

ODA ÇALIŞMALARI

GENEL KONULAR

1. DİĞER MÜHENDİSLİK ODALARI İLE İLİŞKİLER

1972 - 1973 Çalışma Döneminde diğer Mühendislik Odaları ile ilişkilerimiz, başlıca 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, TMMOB örgütünün canlandırılması ve TMMOB Kanununda yapılması teklif edilen değişiklik tasarıları üzerinde ortak çalışmalar şeklinde yoğunlaşmıştır.

Diğer Mühendislik Odaları ile olan çalışmalarımızı genel olarak aşağıdaki şekilde özetliyebiliriz.

A — ODALARARASI KURUL ÇALIŞMALARI

T.M.M.O.B. ye katılmayan meslek odaları, sorunlarını çözümü için kendi aralarında "Odalararası Kurul" adı altında resmi olmayan bir örgüt kurmuşlardır. Odalar arası kurula katılan meslek örgütleri İnşaat, Makina, Kimya, Maden, Elektrik ve Gemi Makina Mühendisleri Odalarıdır. Daha sonra Elektrik Mühendisleri Odası bilemediğimiz nedenlerle kurul çalışmalarına katılmamıştır. Elektrik Mühendisleri temsilcisinin de katıldığı ilk toplantıda 1972 ve 1973 kurul çalışmaları Sekreterliğine Kimya Mühendisleri Odası temsilcisi seçilmiştir.

Kurul özellikle yukarıda da değindiğimiz gibi 3 grup ana konuya eğilmiştir.

1) TMMOB'ye katılma : TMMOB'ye katılınip katırlılmaması konusunda kuruldaki meslek odalarının görüşü farklı olmuştur. Bir grup odalar (İnşaat, Maden, Elektrik) Genel ve Yönetim kurullarının kararları gereğince TMMOB'ye katılmak istediklerini, Gemi Makina ve Kimya Mühendisleri Odası katılma kararının yönetim kurulundan alınabileceğini, Makina Mühendisleri Odası ise yetki için sadece bu maksatla genel kurulu yeniden toplamak gerektiğini savunmuşlardır.

Genel anlamda, kurul üyesi odalardan sadece Makina Mühendisleri hariç TMMOB'ye katılma eğilimi göstermişlerdir.

2) Devlet memurları ile ilgili çalışma : Bu konuda kurul üyeleri, odalarının kesif bir şekilde çalıştığını, kurulda zaman alıcı ve oda çalışmalarını aksatıcı bu yöntemin seçilmesinin sakıncalı olacağı görüşünü benimsemişlerdir.

Ancak, İnşaat ve Makina Mühendisleri Odalarında ayrı ayrı hazırlanmakta olan TEKNİK DEVLET MEMURLARI KANUN TASARISININ; çalışmaların sonunda tek bir tasarı haline getirilmesi ve diğer odaların da görüşü alınarak bütün meslek kuruluşlarına mal edilmesi kararlaştırılmıştır.

Devlet Memurları Kanunu Tasarısı, kurulda kararlaştırılan şekli ile hazırlanmıştır. Detaylı bilgi Odamız çalışmalarının diğer bölümünde anlatıldığından bu kısımda tekrarlanmamıştır.

Bu çalışmalar arasında yan ödeme kararnameşi ile ortaya çıkan durumu ele almak ve gözden geçirmek üzere Odalar arası kurul toplantıya çağırılmış ve kurulda, mühendislerin tüm sorunlarının bir defa da Sayın Cumhurbaşkanına takdim edilmesi kararlaştırılmıştır. Odalar arası kurulca hazırlanan muhtıra, bütün odalara dağıtılmış ve toplam olarak 10 Oda muhtıra metnine mutabakatını bildirmiştir.

Bu suretle 10 Odanın imzasını taşıyan muhtıranın tam metnini aşağıda üyelerimizin bilgisine sunuyoruz.

MÜHENDİS ODALARININ SAYIN CUMHURBAŞKANINA SUNDUKLARI MUHTIRA

**Sayın Cevdet SUNAY
CUMHURBAŞKANI**

Yüksek malûmları olduğu üzere 20. Asır Türkiye'si bir taraftan bilim, teknik ve uygarlıkta ileri ulusların seviyesine ulaşma, diğer taraftan artan nüfusa istihdam imkânlarını temin etme durumuyla karşı karşıyadır. Nüfusu hızla çoğalan Türkiye'de 1968-1971 dönemlerindeki iş gücü arzi yılda ortalama 425.000 civarında olmasına mukabil, yıllık ortalama istihdam artışı (85.000'i yurt dışında olmak üzere) 295.000 dir.

Bu duruma göre yılda ortalama 130.000 kişi iş gücü fazlası ortaya çıkmakta ve 1972 yılında toplam iş gücü fazlasının 2.110.000'e ulaştığı tahmin edilmektedir.

Bu derece yüksek iş gücü arzına iş bulabilmenin tek ve en etkin çaresi ise takdir buyuracakları veçhile hızlı sanayileşmedir.

Yatırımların genellikle Devlet eliyle yapıldığı Türkiye'mizde sanayileşmenin Plân ve Program hedeflerine uygun olarak gerçekleşebilmesi, Devlet'in ekonomik olanaklarının yanında teknik personel potansiyeli ile de sıkı sıkıya ilgilidir.

Bu hakikatlerin ışığı altında, Türkiye'mizin yatırım hizmetlerinin tahakkuku vazifesini yüklenmiş bulunan belli başlı Yatırımcı Devlet Kuruluşlarının, teknik personel potansiyeli bakımından hali hazır durumlarının yatırımların bugünkü ve istikbâldeki başarı şansını bütün açıklığı ile son çare olarak bilgilerine sunmayı, Türkiye'mizin çağdaş uygarlık düzeyine, plân hedeflerine uygun olarak ulaşabilmesi için alınmasından zaruret görülen tedbirleri, Türkiye Cumhuriyeti'ni ve milletin birliğini temsil etmemiz dolayısıyla Zatı Devletlerine bir rapor halinde arz etmeyi kaçınılmaz bir görev telâkki ettiğimizi ve bu arzımızın temsil ettiğimiz meslek kuruluşlar mensuplarının menfaatlerine karşı duyulan bir tepki olarak değil, çağdaş uygarlık seviyesine çıkma uğraşında olan topyekûn Türkiye'nin menfaatleri noktasından, vatanını seven milliyetçi yurt evlâtlarının hiç bir art düşün-

ce taşımayan samimi endişe ve dilekleri olarak kabul buyrulmasını bilhassa arz ve istirham ederiz.

Sayın Cumhurbaşkanımız,

Kamu kesimindeki bir kaç yatırımcı kuruluşun bazı yatırım hizmetlerini teknik eleman yetersizliği nedeniyle 1972 yılındaki durumunu şu şekilde özetlemek mümkündür :

İl merkez nüfusu 100.000 den fazla olan şehirlerin içme ve kullanma suyu ihtiyacını karşılama görevini de yüklenmiş olan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü elinde yeterli Teknik Personel olmaması sebebiyle, halen nüfusu 100.000'den fazla olan 20 il bulunmasına rağmen ancak üç şehrin inşaat işi fiilen ele alınmış bulunmaktadır.

1975 yılında nüfusu 100.000'i aşkın şehir sayısının 25'e ulaşacağı dikkate alınırsa, yatırımların ve hizmetlerin başarı şansı konusunda iyimser olmak mümkün değildir.

İmar ve İskân Bakanlığı Mesken Genel Müdürlüğü'nce yurdun muhtelif il ve ilçelerinde yoksul ve dar gelirliilere verilmek üzere inşa edilen konutlar, projelerin zamanında yapılmaması sonucu ikmâl edilememiş, ikmâl edilen bazı yerlerde alt yapı tamamlanmadığı için 1971 yılı Haziran ayında vatandaşlara dağıtılması gereken konutların dağıtımı sağlanamamıştır. Sadece Ankara'da hizmete açılmayan konut sayısı 1969'dur. Bu suretle 60 Milyona yakın bir yatırımdan istifade edilememekte ve bu nedenle bütün yurttaki kira kaybı ise, 6 Milyar TL. na yaklaşmaktadır.

Keban Barajı yapımında arazileri su altında kalan vatandaşların iskânı için Elâzığ'da kurulan ve 556 milyon TL. keşif bedelli Önleme Bölgesi inşaatının kontrolü Mühendis bulunamamasından bir teknikerle yürütülmektedir. Uygulama yanlışlıklarından doğacak % 5 lik bir hatanın maddi değeri 2 milyonun üstündedir. Gecikmeler ise doğrudan doğruya Keban Santralının açılışına tesir edebilecektir. Türkiye Elektrik Kurumu'nda teknik eleman kaybı sebebiyle, enerji şebeke tesis hizmetlerinin ifası için kurulması gereken Erzurum ve Elâzığ Bölge Müdürlükleri, programı da bulunmasına rağmen kurulamamış, aynı sebepler yüzünden Trabzon Bölge Müdürlüğü kapatılmış, Köy Elektrifikasyonu Grubunda açılması öngörülen (3) Bölge Müdürlüğü, faaliyete geçirilememiştir.

PTT Genel Müdürlüğü'nde teknik eleman sayısı, 1972 programında öngörülen 550.000.000 TL. yatırımın gerçekleşme ihtimalini zayıflatmaktadır. 3. Beş yıllık plân devresinde öngörülen 7 milyar civarındaki yatırımın gerçekleşme ihtimali ise hemen hemen imkânsız görülmektedir.

Çimento Sanayii Genel Müdürlüğü'nde teknik eleman yokluğundan Çimento makinalarının yerli olarak imalinde ulaşılan başarılı düzeyi muhafaza etmek güçleşmiş, proje ve konstrüksiyon işleri tamamiyle aksamıştır.

İller Bankası Genel Müdürlüğü'nde ilk plânda ele alınan 121 şehir ve kasabaya ait Şehirleşme Projeleri için her yıl yapılması gereken takriben 1.4 milyar TL. lık yatırımın mevcut personelle yürütülmesi imkânsız görülmektedir. Bankaca gerçekleştirilmesine çalışılan mahalli idarelerimizin hayati önemi haiz yatırımlarının zamanında gerçekleşmesine imkân görülememekte, bunun yanı sıra gecikmeler nedeniyle lüzumsuz maliyet artışları husule gelmektedir.

Bunun yanında, istihsale dönelik büyük sanayi tesislerinin de aynı şekilde eleman yetersizliği sebebiyle işletmeye açılmadığı, tamamlanan tesislerin ise rasyonel bir çalışma içine giremediği gibi evvelce işletmeye açılmış tesislerin de üretimlerinin gün geçtikçe azaldığı malûmunuzdur.

Sayın Devlet Başkanımız;

Yatırım hizmetlerinin yukarıda kısaca değinilen durumlarına müessir başlıca faktörün 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun tatbik safhasına konulduğu 2 yıllık süre içinde yatırımcı kuruluşlardan ayrılan teknik personel sayısı ile yakından ilişkisi bulunduğu kabulde zaruret vardır.

Kamu İdaresi sahasında yılların biriktirdiği aksaklık ve adaletsizlikleri gidermek, idareyi çağdaş tekniklere göre yeniden düzenlemenin temeli ve öncüsü olmak gayesiyle yürürlüğe konulan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile bu sahada ötedenberi mevcut ve şikâyet konusu olan aksaklıklar giderilmediği gibi mevcutlara yenilerin ilâve edildiği 22 aya yaklaşan uygulama neticesinde anlaşılmıştır. Devlet Memurları Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana Kamu Kesiminden ayrılan Mühendislerin sayısı 1900'dür. Kamu kesimi için azımsanmıyacak bir kayıp teşkil eden bu personelin % 15'i 0-3 yıl arasında, % 25'i 3-5 yıl arasında, % 35'i 5-10 yıl arasında, % 25'i ise 10 yıl ve daha fazla kamu kesiminde hizmeti geçen personeldir. Öte yandan yine kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yurt dışına gidenlerin sayısı azımsanmıyacak bir miktara ulaşmıştır. Nitekim Libya Hükümetinde hizmet almak için müracaat eden Mühendis sayısı 2000 civarındadır.

Yatırım hizmetlerinin her yıl artması ve daha çok teknik personel istihdamı gerektirmesine rağmen, Kamu Kesimindeki istihdam şartlarında teknik personel aleyhine yapılan değişiklikler sebebiyle bahis konusu personelin iyi imkânlar sağlayan özel teşebbüse teveccüh göstermeleri, yurt dışına gitmeleri veya mesleklerini terkedip başka konularda çalışmalarını kamu kesimindeki teknik eleman sıkıntısını yaratan belli başlı nedenlerdir. Kamu kesiminde son yıllarda istihdam şartlarında aleyhe yapılan değişikliklerin meydana getirdiği bir durum olmayıp, tamamen keyfi ve indî olarak yapılan bir projenin (Ki Devlet Memurları Kanunudur) uygulama safhasına konulmasıyla meydana gelen bir durumdur. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana sürdürülen tatbikattan bazı örnekleri yüksek bilgi ve takdirlerinize sunuyoruz.

1) Teknik Personelin intibak kadrolarının tesbiti esasları Kanunun Ek Geçici 4. maddesinde açık ve seçik olarak belirtilmesine, hattâ bu konuda Danıştay Genel Kurulunun Başbakanlığın talebi üzerine verdiği istişari mütalâa bulunmasına ve Maliye Bakanlığının uygun görüş bildirmesine rağmen Devlet Personel Dairesinin dayanağını nereden aldığı bilinmeyen mesnetsiz görüşüne itibar edilerek çıkarılan Kadro Kararnameleriyle, yüzlerce personelin dereceleri ve aylıkları düşürülmek suretiyle, kanun hükmü kararnameyle reddedilmiştir.

2) Teknik Personel kanun kapsamına alınmadan önce uygulanan arazi, şantiye hizmeti, ağırlık, seyyarlık ve mahrumiyet zamlarının ödenmesine ilişkin Yönetmelik yürürlüğe konuluncaya kadar uygulanmasına devam olunması kanunun geçici 20. maddesinin âmir hükmü icabından olmasına rağmen, Maliye Bakanlığının teklifiyle çıkarılan 7/1867 sayılı kararnameyle Anaya-

sa ve Hukuk Devleti ilkeleri bir tarafa itilerek, bu zamların büyük bir kısmının ödenmesine mani olunmuştur. Aynı nedenlerle kanunun açık hükmüne rağmen ödenmesi gereken harcırahlar da verilmemektedir.

3) Genel Katma Bütçeli İdarelerin 1, 2, 3 ve 4. derecelere girecek kadrolarının tesbiti ve uygulaması intibak uygulamalarında olduğu gibi, tam bir karışıklık ortamı yaratmıştır. Bu konuda çıkarılan 7/3434 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesinin incelenmesinden de açıkça görüleceği üzere görev derecelerinin tesbitinde hizmetin Devlet için arzettiği önem nazara alınmamış, kuruluşlar arasında hizmet - derece ilişkisi bakımından derin uçurumlar yaratılmıştır. Bilhassa, Kamu İktisadi Teşebbüslerinin 1, 2, 3 ve 4. derecelere girecek kadroların tesbitine ilişkin 7/3968 sayılı Bakanlar Kurulu kararı, kuruluşlar içinde ve arasında dengenin önemli derecede bozulmasına yol açmıştır.

İntibak ve 1 - 4. derece kadro tatbikatı, kamu idaresinde öteden beri yerleşmiş hiyerarşik düzeni bozmuş, emir ve kumanda kademesi kadrolarının dereceleri hiyerarside bu kadrolara bağlı icra kadrolarının derecelerinin altında gösterilmiştir. Plân ve Program hedeflerine kısa sürede ulaşmanın yanı sıra bütün reformların asli faktörü olan insan unsurunun Anayasamız gereği adil bir ücret rejimiyle tatmin ve takviyesi gerekirken, yapılan bu tasarruflar Devlet'e hizmet etme sevgisini kırmıştır.

4) 657 sayılı Kanunun 36. maddesi Mühendislere Teknik Hizmetler Sınıfında 1. dereceye kadar yükselme olanağı vermiştir. Buna rağmen Devlet Personel Dairesi'nin kararname ile pozisyon bariyeri koyması ve Maliye Bakanlığı'nın kadroları çok büyük ölçüde kısıtlaması sebebiyle kanunun bu açık hükmü işlemez duruma getirilmiştir. Bu yüzden Kamu Kesiminde yükselmeyen, dolayısıyla maddi yönden tatmin olanağı bulamayan ihtisaslaşmaya yönelik teknik gücün daha açık bir ifadeyle teknik hizmetlerde beyin vazifesi görece kadronun, arz ve talep kaidesinin tabii bir neticesi olarak, dışarıyı tercih edeceğini bu suretle bünyesinde uzmanlaşmış kadrodan aranan Kamu Kuruluşlarının yatırımların gerektirdiği proje ve yatırım hizmetlerini dışarıya; Devlet için çok pahalıya gelecek şekilde yaptırmasının da bunun kaçınılmaz bir neticesi olacağını belirtmek, yerinde olacaktır.

5) 657 sayılı kanunun fazla çalışma ile ilgili 178. maddesi gereğince, 1971 ve 1972 yılı Bütçe Kanunlarıyla hangi meslek mensuplarına ne miktar fazla mesai verilebileceği tesbit edilmesine ve maddenin son fıkrasında sözü geçen uygulamaları düzenleyen yönetmelikte Bakanlar Kurulunun 7.9.1971 tarih ve 7/3082 sayılı Kararnamesine ekli olarak yürürlüğe girmek suretiyle kanunun öngördüğü prosedür ikmâl edilmesine rağmen, bizce malûm olmayan bir bulusla fazla çalışma ücretinin uygulanması bu sefer de Yönetmelikle "Maliye Bakanlığı'nın teklifi üzerine çıkarılacak Bakanlar Kurulu Kararına" ertelenmiştir.

6) Devlet Memurları Kanunu kapsamına alınan teknik personelin, intibaklarından önce almakta oldukları aylık istihkaklarının, intibak ettirildikleri derece ve kademe karşılığı aylıklardan fazla olması halinde, yükselmek suretiyle telâfi edilinceye kadar ödenmesine devam olunacağına dair kanunun geçici 8. maddesi hükmünün uygulama şekline dair Maliye Bakanlığının teklifleriyle çıkarılan 7/1943 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesinin tatbikatı, teknik personelin her terfi sonunda eline daha az para geçmesi gibi garip bir durumun yaratılmasına sebep olmuş, bu garip durumun neticesi olarak dünyanın hiç bir ülkesinde

görülmeyecek şekilde, Devlet Memurları terfi ettirilmemeleri yolunda kurumlarını tazyik etmeye başlamışlardır.

7) Devlet Memurları Kanununun yürürlüğe girmesiyle memur aylıklarında brüt 500 - 4300 TL. arasında değişen artış husule gelirken, teknik personelin evvelce almakta olduğu net aylıklarından, büroda çalışanların 150 - 300 TL. mahrumiyet yerlerinde ve arazide çalışanların ise 500 - 1000 TL. azalmalar olmuştur.

Memur maaşlarında meydana gelen artışın ve fiyat arttırıcı diğer etkenlerin piyasaya tesiri geçim endeksleriyle ortada olduğuna göre, teknik personelin eski aylıklarının aynen muhafaza sı halinde dahi gittikçe artan pahalılık karşısında yaşantılarını sürdürebilmeleri zor iken aylıklarının azaltılması yoluna gidilmesinin kamu hizmetine bağlayıcı değil ayrımcı nitelikte olduğu açıktır.

8) 657 sayılı kanunun, tedavi, giyecek, yiyecek, yakacak, konut gibi birçok sosyal yardım ve hakları, 6 ay süre içinde, tüzükle düzenlenmesi gerekirken kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bugüne kadar 2 yıl geçtiği halde gerekli tüzükler çıkarılmamış ve bu konuda hiçbir işlem yapılmamıştır.

Ve nihayet

9) Hükümet yetkililerinin, Odalarımıza, kamu oyuna ve yatırımcı kuruluşlara gerek sözlü ve gerek basın yolu ile, Mühendislerin durumunun yan ödemelerle düzeltileceğini birçok kere vaad etmelerine rağmen, 18.8.1972 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan ve yürürlüğe giren "İş gücü, iş riski ve temininde güçlük zamları" mühendisleri hayal kırıklığına uğratmış bütün ümitlerini yitirmelerine ve güvenlerinin sarsılmasına sebep olmuştur. Zira, adı geçen kararname ile sağlanan yan ödemeler, Mühendisi Devlete ve Kamu hizmetine bağlamayı hedef tutan gayeyi gerçekleştirmediği gibi, memuriyet sınıfları arasında çok büyük eşitsizlikler yaratmıştır.

Örneğin,

Kararname ile genel ve katma bütçeli kuruluşlara (Milli Savunma hariç) ayrılan yan ödemelerin yıllık tutarı 471 Milyon TL. ve bundan yararlanacak personel adedi ise 120.000 dir.

22 Milyar 700 Milyon TL. yatırım bütçesi olan D.S.İ. Genel Müdürlüğüne yıllık 9 milyon TL. yan ödeme verilmiş ve bundan yararlanacak personel adedi ise 944 olarak tesbit edilmiştir. 1972 yılı Genel ve Katma Bütçeli kuruluşların yatırımlarından % 29, Katma Bütçeli Kuruluş yatırımlarında ise % 53 hisse alan D.S.İ. Genel Müdürlüğü toplam yan ödeme tutarının % 2 sini ve toplam personel adedinin binde 8'ini almıştır.

Buna paralel olarak yan ödemelerin yatırımlarla mukayeseleri diğer kuruluşlarda şu şekildedir :

	Karayolları Gn. Md. Lüğü	Köylükler Bakanlığı	Orman Bakanlığı	Tarım Bakanlığı
1972 Yatırım Bütçesi (Milyon TL.)	1600	1160	39	71
1972 Yatırım Bütçesinin Toplam kamu yatırımlarındaki oranı	% 17	% 13	% 0.4	% 0.8
Toplam yan ödemeye oranı	% 3	% 5	% 6	% 11
Toplam personele oranı	% 0.12	% 0.3	% 0.054	% 0.8

Durum meslek grupları bakımından incelendiğinde Mühendislere yılda 94 milyon, teknikerlere 20 milyon yan ödeme verildiği halde bunun dışındaki diğer memurlara 357 milyon TL verilmiştir.

Ayrıca, kararname detayı ile tetkik edildiğinde, yukarıda belirtilen tek bir kuruluşun tüm teknik personeline verilen yıllık yan ödeme, bir kısım kuruluşların sadece bir pozisyonda çalışan elemanlarına verilen miktardan daha az olduğu, iş riski ve temininde güçlük zamlarının ise daha ziyade teknik personel dışındaki elemanlara verildiği görülebilecektir.

Daha önce de bahsedildiği gibi kanun kapsamına alınan Mühendislerin maaşlarındaki yıllık net azalma miktarı 50 milyon TL. olarak hesap edilmiştir. Buna mukabil Yan Ödeme Kararnamesiyle Mühendislere verilen ödemelerin brüt miktarı yılda 94 milyon TL. dir. Bunun takriben % 50'si vergi olarak geri alındığı kabul edilirse, yan ödemelerin ancak azalmaları karşılayabileceği görülecektir. Bunun yanında intibaklardaki eşitsizlikler ve yanlış uygulamalar dolayısıyla aylıklarından 500 - 1000 TL. azalma yapılan üyelerimizin sorununa yan ödeme kararnamesi hiç bir çözüm yolu getirmemiştir. Bu sebeple kanunun tatbikatından evvel teessüs etmiş hizmet - ücret dengesi büsbütün Mühendis aleyhine bozulmuştur. Bundan başka, kararnamede, gerek miktar ve gerekse ünvan hataları nedeni ile yan ödemelerin uygulanması yapılamamaktadır.

Sayın Cumhurbaşkanımız,

Netice olarak, güzel vatanımızın çağdaş millet seviyesine ulaştırılması için kalkınmada büyük atılımlar yapmaya mecburuz. Nitekim 3. Beş Yıllık Plân döneminde 218 Milyar TL. lık bir yatırımın uygulanacağı yurdumuzda, Türk Mühendislerine büyük sorumlulukların yükleneneği tabiidir.

Bu gerçek önümüzde iken, yüksek kademe yöneticilerinin uzağı görmeven tutum ve davranışları, Mühendisleri kamu kesiminden ayrılmaya zorlamaktadır. Bunun sonucu olarak gelecek teki yatırımların gerçekleştirilmesi bir yana ,kamu kuruluşları 1972 yılı yatırımlarını uygulama sonucundan dahi ciddi endişe duymaktadırlar.

3 vıla yakın bir zaman içinde, Odalarımızın hemen hemen her kademedede yaptığı kesif ve ısrarlı uyarıları herhangi bir netice vermemiş, aksine yetkili yöneticiler durumu daha da kötüleştirecek ters kararlar almışlardır.

Nihavet, son care olarak, sorunlarımızın, âcil müdahaleniz ile çözüm yoluna kavuşacağına inanıyoruz.

Bu amaçla, Mühendis Odaları olarak önerilerimiz şunlardır:

İlk ve âcil tedbir olarak, Mühendislerin 657 sayılı kanundan doğan haklarının verilmesini ve bu amaçla kanuna aykırı çıkan bütün emir, yönetmelik ve kararnamelerin iptal edilmesini,

Üyelerimiz arasındaki mevcut huzursuzluğu daha da arttıran ve uvculama imkânı bulunmıyan Yan Ödeme Kararnamesinin derhal düzeltilmesi ve özellikle, teminindeki güçlük zammının verilmesini,

Yeni mezun üyelerimizden askerlik görevini yapmak üzere müracaat etmiş olanların derhal alınmalarını alınamıyanların da Kamu ve Özel Sektörde görev alabilmelerinin temini,

İkinci ve kısa vadeli tedbir olarak Mühendislerimizimizin yurdu-
muzun sür'atli kalkınmasındaki ödevi ve çalışma koşulları dik-
kate alınarak kendine özgü bir TEKNİK PERSONEL KANUNU'nun
Yüce Meclislere sevkini talep ediyoruz.

Bu kanunun tasarısı Odalarımızca hazırlanmakta olup, yet-
kililere en kısa zaman içinde sunulacaktır.

En derin saygılarımızla.

Gemi Mühendisleri Odası İnşaat Mühendisleri Odası

Maden Mühendisleri Odası

Makina Mühendisleri Odası Harita ve Kadastro Mühendisleri
Odası

Kimya Mühendisleri Odası

Metalurji Mühendisleri Odası Meteoroloji Mühendisleri
Odası

Petrol Mühendisleri Odası Ziraat Mühendisleri Odası

B — TÜM MÜHENDİSLİK ODALARI İLE ORTAK ÇALIŞMALARIMIZ

Kamu kesiminde çalışan bütün teknik elemanların ortak sorunu 657
Sayılı Devlet Memurları Kanunu uygulamasıdır.

Bu maksatla Teknik personeli temsil eden 18 örgüt bir araya gelerek
bütün teknik personelin yan ödemeleri ile ilgili bir bildiri hazırlamışlardır.
İlgili bakanlıklara ve basına gönderilen bildiri aynen şu şekildedir.

**TEKNİK PERSONELE VERİLMESİ ÖNGÖRÜLEN YAN ÖDEMELER
HAKKINDA ODALARARASI YAPILAN MÜŞTEREK TOPLANTIDA
GÖRÜŞ BİRLİĞİNE VARILAN HUSUSLAR AŞAĞIDA ARZEDİL-
MİŞTİR.**

GİRİŞ

Verdiği hizmetin karşılığını alamayan ve artan hayat paha-
lılığı karşısında her gün biraz daha ekonomik bunalım içine itilen
tüm teknik elemanlar, iki yıldır verileceği hükümet üyelerince
açıklanmasına rağmen halen uygulanmayan yan ödemelerin bir
an önce gerçekleşmesi ve bir emrivakiyle karşılaşılmaması için
odalar arası yapılan toplantılarda şu hususları müştereken öner-
mişlerdir.

YAN ÖDEMELER

1 — Teknik Personel; üretimin bir bütünüdür. Parçalanması
Memleket Ekonomisi yönünden telâfisi mümkün olmayacak za-
rarlar tevhit eder.

2 — Bütün diğer meslek grupları muhtelif isim, tazminat
altında mali yönden tatmin edilmişken bu günedek teknik perso-
nele yan ödemeler halâ getirilememiştir.

3 — 657 ve değişikliği olan 1327 sayılı kanunun öngördüğü,
teknik hizmetler veya genel idari hizmetleri sınıflarında görevlen-
dirilen ve nitelikleri 36. maddede tanımlanan teknik elemanlara

aşağıdaki cetvelde gösterilen şekilde iş gücü iş riski ve teminindeki güçlük zamları ödenir.

Hükümetçe Mart 1972 sonunda çıkarılması tasarlanan yan ödemelere esas olmak üzere 16 oda tarafından benimsenen gösterge cetveli aşağıda verilmiştir.

YAN ÖDEMELER GÖSTERGE CETVELİ

Derece	İş gücü zammı	İş riski zammı	Teminindeki güçlük zammı
1	80	—	100
2	90	—	140
3	100	Seyyane (+ 50)	180
4	110	olarak uygulanmalıdır.	190
5	110	—	200
6	110	—	200
7	100	—	180
8	100	—	160
9	90	—	140
10	90	—	140

Not : (Kat sayının 7 oluşu nedeni ile bütçe kanunundaki bu konu-

larda karar taban ve tavanlar aşmaması şeklinde hesap edilmiştir.)

Cetvelde dereceler karşılığı olan gösterge rakamları o yıl bütçe kanunu ile kabul edilen ve aylık ücretlerin hesaplanmasına esas teşkil eden kat sayı ile çarpılmak suretiyle alınacak yan ödeme miktarları tesbit edilir.

A — Teknik hizmetler veya genel idari hizmetleri sınıflarında görevlendirilen ve nitelikleri 36. madde ile tanımlanan tüm teknik elemanlara teminindeki güçlük zammı ödenir.

B — Fabrika, atölye, şantiye, yol, yeraltı, laboratuvar, deneme araştırma, elektrik üretimi ulaştırma haberleşme ve istihsal tesislerinde çalışanlar, hava, tüm arazi, deniz ve akarsularda üretimle uğraşanlar; plan, proje tanzim ve kıymetlendirme yer ve sahalarında ve benzeri işlerde çalışanlara iş gücü zammı ödenir.

C — Hayat ve sağlık bakımından her türlü doğal, biyolojik, fiziki, kimyevi ve beklenmedik tehlike arzeden ve keza ihtimali olan sosyal yaşantı bakımından güçlük arz eden yer ve şartlardaki çalışmalara ve bu çalışmaların sorumluluğunu tüm taşıyanlara iş riski zammı ödenir.

Ziraat Mühendisleri Odası
Orman Mühendisleri Odası
Kimya Mühendisleri Odası
Makina Mühendisleri Odası
İnşaat Mühendisleri Odası
Maden Mühendisleri Odası
Mimarlar Odası
Jeologlar Birliği
Türk Jeofizikçiler Birliği

Elektrik Mühendisleri Odası
Meteoroloji Müh. Odası
Petrol Mühendisleri Odası
Metalurji Mühendisleri Odası
Fizik Mühendisleri Odası
Marita ve Kadastro Müh. Od.
Gemi Makinaları İşl. Müh. Od.
Gemi Mühendisleri Odası
Türkiye Teknik Elemanlar
Derneği (TÜTED)

Bundan başka, 16 meslek odası TMMOB'de yaptığı bir serli toplantıda, teknik personeli ilgilendiren konuları tartışmışlar ve neticede isteklerini, Ankara, İstanbul ve İzmir'de aynı gün ve saatte düzenlenen bir basın toplantısında açıklamıştır :

50 BİN TEKNİK ELEMANIN ORTAK GÖRÜŞ VE İSTEKLERİ

Sanayileşme ve kalkınma isteklerinin yoğunlaştığı günümüzde, sayıları 50 bin'i aşan Teknik Elemanların, görüş, öneri ve isteklerinin de dikkate alınması zorunludur inancı ile açıklıyoruz :

Çağdaş bilim ve yaratıcı tekniklerin uygulayıcıları olarak, ulusal sanayileşme ve kalkınma içinde, bütün çalışmalar gibi Teknik Elemanların da görevi, önemi ve yeri tartışılmaz bir konudur. Buna rağmen, şimdiye kadar izlenmiş ve izlenmekte olan kalkınma politikasına bağlı olarak, teknik elemanların, çağdaş bilim gereğince, sanayileşme ve kalkınma hareketi içinde istedikleri yer, fiilen engellenmiştir.

Hükümet tarafından hazırlanarak Meclislere sevkedilmek üzere olan "yatırımların, ihracatın, turizm ve döviz kazandırıcı hizmetlerin teşviki için hazırlanmış kanun tasarısı" bunun en somut örneklerinden birisidir.

Tasarı mevcut haliyle kanunlaştığı takdirde, birçok sanayi mamullerine tanınan gümrük muafiyetleri yoluyla, yerli sanayi ürünlerinin imâlini engelleyecek mahiyettedir. Kanunun bütünü üzerindeki görüşümüzü başka bir açıklamaya bırakarak bu toplantıda, Teknik Personelin bunalımını daha da arttıracak bir yönüne değinmek istiyoruz.

Resmî İstatistiklere göre, 1963'ten bu yana, hayat pahalılığı yüzde yüzden fazla artmasına rağmen, Teknik Eleman ücretleri 1963 seviyesinde dondurulmuş, hatta yer yer bu seviyesinin de altına düşürülmüştür. Bir yandan teknik elemanların bu yöndeki ekonomik istekleri, senelerden beri, gelen bütün iktidarlarca, bütçede para yok gerekçesiyle devamlı olarak ertelenirken, öte yandan sadece 1970 senesi içinde, Sanayileşme ve kalkınma konusundaki teknik hizmetler için YERLİ TEKNİK ELEMANLARA ÖDENEN TOPLAM ÜCRET 237 MİLYON LİRADA KALIRKEN, YABANCILARA ÖDENEN ÜCRET YAKLAŞIK OLARAK BUNUN 5 MİSİLİNE ULAŞMIŞTIR.

Bu rakamlar, Teknik Elemanlara yabancı diyarlara göçe zorlayan işsizliğin temel nedenidir.

Teknik Elemanların yıllardır birikmiş ekonomik istekleri karşısında, ilgililerin yan ödemelerin gerçekleştirileceği konusunda yapmış oldukları açıklamaların yanı sıra yine aynı çevrelerin hazırlamış oldukları bu tasarı, çok daha vahim gelişmelere yol açacak mahiyettedir.

D.P.T.'nin hazırlamış olduğu son teşvik tasarısının 5/f maddesi aynen şöyledir :

f. YABANCI TEKNİK PERSONEL

GENEL TEŞVİK TABLOSUNUN BİR VE İKİNCİ DERECELERİNDEKİ YERLİ TEŞEBBÜSLER, İSTİHDAM ETTİKLERİ YERLİ PERSONEL SAYISININ % 5'İ ORANINDAN FAZLA OLMAMAK ÜZERE YABANCI UYRUKLU TEKNİK PERSONELİ, BU KANUNDA ADI GEÇEN MERCİLERDEN AYRI BİR İZNE TABİ OLMAKSIZIN İSTİHDAM EDEBİLİRLER VE BUNLARLA İLGİLİ HARCAMALAR GELİR VE KU-

RUMLAR VERGİSİ MATRAHINDAN BİR KAT FAZLASI İLE İNDİRİLİR.

Son derece masum görünen bu maddenin, gerçek mahiyeti şudur : Örneğin, 1000 kişilik bir işletme, bu tasarıya göre 50 yabancı teknik personel çalıştırabilir. Çöl zamlarıyla birlikte, (Yurdumuz, yabancılar için çöl kabul edildiğinden, her yabancı bu zammı alır.) Bir yabancı personelle ilgili ödemeler, aylık en az 2 bin dolar, yani 30 bin liradır. 50 kişi için, en az aylık 1,5 milyon, yıllık 18 milyon lira ödeme yapılacak demektir. Bu miktarın bir kat fazlasıyla, yani 36 milyon lira olarak gelir ve kurumlar vergisi matrahından düşülmesinin, bu vergilerin söz konusu işletmelerce hiç ödenmeyeceği anlamına geldiği apaçık ortadadır. Amacı kâr etmek olan bütün teşebbüslerin, Anayasa'ya aykırı olarak meşrulaştırılmış bir imkânı değerlendirmek için, yerli teknik personele sırt çevirerek yabancıları çalıştırmalarına, nasıl engel olunabilir?

Şimdi soruyoruz :

YERLİ TEKNİK ELEMANLAR KESİN BİR İSSİZLİK İÇİNDEYKEN VE YETKİLİLERCE BU DURUMA HİÇ BİR ÇARE ARANMAZKEN, YABANCILARIN YURDA GİRİŞİ NEDEN TEŞVİK EDİLMEKTEDİR? BU TASARI YURT ÇIKARLARIYLA NASIL TELİF EDİLMEKTEDİR?

Ve yine soruyoruz :

ANAYASA'MIZIN İKTİDARLARA TARİF ETTİĞİ GÖREV, KENDİ VATANDAŞLARINI İSSİZ BIRAKIP, YABANCILARA İŞ BULMAK MIDIR?

Ve yine soruyoruz :

Atatürkçü bir düşünceyle hareket edileceği iddialarının yoğunlaştığı şu sıralarda, bu iddiaların gerçeklik kazanması, Atatürk'ün görüşlerine aykırı düşmemekle mümkündür.

Bir Mart 1922'de Atatürk şöyle diyordu :

TANZİMATIN AÇTIĞI SERBEST TİCARET DEVRİ AVRUPA REKABETİNE KARŞI KENDİSİNİ MÜDAFAA EDEMİYEN İKTİSADİYATIMIZI BİR DE İKTİSADİ KAPÜTÜLASYON ZİNCİRLERİYLE BAĞLADI. TESKİLAT BAKIMINDAN BİZDEN ÇOK KUVVETLİ OLANLAR MEMLEKETİMİZDE, BİR DE FAZLA OLARAK İMTİYAZLI MEVKİDE BULUNUYORLARDI. KAZANÇ VERGİSİ VERMİYORLARDI. İSTEDİKLERİ ZAMAN İSTEDİKLERİ EŞYAYI, İSTEDİKLERİ ŞARTLAR ALTINDA MEMLEKETİMİZE SOKUYORLARDI. BÜTÜN İKTİSAT KOLLARIMIZA BU SAYEDE MUTLAK HAKİM OLMUŞLARDI. EFENDİLER, BİZE KARŞI YAPILAN REKABET HAKİKATEN ÇOK GAYRİ MESRU, HAKİKATEN ÇOK KAHREDİCİ İDİ. RAKİPLERİMİZ BU SURETLE GELİŞMEYE ELVERİŞLİ SANAYİMİZİ DE MAHVETTİLER. ZİRAATIMIZA DA ZARAR VERDİLER. İNKİŞAF VE MALİ VE İKTİSADİ GELİŞMEMİZİN ÖNÜNE GEÇTİLER.

Gerçek Atatürkçü düşünceye ve Anayasaya aykırı olarak hazırlanmış olan bu tasarının, devlet bütçesine MİLYARLARI aşan bir yük getireceği ve bu niteliğiyle sanayileşmemizi engellileyeceği aşikârdır.

Öte yandan, aynı bütçede para yok gerekçesiyle, Teknik Elemanların ekonomik istekleri devamlı olarak ertelenmektedir.

Yan ödemelerin verilmemesi ve verilmemekte direnilmesi sonucunda, Teknik Personelin yurt içinde çalışma olanakları kaldırılmakta ve yurt dışına göç etmeğe fillen zorlanmaktadır.

Devlet Memurları kanunu konusunda, Hükümetin Kanun kuvvetinde kararname çıkarmak için almış olduğu yetkiye istinaden, yan ödemeler konusundaki çalışmalarını tamamen durdurduğunu üzülmüş bulunuyoruz. Kaldı ki, yan ödemeler konusu kanun konusu değildir. Halen mevcut kanun hükümlerinin tatbikinden ibarettir. Bu nedenle durdurmayı, oyalama zincirinin son halkası olarak kabul ediyoruz.

Gelişen bu şartlar karşısında, bugün sayıları 50 bini aşmış olan, Yurt kalkınmasının vazgeçilmez unsurları Teknik Elemanların, ortak görüş ve acil istekleri şunlardır:

1 — GERÇEK ATATÜRKÇÜ BİR GÖRÜŞLE, KENDİ DOĞAL KAYNAKLARIMIZA VE KENDİ İNSAN GÜCÜMÜZE DAYALI BİR SANAYİLEŞME VE KALKINMA POLİTİKASI İZLENMELİDİR.

Ancak, bu yolla, her geçen gün yaygınlaşan, işsizliğe çare bulunabilir. Halkımızın mutluluk ve refahı sağlanabilir. Ancak, bu doğrultudaki sanayileşme ve kalkınma hareketi içinde Teknik Elemanlar gerçek üretici yerini alabilir, çağdaş bilim ve yaratıcı tekniğin uygulayıcısı olabilirler.

2 — BÖYLE BİR POLİTİKAYA BAĞLI OLARAK, SANAYİLEŞME VE YURT KALKINMASI İÇİN GEREKLİ OLAN TEKNİK HİZMETLERİN, YERLİ TEKNİK KODRALAR TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLMESİYLE İLGİLİ BÜTÜN TEDBİRLER SÜRATLE ALINMALIDIR?

Yurdumuzda faaliyet gösteren bütün yabancı proje şirketleriyle ilgili kararname lar lağv edilmeli, yabancı teknik personel salgını durdurulmalıdır.

Yabancı Teknik Personel salgını nı teşvik eden D.P.T.'nin hazırlamış olduğu kanun tasarısı Anayasa'ya aykırıdır. Bu nedenle derhal geri alınmalıdır.

Teknik Hizmetler ve Teknik Personel Kanunu, ilgili meslek odalarının ve Teknik Eleman örgütlerinin görüşleri alınarak, en kısa zamanda çıkartılmalıdır.

3 — BU KANUN ÇIKINCAYA KADAR, GEÇİCİ OLARAK, TEKNİK ELEMANLARIN EKONOMİK HAKLARINI ELDE EDEBİLMELERİ İÇİN, YAN ÖDEMELER DERHAL ÇIKARTILMALIDIR.

Yan ödemelerde, teknik eleman ücretlerinin 1963 seviyesinde dondurulduğu ve o tarihten bu yana geçinme endeksinin % yüz oranında yükseldiği dikkate alınarak, zamlar da en az bu oranda gerçekleşmelidir.

Yan ödemeler, sadece, genel ve katma bütçeli dairelerde çalışanlara değil, İktisadi Devlet Teşekkülleri, Belediyeler ve diğer kurumlardaki tüm Teknik Elemanlara, kademe ayırımı yapmaksızın verilmelidir.

Kamu oyuna ve ilgililere duyurulur.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

Elektrik Mühendisleri Odası	Makina Mühendisleri Odası
Fizik Mühendisleri Odası	Metallurji Mühendisleri Odası
Gemi Mühendisleri Odası	Mimarlar Odası
Gemi Mak. İşletme. Müh. Od.	Meteoroloji Mühendisleri Od.
İnşaat Mühendisleri Odası	Orman Mühendisleri Odası
Kimya Mühendisleri Odası	Petrol Mühendisleri Odası
Maden Mühendisleri Odası	Harita ve Kad. Müh. Odası
Ziraat Mühendisleri Odası	Şehir Plânlamacılığı Mühendis ve Mimar Odası

C — TMMOB'ye KATILMA ÇALIŞMALARI

TMMOB Yönetim Kurulu almış olduğu bir kararla, seçimlere gideceği ve bu maksatla da birliğe girmeyen odalar da dahil olmak üzere bir toplantının yapılmasını istemiştir. Yapılan bu toplantı sonunda, borçlarından bir kısmının ödenmesi suretiyle, seçimlere katılmaları kararlaştırılmıştır.

Bu maksatla Odamız 18.4.1972 gün ve 10 sayılı yönetim kurulu kararı ile TMMOB'ye 14.000 TL. ödeme kararı almıştır.

TMMOB sonradan, daha evvelce alınmış kararı şu tarz ve şekilde anlaşılmış gerekeceğini bildirmiştir : Şimdiye kadar birikmiş borçların, bir ödeme plânı dahilinde tasfiye edilmesi TMMOB'nin kuruluş kanununun âmir hükmüdür. Aksi halde yapılacak seçimlerin hukukî olmayacağı ifade edilmiştir. Nitekim 6235 sayılı kanunu tâdil eden 7303 sayılı TMMOB Kanununun 4. maddesinin son fıkrası aynen şöyledir "Birlik hissesini ödemeyen odalar umumi heyet toplantısına katılamazlar". Bu sarih hüküm, bütün borçların ödenmesini, hiç değilse 1972 yılının bir kısmını ödeyip mütebakisinin de 1973 ve ileriki yıllarda ödeneceğinin bir protokola bağlanmasını ve diğer bir görüşle de bono verilmesi şeklinde yorumlanmıştır.

Bu durum karşısında, Odamız borçlanma hususunda kendisini yetkisiz hissetmiştir. 19. Genel Kurul konuyu bu yönü ile ele almalı ve lüzum görürse yönetim kurulunu borçlanma konusunda yetkilendirmelidir.

Durum bu şekli ile tartışılmış ve yönetim kurulumuz ancak, 1972 yılı aldatlarını ödemek suretiyle seçimlere girileceğini saptamıştır.

Seçimlerin yapılacağına dair 2. bir teşebbüs TMMOB Başkanlığının 1.12.1972 gün ve 11/1-1167 sayılı 6.12.1972 gün ve 2/1-1170 sayılı yazılarıyla yapılmıştır. Bu yazıda, hemen seçime gidileceği ve kongreye katılacak 100 üyenin isim listesinin hemen gönderilmesi istenmiştir.

İlgililerle yapılan temasta seçimin en erken Ocak ayı içinde olacağı anlaşılmış ve Yönetim Kurulumuz Merkez ve Şube seçimleri dolayısıyla TMMOB seçimlerinin 19. Genel Kurulumuzun yapılp yeni yönetim kurulunun alacağı yeni yetkiler de düşünülerek Şubat ayından sonraki bu tarihe bırakılması bildirilmiştir.

Diğer meslek odaları da aynı anlamda görüşler belirterek TMMOB seçimlerinin Şubat 1973 den sonra yapılmasını istemişlerdir.

Ancak, TMMOB'nin zaruri masrafları için 25.12.1972 gün ve 36 sayılı kararımızla borçlarımıza mahsuben 10.000 TL. ödenmesi kararlaştırılmıştır.

Netice olarak 19. Dönem Genel Kurulumuz, yeni seçilecek yönetim kuruluna TMMOB'ye katılıp katılmama ve katılma kararı alırsa eski borçlarının uygun bir plân dahilinde ödenmesi hususlarında yetki vermesi gerekecektir.

2. PROJE VİZE UYGULAMALARI

Yapı projelerinin belediyelere onay için verilmeden önce Odamız'ca vize edilmesi işlemi uzun zamandan beri bir formalite olarak devam etmiştir.

Yönetim Kurulumuz vize işlemini kaliteli proje düzenlemesinin temini ve bu yolla proje üzerindeki emeğin dolayısıyla istihdamın artırılması için bir amaç olduğu görüşü ile proje ve teknik sorumluluk yönetmeliği ve minimum proje standartlarını uygulamaya başlamıştır. Bugüne kadar sürdürülen proje vize mühendisinin 17.30 - 19.00 arasındaki çalışması tam gün çalışma haline getirilmiştir.

Odamız teşkilâtının olduğu illerde vize uygulamasının yayılması için yapılan çalışmalardan olumlu sonuçlar alınmakla beraber, bir kısım belediyelerin bu uygulamanın yararlarını görmekten uzak oluşları ve temsilciliklerimizin henüz bütün yurt sathına yayılmamış olması nedeni ile bütün yurttaki bir uygulamaya geçilememiştir. Bunun asgari şartı olan bütün il merkezlerinde temsilciliklerimizin kurulmasının gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

3. ODA ÖRGÜTÜNÜN REORGANİZASYONU

Odamız kuruluşundan bu yana çalışmalarını, belirli temel amaçları olan sürekli bir çalışma programına dayandırmak imkânına sahip olamamıştır. Bu nedenle tam anlamı ile fonksiyonel bir kuruluş olması da sağlanamamıştır. Odanın idaresinin, sadece, her sene değişebilen ve profesyonel kişiler olmıyan Yönetim Kurullarınca yürütülmeye çalışılması bu durumun süregeleninin başlıca nedenlerindendir.

Bir Yönetim Kurulu, bir önceki veya birkaç yıl önce başlanılmış bir çalışmadan haberdar bile olamıyabilmektedir. Bu bakımdan Oda profesyonel kadrosunun güçlendirilmesi ve reorganizasyonu zorunludur.

Bugünkü, bir Genel Sekreter ve onun altında sadece kendilerine verilen günlük işleri yapan bir memur kadrosu ile Odamız geleneksel faaliyetlerinin dışına çıkamamaktadır.

Bu düşüncelerle Yönetim Kurulumuz sözleşmeli olarak istihdamını sağladığı meslekdaşlarımızla iki Genel Sekreter yardımcılığı ihdas etmiştir.

Yayın İşleri ve Mühendislik faaliyetleri sorumlulukları bu iki Genel Sekreter yardımcılığı arasında bölünmüş kadroda yapılan bir yenilik mevcut kadronun takviyesi yararı yanında ve daha önemli olarak Oda'da belirli görevleri olan ve doğal olarak bu fonksiyonlarını gelecekte güçlendirmeye çalışacak seksiyonların bir başlangıcıdır. Gelecek dönemde yeni Yönetim Kurullarının bu profesyonel kadro sonucunu daha geliştirmeleri umut ve dileğimizdir. Yıllardır her yönetim kurulunun görüp düzeltmek istediği ve yapamadığı çünkü bir yönetim kuruluna yapılmasına imkân olmıyan arşiv, dosyalama gibi işleyişte çok önemli ayrıntılarla ilgili sorunlar da ancak bu yolla çözümlenebilecektir. Önümüzdeki dönem için düzenlenen bütçe tasarısında da bu sarflar için tahsisat ayrılmıştır.

Odamızın fonksiyonel hale gelmesi ve üyeleri tarafından benimsenmesi açısından çok önemli bir adımda Şube ve Temsilciliklerimizin gerçekten varlıklarının duyurulur hale getirilmesi ve yurt sathına yayılmasıdır. Bu Yönetim Kurulumuzun bu yıl önemle üzerinde durduğu başlıca konulardan biri olmuştur. Bu yıl yeni temsilcilikler kurulmuştur. Bundan daha önemli merkez Yönetim Kurulu Şube ve Temsilciliklerle olması gereken yakın ilişkiler için mümkün olan her çabayı harcamış ve Temsilciliklerimize imkânlarımız içinde maddi destek sağlanmıştır.

Yurt sathında örgütümüzün yaygın ve güçlü hale gelmesinin açık şartlarından biri maddi imkânların arttırılmasıdır. Vize uygulamaları ayrıca bu yörelerden geniş yararlar sağlamaktadır. Bu arada Çorum ili Temsilciliğimizin başarılı çalışmalarını bir örnek olarak belirtmek ve teşekkür etmeyi görev sayıyoruz.

4. ŞUBE VE TEMSİLCİLİKLERLE İLİŞKİLER

25 Kasım ve 2 Aralık 1972 günleri Odamız merkezinde Şube Başkanları ve Temsilciliklerimizin katıldığı iki toplantı yapıldı.

Toplantının amacını belirten kısa açıklamadan sonra Merkezin çalışmaları üzerinde geniş izahatta bulunulmuştur. Mevcut Personel Kanunundaki aksaklıkların giderilmesi için Sayın Cumhurbaşkanına sunulan muhtıra ile Odamızca hazırlanan Teknik Devlet Memurları Kanun tasarısı, Devlet İhale Kanunu ve İnşaat ve Tesisat Mütahhitleri Odaları Birliği Kanun tasarısı hakkındaki Odamız görüşü, yeni çıkan ve Odamıza görev ve yetki veren yakıt tüketiminde ekonomi sağlanması ve şehirlerde ısıtma tesislerinin sebep olduğu hava kirliliğinin azaltılmasına dair Yönetmelik gereğince her ilde vize uygulamasına geçilmesi zorunluluğu anlatılmış bu izahatlar ilgi ile izlenmiştir.

Daha sonra Temsilciler teker teker söz alarak faaliyetleri hakkında izahatta bulunmuşlar ve muhtelif konularda görüşlerini belirtmişlerdir.

Neticede : Şubelerimiz ve Temsilciliklerimizin daha faal ve kamuya daha yararlı çalışmaları, bunun için de yeteneklerinin arttırılması bakımından istek ve görüşlerinin yazılı olarak Merkeze iletilmesi ve Temsilcilerimizin Türkiye Mühendislik Haberlerinin bir muhabiri gibi çalışmaları, bu arada meslekdaşlarımız hakkındaki bilgilerin de zamanında merkeze iletilmesinin uygun olacağı kararna varılmıştır.

TOPLANTIYA KATILAN ŞUBE BAŞKANLARI ve TEMSİLCİLERİMİZ ŞUNLARDIR

1. Grup — 25 Kasım 1972

Elâzığ Şube Başkanı	:	İlyas BULUT
Kayseri Şube Başkanı	:	Osman ERDİK
Antalya Temsilcimiz	:	İrfan BÖLÜK
Çorum Temsilcimiz	:	Mehmet BAYRAK
Diyarbakır Temsilcimiz	:	Mehmet PALAOĞLU
Eskişehir Temsilcimiz	:	Ruhî AYDIN
Konya Temsilcimiz	:	Mehmet BİLDİRİCİ
Malatya Temsilcimiz	:	Erol GÖKHAN
Samsun Temsilcimiz	:	Tamer TİMURÇİ

2. Grup — 2 Aralık 1972

İzmir Şube Başkanı	:	Cemal SEDEF
İzmir Sekreter Üyesi	:	Mustafa ÖZYAVUZGİL
Afyon Temsilcimiz	:	Mehmet GÜREL
Artvin Temsilcimiz	:	Dursun GÖKÇEN
Aydın Temsilcimiz	:	Erdal UÇAR
Bursa Temsilcimiz	:	Recep MERCAN
Kastamonu Temsilcimiz	:	Fethi ACAR
Kütahya Temsilcimiz	:	Sunal ERDEM

5. BÜYÜK BARAJLAR KOMİSYONU

İnşaat Mühendisleri Odası, geçtiğimiz dönemde Uluslararası Büyük Barajlar Komisyonunun, Türk Milli Komitesi Yönetim Kurulu çalışmalarına bir üye ile iştirak etmiştir.

Büyük Barajlar Türk Milli Komitesi, Haziran 1973 tarihinde Madrid'de yapılacak 11. Teknik Kongre için duyurular yapmış ve bu kongreye Türkiye'den 8 tebliğ gönderilmesini sağlamıştır. Ayrıca Milli Komite, su kaynaklarının inkişafı projeleri ile ilgili Teknik Rehberler hazırlanması çalışmalarını yürütmektedir. Halen muhtelif konularda 7 adet Teknik Rehber yazarlarınca hazırlanmaktadır. "Alüvyon Temellerin Enfeksiyonu" isimli diğer bir eser de baskıya hazır duruma getirilmiş olup gelecek aylar içerisinde bastırılacaktır.

6. STANDART ÇALIŞMALARI

Milli kalkınmamızın temel öğelerinden olan malzeme ve hizmet standartlarının elde edilmesi Odamızın görevleri arasındadır. Ancak 1960 yılında yayınlanan 132 sayılı kanun Türk Standartlarının yapımı işini düzenlemiş ve bu işle Türk Standartlar Enstitüsü'nü (TSE) görevli ve yetkili kılmıştır.

Esasen kapsamlı ve sürekli bir çalışmayı ve kuşkusuz uzmanlaşmayı gerektiren standart yapımı içinde Odamız ancak çalışmalara yardımcı olmak ve katkıda bulunmak ve bunun yanında, Odaca istenen standart çalışmalarının elde edilmesine çaba göstermek durumundadır.

Enstitünün kuruluş ve çalışma düzeninin bir gereği olarak Odamız baştanberi Genel Kurulun Üniversite ve Akademiler gibi A grubu temsilci üyesi'dir.

Yurdun sosyal ve ekonomik koşullarına ve gerçek ihtiyaçlara göre standart programlarının onaylandığı bu en yetkili organda Odamız temsil edilemiştir.

Ne var ki, bir yandan standart yapımının teknik seviyelerdeki çalışmalarına yeterince katılmayı sağlayabilmek, öte yandan Genel Kurula sunulmasından önce program tasarısının belirlenecek ihtiyaçlara göre hazırlanması çalışmalarında daha yararlı olabilmek düşüncesiyle Enstitü, topladığı Danışma Kurulunda da Odalarımıza yer vermekte, görüşler ve istekler bu kurulda daha yakından ve karşılıklı anlayış içinde ortaya konulabilmektedir.

Böylece Odamız, standart konusundaki istek ve görüşlerini teknik seviyede bu yoldan ortaya koymak ve değerlendirmek olanağında bulunmaktadır. Bundan daha ilerde bir koordinasyon ve işbirliği ise, Odamızın, Enstitünün inşaat hazırlık grubunda üye sayılmasıyla sağlanmıştır. Enstitü, bu suretle çalışmalarında, Meslek Odalarımızı bir bakıma bünyesine iyice yaklaştırıp en çok yarar elde edilmesini öngörmüştür.

Odamız, bu işbirliği içinde standartlaşmasını istediği konularını ve standart yapımındaki görüşlerini kısa devre halinde Enstitüye aktarabilmektedir.

Ayrıca ve hemen belirtmelidir ki, Enstitünün örneğin İnşaat Hazırlık Grubunun seçilmiş tüm üyeleri ve başkanı Odamız mensuplarıdır (*). Değerli üyelerimizi mühendislik hazırlık grubu gibi, konuları bakımından ilgili bulunduğumuz öteki bir grupta da sürekli hizmetlerini burada belirtebiliriz. Ne var ki, standart programları bir yandan millî ekonomimizde özel yeri olan ve kalkınma planlarınca öngörülen prioritelere, bir yandan resmi ve özel kesimlerce Enstitüye karşılıkları verilerek yapılan siparişlerin yerine getirilmesinde büyük derecelerdeki zorunluğa karşın, Enstitünün gelir ve insan gücü kaynaklarının sınırlı bulunması yeteri sayıda standartı belki de gereği gibi yapılıma olanağından yoksun kılmaktadır.

Bu açıklamayı yaparken önemli bir hususu da ortaya koymakta yarar vardır :

Uygulamaya konulmuş olan standartların en ilgili ve yetkili makamlarca ve gerektiği biçimde benimsediği ve koordine bir çalışmanın sağlanarak bunlardan en çok yarar sağlandığı da söylenemez. En tipik bir örnek verilmek istenirse, uygulanması Bakanlar Kurulu kararıyla zorunlu kılınmış olan tuğla standardının geçen iki yıla rağmen uygulanabildiği gerçek sayılmamalıdır. Bu sonuçta, standardın yapımı sırasında gösterilemeyen gerekli ve yeterli ilgiden başlayarak, standart mefhumunun kavranıp inanılmasına kadar bir çok etkenler sayılabilir. Yılda bir kez olağan olarak toplanan Enstitünün Genel Kurulunda ve Danışma Kurulunda, haftada bir toplanan inşaat hazırlık grubunda temsil olunan Odamız, görüş ve isteklerini bu yoldan iletmek ve standart tasarımlarından ilgili gördüklerimize mütalâa vermek suretleriyle bu konu üzerinde kendi alanımızda yardımcı olmakta ve Türk Standartlarını üyelerimize duyurmak ve onları salmak suretiyle de katkılarda bulunmaktadır.

Enstitünün aylık "Standart" dergisinin üyelerimize yararlı olabileceğini, her yıl yayınlanan Türk Standartları Kataloğunu burada duyurmayı konuya yardım saymaktayız.

(*) TSE, İnşaat Hazırlık Grubu Başkan ve Üyeleri;

Başkan : Mithat Erçetin — İnş. Yük. Müh. - İmar ve İskân Bak. Müsteşar Yd.

Üye : Prof. Murat Dikmen — İnş. Yük. Müh. - ODTÜ. Öğ. Üyesi (Oda Yönetim Kurulu Üyesi)

Üye : Cemal Tertemiz — İnş. Yük. Müh.

Üye : Dr. Şahap Aksoy — İnş. Yük. Müh. - DSİ Araştırma Dairesi Bşk. Yd.

Üye : O. Coşkun Hısım — İnş. Yük. Müh. - İmar ve İskân Bak. Araştırma Gn. Md. Müşavir

Üye : Turhan Sökan — İnş. Yük. Müh.

Üye : Rüştü Özal — İnş. Yük. Müh. - Oda Temsilcisi

7. HUKUKİ KONULAR

Odamızın konuları yanında üyelerimizin de şahsi dertlerini hafifletmek ve dileklerini zamanında cevaplandırmak için Hukuk Danışmanımızdan zamanında şifahi ve yazılı bilgi alınarak gereken yerlere iletilmiştir.

Odanın açtığı ve aleyhinde açılan davalara bakılmıştır.

Bu meydana :

1) Özellikle Danıştayda aleyhimize açılmış yüksek okul mezunu mühendislerin kaydına ilişkin davalar kabul edilerek masraf ve avukatlık ücretleri yarıya indirilmiş, bazı mürafaalara gidilmeyerek mürafaa avukatlık ücretinden Odamızı kurtarma yolu seçilmiştir.

2) Bağ - Kur'la ilgili olarak Kurum yetkilileriyle yapılan görüşmeler ile Bağ - Kur yasası üzerinde yaptığımız çalışmaların sonucunu birleştirerek üyelerimizin bilgilerine sunulmuştur.

3) Devlet hizmetinde görevli mühendislerin serbest iş yapamayacaklarına ilişkin ayrıntılı ve dayanıklı görüşümüz belirtilmiştir.

4) Yan ödemeler konusunda dilekçe örnekleri hazırlayarak üyelerimizin gerekli davalarını açmalarına olanak ve kolaylık sağlanmış, T. M. H. de yayınlanarak üyelerimizin dikkatine sunulmuştur.

5) Oda personelimiz ile yasalar ve yönetmelikler çerçevesi içerisinde 2 yıl süreli toplu iş sözleşmesi yapılmıştır.

6) Emlak vergisi konusunda Odamızın muafiyetten yararlanamayacağına ilişkin 1319 sayılı yasadaki boşluk görülmüş ve kamu yararına derneklerin yararlanması yanında kamu tüzel kişiliğini yasayla kazanıp taşıyan Odaların muafiyetten yararlanmasının yerinde olacağı ortaya konulmuştur.

7) Odamıza 1000,— TL. dan fazla borcu olan üyeler kanuni yoldan izlenmiştir.

8) İnşaat ve Tesisat Mütcaahhitleri Derneği hakkında hukuki görüş bildirilmiştir.

9 — 1630 sayılı yeni Dernekler Yasası karşısında Odamızın durumu ve Yönetim Kurulunun sorumluluğu saptanmıştır.

10) İstanbul Şubemiz tarafından çıkarılan gazetenin durumu tetkik edilmiş ve Odamız merkezinin bu gazete ile ilişkisi bulunmadığı ilgili mercilere bildirilmiştir.

11) Eski Yönetim Kurulunun kişisel davaları için Oda bütçesinden avukata 30.000 lira ödenmesi hukuki yönden sakıncalı görülmüş ve bu konunun Genel Kurulca ele alınması uygun mütalâa edilmiştir.

8. TÜRKİYE İNŞAAT VE TESİSAT MÜTEAHHİTLERİ ODALAR BİRLİĞİ KANUN TASARISI

1966 yılında hazırlanarak T.B.M.M. Başkanlığına intikal ettirilen "TÜRKİYE İNŞAAT ve TESİSAT MÜTEAHHİTLERİ ODALAR BİRLİĞİ KANUN TASARISI" defaatle ele alınmış ve türlü nedenlerle geri bırakılmış iken bu dönem âcilen çıkarılması için karma komisyon teşkil edilmiş ve kanun hakkında Odamız görüşü ve temsilci istenmiştir.

Merkezde çalışmalar devam ederken İstanbul Şubemizden de görüş istenmiş ve İstanbul Şubemiz görüşü ile Merkez görüşü birleştirilerek Odamız görüşü haline getirilmiş T.B.M.M. Karma Komisyon üyeleri ile ilgili kuruluşlar temsilcilerine dağıtılmış ve toplantılara katılınarak görüşmüzün birçok maddeleri Komisyona kabul ettirilmiştir.

T.B.M.M. de bu tasarının görüşülmesine pek yakında başlanacak olan bu kanunla kurulacak Odamın ülkemiz için, inşaat ve tesisat müteahhittliğinin güvenilir bir meslek haline getirilmesinde, gelişmesinde ve disiplin altına alınmasında açıkça :

- 1 — İnşaat ve tesisat müteahhittliğini bir meslek haline getirmek,
- 2 — İnşaat ve tesisat müteahhittlerini disiplin altına almak,
- 3 — Memleket imarında ve millî inkişaf ve takviyesinde inşaat ve tesisat müteahhittliği mesleğini verimli şekle sokmak,
- 4 — Azalarının mesleki bilgi, şeref ve belirli prensipler altında çalışmalarını sağlamak,
- 5 — Kanunî fennî nizamlara ve şartlara aykırı hareket edenleri, kontrol ve icabında cezalandırmak,
- 6 — Normal ve meşru rekabet yollarıyla devlet ve âmmeye en iyi ve ekonomik işi vücuda getirmek,
- 7 — Batı memleketlerinde olduğu gibi devletle inşaat ve tesisat müteahhit firmaların arasındaki münasebetleri memleket şartlarına uygun bir şekilde tanzim, tesbit ve tatbik etmek,

Gibi büyük yararları olacağına inanan Odamız bu Kanunun bir an önce çıkmasını arzu etmektedir.

9. YAPI MALZEMESİ VE İNŞAAT UYGULAMALARINI İLGİLENDİREN STANDARTLAR ÜZERİNDE ÇALIŞMALAR

A) Türk Standartları Enstitüsü ile sürdürülen yakın ilişkiler sonucunda, aşağıdaki standartların Enstitü'nün 1972 - 1973 programına alınması mümkün olmuştur :

- Çakma Betonarme Kazıklar,
- Fore Kazıklar,
- Sülfatlı Sularda Kullanılan Çimentolar,
- Betonarme Demirlerinin ve Profil Demirlerinin Küt Kaynak ile Eklenmesi,
- **Yapılarda Beton Kalitesi,**
- Prefabrike Betonarme Beton, Kitle Beton ve Su İçinde Beton,
- Kiremit (Oluklu ve malha kiremitleri haricinde kalan),
- İşgücü Standartları (Konunun standart haline getirilmesinin mümkün olup olmadığı hususu araştırıldıktan sonra iş programına alınması kararlaştırılmıştır).

B) Türk Standartları Enstitüsü'nce hazırlanarak nihai şeklini almak üzere bulunan;

- **Beton Yapım, Döküm ve Bakım Kuralları (Normal Hava Şartlarında)** ve
- **Beton Yapım, Döküm ve Bakım Kuralları (Anormal Hava Şartlarında)** adlı standart tasarıları Oda'mızca yakın ilgi ile takip olunmuş ve gerek Türk Standartları Enstitüsü, gerekse İmar ve İskân Bakanlığı nezdinde teşebbüse geçilerek, bu standartların "Uygulanması mecburi" standartlar arasına alınması istenmiştir. Bu isteklerimiz Enstitü ve Bakanlık'ça olumlu karşılanmış, İmar ve İskân Bakanlığının bu konuda Türk Standartları Enstitüsüne yazmış olup bir suretini de bilgi için Odamıza gönderdiği yazının metni aşağıdadır :

İnşaat Mühendisleri Odasına

Enstitünüzce hazırlanmakta olan "Beton Yapım, Döküm ve Bakım Kuralları (Normal Hava Şartlarında)" ve "Beton Yapım, Döküm ve Bakım Kuralları (Anormal Hava Şartlarında)" adlı standartların uygulanması mecburi standartlar arasına alınması hakkında, İnşaat Mühendisleri Odasının 3 Kasım 1972 gün ve 294/8, 410-3128 sayılı yazısı örneği eklidir.

Bu standartların, uygulanması mecburi standartlar arasına alınması, Bakanlığımızca da uygun mütalâa edilmektedir.

Gereğini ve sonucundan bilgi verilmesini rica ederim.

İmar ve İskân Bakanı y.
İmza

Eki :

1 yazı örneği.

DAĞITIM

Gereği için :

Türk Standartları Enstitüsüne

Bilgi için :

— Bayındırlık Bakanlığına

— İnşaat Mühendisleri Odası'na.

Söz konusu standartların, uygulanmaları mecburi olarak yürürlüğe girmeleri ile, ilgili çeşitli standartlar meyanında, Oda'mızın birkaç yıldan beri

üzerinde ısrarla durduğu ve bu dönemde de ayrıca teşebbüslerimizin konusu olan,

— **TS 706 Beton Agregaları (Kum - Çakıl)**

ile

— **TS 707 Beton Agregaları (Kum - Çakıl) Numune Alma ve Muayene Metodları**

— **TS 802 Beton Karışım Hesap Esasları**

standartlarının uygulanması sağlanmış olacaktır.

C) Gerek kalite gerekse istihdam bakımından çok önemli gördüğümüz diğer bir husus ta, Türk Standartları Enstitüsü'ne, metni aşağıda bulunan yazımızla intikal ettirilmiştir :

Türk Standartlar Enstitüsü Başkanlığına,

"Asansörlerin Hesap ve Yapım Kuralları" adlı standart tasarısının hazırlanmış olması Oda'mızca memnuniyetle karşılanmıştır.

Tasarının kapsadığı hususlar genellikle makine mühendisliği ihtisasına girdiğinden, ayrıntılarda bir mütalaamız yoktur.

Ancak, 214.1. maddesindeki "özel kurallara göre yapılır" ibaresinin açıklığa kavuşturulması gerektiği kanısındayız.

Zira, mevcut hali ile, "özel kuralları"n her türlü kaynağa şâmil "kaynak kuralları" mı, yoksa sırf asansör yapımına ait kurallar mı olduğu anlaşılamamaktadır.

Ayrıca, 1.1 maddesinin, bundan sonra, pek çok standartta yer alacağını tahmin ettiğimizden ve bu madde, uygulamayı sağlamak bakımından, belki de bir tüzük konusu olacağından, görüşümüz ayrı bir yazı ile Enstitü-nüze sunulmaktadır.

Saygılarımızla,
Başkan
(Timoçin TÜMER)

Yazıda sözü geçen 1.1 maddesi;

Bilgi ve tecrübe lüzumu :

Asansörlerin, proje hesap ve uygulama işlerini bu teknik konularda yetkili uzman ve yükleniciler yapabilir. Uygulama mühendis tarafından yürütülür.

Bu konu da, Türk Standartları Enstitüsü'nce büyük ilgi ile karşılanmıştır.

Şartnamelerle ilgili çalışmalar :

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na hazırlanarak 19 Eylül 1972 tarihli Resmî Gazetede yayınlanan "Yakıt Tüketiminde Ekonomi Sağlanması ve Şehirlerde Isıtma Tesislerinin Sebep Olduğu Hava Kirliliğinin Azaltılması-na Dair Yönetmelik" ayrıntılı bir incelemeye tâbi tutulmuş ve gerek teknik gerekse idarî hususlarda pek çok boşluklar arzetmesine rağmen, bir ilk adım olarak olumlu karşılanmış ve özellikle "optimal proje" anlayışının bu yönetmelikte yer alması bir atılım olarak kabul edilmiştir.

Mimarlar, Makine Mühendisleri ve Elektrik Mühendisleri Odaları ile yapılan ortak toplantılarda : Odalara düşen hizmetin görülmesi için çalışmalar yapılırken İmar ve İskân Bakanlığının Yönetmeliğinin İmar Kanununa aykırı düştüğü iddiası tetkik edilmiş ve hiçbir aykırılık bulunmadığı bilâkis belediyelere Odaların yardımcı olacağı Yönetmeliğin yürütücüsü durumunda olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca müşterek görüşlerini bildirmişlerdir.

Konunun teknik önemi üzerinde de Oda'mızca geniş ölçüde durulmuş ve bir yandan idarî hususlar oluşturulurken, öte yandan;

- Uygulamadaki meslektaşlarımızı aydınlatıcı çalışmalar yapılması,
- Teknolojik sorunların tartışılacağı bir toplantı düzenlenmesi,
- Hazırlanması gereken standartların tespiti ile bunların Türk Standartlar Enstitüsü'ne duyurulması önerilerinde bulunulmuştur.

İSTİHDAM SORUNLARI VE PERSONEL KANUNU ÇALIŞMALARI

Kamu kesiminde çalışan İnşaat Mühendisleri, 1.12.1970 tarihinde yürürlüğe giren 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamına alınmıştır. Teknik Personelin 4/10195 sayılı Kararname statüsünden bu kanun kapsamına alınması ile gelişme çağında bulunan teknolojinin tehlikeye gireceği ve özellikle büyük emeklerin yetiştirmiş olduğu ve tecrübe kazandırdığı Mühendis gücünün Kamu kesiminden Özel sektöre ve özel sektörde olma bulamayacağını tahmin edenlerin ise yurt dışına çıkacağı tehlikesi birçok yetkiliye duyurulduğu halde kanunu hazırlayanlar ve onu kabul edenlere bu gerçeği izah etmek mümkün olmamış ve sonunda Mühendisler zorla kanun kapsamına alınmıştır.

İşte böyle bir uygulamanın başlamasından takriben bir yıl sonra Yönetim Kurulumuz göreve başlamıştır.

18. Genel Kurul seçimlerinin neticesi belirlendikten sonra Yönetim Kurulumuz, kongre üyelerimize, faaliyetlerimizin büyük bir kısmının bu yönde olacağını ve her türlü çabanın gösterileceğini vaad etmiştir. Yönetim kurulumuzun bu yöndeki çalışmaları tahminlerin çok ilerisine kaymış ve yapılabilecek her şeyin azamisi yerine getirilmiştir.

Bunları sırasıyla üyelerimizin tetkik ve takdirlerine sunuyoruz.

1. BAŞBAKAN NİHAT ERİM'LE GÖRÜŞME

Teknik Personel sorunlarına çözüm getirmek amacı ile hükümetçe bazı çalışmalara başlandığı ve bu çalışmaların Mart ayı içinde yoğunluk kazanacağı haberlerinin alınması üzerine, İnşaat Mühendisleri Odamızca, fikirlerimizin gerekli makamlara, alınacak tedbir ve neticelerden önce ulaştırılmasının gerekli olduğu kanısına varılmış ve bu yolda en kısa zamanda faaliyete geçilmiştir.

7 Mart 1972 Salı günü saat 17.30 da Sayın Başbakan Nihat Erim'e Odamız Yönetim Kurulu tam kadro olarak ziyarette bulunmuş ve teknik personel sorunu ile ilgili konular hakkındaki kendilerine bilgi ve Oda görüşü arz edilmiştir. Oda Başkanı tarafından bu hususta yapılan konuşma ve Sayın Başbakan tarafından ileri sürülen görüşler özet olarak aşağıda açıklanmıştır.

ODA BAŞKANI:

Bilindiği üzere İnşaat Mühendisleri Odası 18. Genel Kurulu geçtiğimiz Şubat ayı sonunda yapılmış olup bu Genel Kurulda Yönetim Kuruluna seçilmiş bulunuyoruz. Görüşme isteğimizi kabul buyurmuş olduğunuzdan dolayı teşekkürlerimizi arz ederiz.

Sayın Başbakan, bu görüşme vesilesiyle size teknik personel sorunlarından bugün için aktüel olan ve bir an önce çözüme bağlanmasında zorunluluk bulunan birkaçı hakkında bilgi ve Oda görüşünü sunmayı faydalı görüyorum.

İnşaat Mühendisleri Odası bugün yedibinden fazla inşaat mühendisinin odasıdır. Ancak size taktim edeceğim birkaç ana problem tüm teknik personelin problemidir. Bu yönden konu daha da büyük önem taşımaktadır.

Başlangıçtan beri teknik personel, son çıkarılmış bulunan Personel Kanunu kapsamı içine alınmayı arzu etmemiştir. Bunun başlıca sebebi, teknik personel mesleğinin gerek özellik ve gerekse çalışma düzeni ve şartları bakımından diğer mesleklerle nazaran ayrıntılı farklılıklar göstermesidir.

Bunları uzun uzun arzedip kıymetli vakitlerinizi almak istemem. Şunu belirtmek istiyorum ki teknik personel de, Askerî Personel Kanunu, Hakîmlerin tâbi olduğu kanun gibi özel bir Teknik Personel Kanununa sahip olsun. Ancak şu sırada bu konuyu öne sürüp bir netice istihali için uğraşmakta fayda görmüyoruz. Fakat bu konuda ileride olumlu delillere dayanan teklif ve taleplerimiz olacaktır.

Ancak şunu belirtmek mecburiyetindeyim ki mevcut Personel Kanunu ile teknik personele verilmiş bulunan haklar Maliye Bakanlığınca hazırlanıp, çıkarılan tebliğler ve kararnamelerle verilmemiştir. Meselâ Teknik personele verilmesi icabeden yan ödemeler (iş riski, iş güçlüğü ve temininde müşkülât çekilen personel zamları) bugüne kadar tahakkuk ettirilmemiş, ilk dört derecelere 10195'ten yeni kanun kapsamına alınan teknik personelin tayinleri yapılmamış ve intibak kadroları yüksek olduğu halde şema kadrolarındaki derecelere göre işlem yapılarak bazı teknik personel mağdur edilmiştir. Bu hususları kapsayan ve kanun maddesi, kararname ve tebliğleri belirterek konuyu etraflıca izah eden ve engellemenin ne şekilde yapıldığını belirten bir muhtıra hazırladık uygun bulursanız bu muhtırayı yarın özel kaleme takdim etmek istiyoruz.

SAYIN BAŞBAKAN :

Memnun olurum, bunu bilhassa dikkatle tetkik edeceğim. Bunu muhakkak bana veriniz.

ODA BAŞKANI Devamla :

Türkiye'nin millî geliri, millî gelir dağılışı ve memleketin içinde bulunduğu malî ve ekonomik güçlükleri biliyoruz. Yurdun kalkınması konusunda girişilen işler ve hamlelerde teknik personele düşen görevin de bilinci içindeyiz. Kalkınmanın gerçekleştirilmesi için yapılması gerekli fedakârlıkta teknik personelin de payı olması gereğine inanıyoruz. Ancak son çıkarılan personel kanunu ile devlet kesiminde çalışan her meslek dalındaki personele az veya çok bir zam getirildiği halde teknik personelin büyük bir kısmı bu kanunla ücret yönünden zarara uğramıştır. Bilhassa teknik personelin genç kuşağı, devlet kesiminde takdir edilen ücret karşılığında vazife alamaz duruma sokulmuştur. Genç bir mühendisin, işe başladığında eline geçecek 1200 lira civarındaki bir ücretle nasıl geçinebileceğini sizin takdirlerinize bırakırım.

SAYIN BAŞBAKAN :

Bu ücret bir genç mühendis için hakikaten çok düşüktür. Bugün bu ücretin üstünde ücret alan çok sayıda işçi ve usta vardır. Aradaki farkı tatbik edilecek yan ödemelerle karşılayacağız. Şunu belirtiyim ki ben şahsen teknik personelin içinde bulunduğu sıkıntılı durumu biliyorum ve tamamen sizinle beraberim. Devlet Personel Dairesi teknik personel sorununa çözüm getirecek problemlerin halli için geniş bir çalışma içindedir. Ancak bu kuruluştan henüz istediğimiz mânada kuramadık. Bunu da kısa zamanda ele alacağız. Personel Kanununun pek çok aksayan tarafları vardır. Meclisten yetki Kanunu (Hükûmete Personel kanunu için kanun kuvvetinde kararname çıkarma yetkisi veren kanun) kısa zamanda çıkarma çabası içindedir. Bu yetkiyi aldıktan sonra problemlere pratik ve kısa zamanda çözüm getirecek yönde personel kanununa el atacağız. Bugün Maliye Bakanlığı da kanunların kendisine verdiği yetki ve bütçe tekniği yönünden personel konularında tatbikat yapmaktadır. Personel Kanununun müellifi durumunda olan arkadaşta (Sayın Mesut Erez) bugün kabinededir. Yaptığımız bütün müzakerelerde herkes teknik personelin içinde bulunduğu güç durumu kabul edip, en kısa zamanda iyileştirici tedbirlerin alınması gereğine inandığını beyan ediyor. Maliye Bakanlığının da itirazı yoktur. Fakat nedendir bilemiyorum halâ bugüne kadar olumlu bir sonuç almamamıştır.

ODA BAŞKANI Devamla :

Efendim, son günlere kadar pek çok yetkili hükümet mensubu tarafından, teknik personel problemlerinin çözümü için vaadlerde bulunulmuş ve belirli tarihler verilmiştir. Ancak bunların hiçbirisi gerçekleşmemiştir. Özü dileyerek şunu arz etmek mecburiyetindeyim ki artık teknik personel bu beyanlara itibar ve itimat etmiyor. Son günlerde, önce Sanayi ve Teknoloji Bakanı daha sonra Bayındırlık Bakanı teknik personel için yan ödemelerin Mart ayı sonuna kadar çıkarılacağını söylediler. Bu gün zati-âlinizden Başbakan olarak, kat'i bir tarih ve garantinin verilip verilemeyeceğini öğrenebilir miyiz?

SAYIN BAŞBAKAN :

Teknik personel sorunu ve bilhassa yan ödemeler konusunu 9 Mart Perşembe günü Bakanlar Kurulunda mevzuubahis edip gündeme alırdığım. En kısa zamanda bir netice elde edilmesi için gerekeni yapacağız.

ODA BAŞKANI Devamla :

1971 senesinde devlet sektöründen ayrılan teknik personel hakkında bir fikir vermek için iki örnek vermek istiyorum. Bu sene Devlet Su İşleri'nden ikiyüzden fazla Karayolları'ndan da yine ikiyüzden fazla mühendis ayrılmıştır. Şu hususu bilhassa zati-âlinizin dikkatine sunmakta fayda görüyorum : Bu müesseselerden ayrılan mühendis miktarını, bu müesseselerdeki genel mühendis miktarlarına oranlayıp bulunacak netice herhangi bir kimseyi yanlış kanaate götürebilir. Çünkü ayrılan mühendisler müesseselerin çok kıymetli ve yetişmiş elemanları olup adeta teknik kadrolarının kemasıdır. Bu yüzden sadece adet ve nisbeti gözönüne almak çok hatalı olur. Zaten şurası bir gerçektir ki gerek dış memleketlerden vaki talep gerekse özel sektörün isteği ile resmî sektörden ayrılan mühendis, kaliteli teknik elemandır.

Bu iş mevsimi açılıncaya kadar tesirli ve tatminkâr tedbirler getirilmediği takdirde devlet kesimi teknik personel yönünden daha büyük kayıplara uğrayacaktır. Bu ise yatırım programlarının tatbikinde memleket için büyük zararlar doğuracaktır.

Sayın Başbakan Karayolları Bölge Müdürleri toplantısında Karayolları Genel Müdürünün bugünkü teknik personelle 1972 programını gerçekleştiremeyeceğini söylediğini ve haklı olduğunu, mümkün olan her şeyin kısa zamanda yapılması için yardımcı olacaklarını beyan ettiler.

Yönetim Kurulu kendilerine teşekkür ederek ayrıldı.

SAYIN BAŞBAKAN, İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULUNUN 7.3.1972 TARİHİNDE YAPMIŞ OLDUĞU ZİYARETTE SUNDUĞU KONULARDAN PERSONEL KANUNU İLE İLGİLİ MUHTIRADIR

Sayın Başbakan,

İki yılla yaklaşık bir zamandan beri tatbik edilegelmekte olan Devlet Memurları Kanunu'nun, Devletin sorumlu bazı organları tarafından bir kenara itilerek meslek mensuplarımız aleyhine bir takım tatbikat yapıldığı ve bu konuda muhtelif kademelerde yaptığımız teşebbüslerin akamete uğraması sonucu, Cumhuriyet Türkiye'sinin icra organının başı ve bunun ötesinde Anayasa Profesörlüğü kişiliğiniz noktasından durumu zati-âlilerine intikal ettirmek zaruretinde kaldık.

Yüksek malumları bulunduğu veçhile hukuk literatüründe kanun "Yasama organı tarafından muayyen şekillere uyularak tanzim edilen

ve yürürlüğe girmesinden itibaren cemiyet için riayeti mecburi olan umumi, mücerret ve daimi kaideler ihtiva eden bir tasarruf" olarak tarif edilmiştir.

Aşağıda Devlet Memurları Kanunu ile meslekdaşlarımıza tanınan hak ve menfaatlerinin tahakkukuna nasıl engel olunmaya gayret edildiği arz edilmeye çalışılacaktır.

1) ARAZİ ŞANTİYE HİZMET AĞIRLIK VE SEYYARLIK ZAMLARI İLE İLGİLİ UYGULAMA :

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun Geçici 20. Maddesinin "..... mahrumiyet yeri ödeneğinin derece ve ödeme usulüne ilişkin 196. Madde de zikredilen yönetmelik ve ek maddede adı geçen iş güclüğü ve iş riski zammına ilişkin yönetmelik hazırlanıp yürürlüğe girinceye kadar bu hususlara dair yürürlükteki kanun, Tüzük ve yönetmelik hükümlerinin uygulanmasına devam olunur" şeklindeki hüküm muvacehesinde evvelce Muayyen ve Muvakkat Müddeti Hizmetlerde Çalıştırılacak Yevmiyelî Personel Yönetmeliğinin Mahrumiyet Zammına ilişkin 4. ve Şantiye Ağırlık Zamlarına ilişkin 10. Madde hükümlerinin uygulanmasına devam edilmesi gerekirken, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca ısdar olunan ve Resmi Gazetenin 13.2.1971 tarih ve 13749 sayılı nüshasında yayınlanan 7/1867 sayılı kararnamenin 4. maddesi ile "..... daha önce yürürlükteki hükümlere göre Devlet Memurlarına yapılmakta olan ödemelerden hangilerinin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 1327 sayılı kanunla değişik geçici 20. maddesinde sözü geçen iş güclüğü, iş riski ve teminindeki güçlük zamlarına tekabül ettiği Maliye Bakanlığının görüşüne dayanılarak Bakanlar Kurulunca tesbit edileceği, münhasıran bu şekilde tesbit edilen ödemeler hakkında geçici 20. maddede belirtilen kanun tüzük ve yönetmelikler çıkıncaya kadar bu hususlara dair Kanun, Tüzük ve Yönetmelikler hükümlerinin uygulanacağı" şeklindeki hüküm muvacehesinde kanunun öngördüğü hususların uygulama olanağı ortadan kalkmıştır.

Mezkûr kararnamenin dayanağı olan Ek Geçici 23. Maddenin "Bu Kanunun uygulamasında yeterli bir hüküm olmaması dolayısıyla, kesin bir şekilde halledilmesine imkân bulunmayan durumları, kanunun benzer hükümleri ile genel ilkelerini dikkate almak suretiyle çözümlemeye Bakanlar Kurulunun yetkili" olduğuna dair hükmü alınırsa, bu konuda yukarıda işaret edilen geçici 20. maddenin açık ve kesin hükmü karşısında sevkedilen Kararnamenin hukuken geçersiz olduğu izahtan varestedir.

2) 657 SAYILI KANUNA EK GÖSTERGE TABLOSUNUN 1 - 2 - 3 ve 4. DERECELERİNE GİREN KADROLAR :

1322 Sayılı Genel Kadro Kanununun 3. ve 1376 sayılı 1971 Yılı Bütçe Kanununun 9. maddesine istinaden 1 - 4 derecelere girecek görevler Resmi Gazetenin 19.11.1971 gün ve 1402 sayılı nüshasında neşredilen Bakanlar Kurulunun 13.11.1971 gün ve 7/3434 sayılı kararname ile 1.12.1971 tarihinden geçerli olmak üzere tesbit edilmiş, ancak, Maliye Bakanlığının 26.11.1971 tarih ve 117029/1/30341-64 sayılı genelgesi ile Teknik Personel için bu kararın uygulama olanağı ortadan kalkmıştır. Bakanlık genelgesinin I ve II. bölümlerinde evvelce maaşlı kadrolarda çalışmakta bulunanlardan kadroları 1 - 4. dereceler arasında tetkik edilenlerin bu kararnameye göre intibaklarının nasıl yapılacağı misalleri ile izah edildikten sonra, açıklamanın III. Bölümünde "I ve II numaralı bölümlerde açıklanan hususlar, söz konusu kararnameye ek kararın 4. numaralı fıkrasında belirtildiği üzere, yalnız kanunî kadrolar ile aynı derecelerde torba kadrolardan alınan kadrolar için uygulanacaktır.

Bu uygulamaya esas olacak kanuni kadrolar deyiminden; 1322 sayılı Genel kadro Kanununun yürürlüğe girmesinden önceki kuruluş kanunlarına ekli kadro cetvellerinde gösterilen kadroların; torba kadro deyiminden de, görev unvanları tesbit edilmek suretiyle (T.K.) cetvellerinden alınan kadroların anlaşılması gerekir" ve IV. bölüm "657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek geçici 4, 17 ve 18. maddelerine göre intibakları yapılan personelden kendilerine 1 - 4 üncü derecelerden kadro tahsis edilenler hakkında, bunların kadroları ile görevleri arasında III. bölümde belirtilen anlamda bir ilişki bulunmaması nedeniyle, kararname hükümlerinin uygulanması mümkün değildir." hükmünü taşıdığı görülmüştür. Yapılan temaslarda, Yevmiyeli Teknik Personel Statüsünden Devlet Memurları Kanunu kapsamına alınan personelin üzerlerinde bulunan kadroların ünvansız olduğu, bu itibarla kararname hükümlerinden ilgililerin istifade edebilmeleri için, Kurumlarınca yeniden ünvanı kadro talep edilmesi gerekeceği belirtilmiştir.

1322 sayılı Genel Kadro Kanunu'nun 2. 1376 sayılı 1971 mali yılı Bütçe Kanunu'nun 9. 1567 sayılı 1972 mali yılı Bütçe Kanunu'nun 15. maddesindeki "Genel Kadro Kanununa ekli cetvellerdeki kadrolara intibakı yapılan Devlet Memurları bu kadroların tahsis edildiği görevlerin eski ünvanlarını taşırlar" hükmüne rağmen, ilgililerin görüşü kararnamenin teknik personel bakımından tatbikini engellemiş, bu suretle Anayasanın 45. maddesindeki "çalışanların yaptıkları işe uygun ücret rejimine kavuşturulmaları", diğer bir ifade ile "eşit işe eşit ücret" esprisı, zedelenmiş yatırımcı kuruluşların yüksek sevk ve idareci kademesinin hak ve menfaatları kısıtlanmıştır.

3) İNTİBAK KADROLARI UYGULAMASI :

657 sayılı Devlet Memurları Kanununa 1327 sayılı kanunla ilâve edilen ek geçici 2, 3, 4, 17 ve 18. maddeler gereğince Devlet Teşkilâtında muhtelif statülere tâbi olarak çalışan personelin intibakları yapılmasına rağmen, ancak Bakanlar Kurulunca kurumlara tahsis olunan intibak kadrolarının yekûn olarak talebe uygun olmasına rağmen 1, 2, 3, 4 ve 5. derecelere ait kadroları Devlet Personel Dairesinin görüşüne uyularak kısıtlı şekilde tahsis edilmiştir.

Yapılan bu tasarrufun gerek kanuna ve gerekse intibakın Genel Esasları tebliğine aykırı olması nedeniyle tashihi gerektiği yolunda ilgili Makamlar nezdinde yapılan temaların bir neticesi meselenin ciddiyeti ve vüsatını nazarı dikkate alan Başbakanlık bu konuda Danıştaydan istişari mütalâa istemiş Danıştay 3. Daire Başkanlığınca müttehaaz Esas 1971/48 Karar 1971/508 sayılı ve 15.9.1971 günlü kararında yapılan bu tasarrufun kanuna aykırı olduğu belirtilmiş ve bu karar Danıştay Genel Kurulunun 1971/70 esas ve 1971 karar sayılı 23.10.1971 günlü kararı ile de aynen benimsenmesine rağmen, şahıslara kanunun tanıdığı hakların tanınmamasında direnilmiştir.

4) İŞ GÜÇLÜĞÜ, İŞ RİSKİ ve TEMİNİNDEKİ GÜÇLÜK ZAMLARI İLE İLGİLİ UYGULAMA :

657 sayılı Kanuna 1327 sayılı Kanunun 71. maddesi ile eklenen ek madde gereğince verilmesi öngörülen "İş Riski" ve "Teminindeki güçlük" zamlarının miktarı ile hangi memurlara verileceğinin ilgili kuruluşların görüşü alınarak Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Dairesince hazırlanan bir yönetmelikte gösterileceği hangi görevler için ne miktar zam ödeneceğini her yıl bütçe kanunlarında gösterileceği hüküm altına alınmış, bununla ilgili hükümler 1971 ve 1972 Bütçe Kanunlarında yer almış, Kanunun ön gördüğü yönetmelik de 31.7.1971 gün ve 7/2866 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile çıkmasına rağmen, yönetmelikte uygulamasını ayrı bir Bakanlar Kurulu kararına bırakması nedeniyle, adeta bir

fasit daireye girilmiş ve bugüne kadar uygulama imkânı hasıl olmamıştır.

5) FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİYLE İLGİLİ UYGULAMA :

657 sayılı Kanunun 178. maddesi hangi meslek mensupların ne miktar fazla mesai ödeneceğinin her yıl bütçe kanunlarında gösterileceğine, uygulamanın, ilgili kuruluşların görüşü alınarak Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Dairesi tarafından hazırlanacak Yönetmelikte beirtileceği hüküm altına alınmasına rağmen, bu husus 1971 ve 1972 Bütçe Kanunlarında yer almış, 7.9.1971 gün ve 7/3082 sayılı Bakanlar Kuruluna ekli bir yönetmelik çıkmış, fakat bu yönetmelik de uygulamayı bir başka Bakanlar Kurulu Kararına talik etmiş, bu suretle burada da bir fasit daireye girilmiştir.

SONUÇ :

Plânlı bir kalkınma devresine girdikten sonra Devlet Personelinin reform düşüncesini, yalnız idarenin ve memurların malı olmaktan çıktığı, Türkiye'nin hızla kalkınmasının istikrarlı, huzurlu bir toplum hayatı sürmesini isteyen kamu oyunun malı olduğu yolundaki 657 sayılı Kanunun Yüce Meclislere 1964 yılında sevk edilen genel gerekçesi, kanunun tatbikatında müşahade olunan aksaklıklar dolayısıyla bugün dahi hayatîyetini muhafaza etmekten Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana kamu kesimindeki ayrılan teknik elemanların fazlalığı, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun teknik personeli tatmin edici olmadığı görüşünü kuvvetlendirmektedir.

Yatırımların artacağı 1972 mali yılı Kamu kesiminin kilit noktalarındaki teknik eleman çözümlerini daha da süratlendireceği bunun ise Devlet hizmetlerini akamete uğratacağı aşikârdır.

Bu bakımdan yukarıdaki bölümlerde izahına çalıştığımız aksaklıkların giderilme çarelerini sür'atle neticelendirilmesinin yanında, hakimler, savcılar, Danıştay meslek mensupları, gibi ayrı bir kariyere mensup olan teknik personeli için de, özel bir kanun çıkartılmasında, plân hedeflerine bir an önce ulaşmak bakımından zaruret gördüğümüzü arz etmek isteriz.

2. BAYINDIRLIK BAKANIYLA YAPILAN GÖRÜŞME

8 Mart 1972 Çarşamba günü saat 16.30 da Oda Başkanı Tımuçin Tümer Yönetim Kurulundan Orhan Ağaoğlu ve İrfan Karaoğlu, Bayındırlık Bakanlığı Müsteşarı Sayın Hamit Şerbetçioğlu ile birlikte Bayındırlık Bakanı Sayın Mukadder Öztekin ile bir görüşme yapmışlardır.

Görüşmede, Sayın Başbakan'la yapılan toplantıda kendilerine arzedilen konular hakkında özet olarak bilgi verilmiş ve Sayın Başbakan'ın yan ödemeler konusunu 9 Mart 1972 Perşembe günü Bakanlar Kurulunda bahis konusu edeceklerini ve gündeme aldıracaklarını söyledikleri arz edilerek, Bayındırlık Bakanı olarak gerekli çabanın sarfedilmesi kendilerinden rica edilmiştir. Sayın Bakan bu konu üzerinde uzun zamandanberi bizzat kendisinin çalıştığını ve her türlü çabanın gösterileceğini vâdetmiştir.

3. ADALET PARTİSİ GENEL BAŞKANI İLE YAPILAN GÖRÜŞME

8 Mart 1972 Çarşamba günü saat 19.30 da Sayın Süleyman Demirel'i Oda Yönetim Kurulu tam kadro olarak ziyaret etmiş, yapılan toplantıda Devlet Bakanı Sayın Doğan Kitaplı'da hazır bulunmuştur. Teknik personel so-

runu ve çözüm bekleyen problemler kendilerine Oda Başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri tarafından arzedilmiştir. Sayın Doğan Kitaplı, ilk dört dereceye, evvelce 10195 sayılı kararnameye göre çalışan teknik personelin tayinlerinde 1972 yılı bütçe kanununun 15. maddesi dolayısıyla ortaya çıkan güçlüğüne, Sayıştay Başkanlığı ile de görüşülerek giderildiğini beyan etmişler ve bu tayinlerin yapılmasını sağlayacak kararnamenin hazırlandığını, birkaç gün sonra neşredileceğini söylemişlerdir.

Ayrıca yan ödemeler mevzuunda şu sıralarda yoğun bir çalışma içinde bulunulduğu ve Mart ayı sonunda muhakkak olarak yan ödemelerin tahakkuk edeceği Sayın Bakan tarafından beyan edilmiştir.

Sayın Süleyman Demirel, teknik personelin durumunun personel kanunu içinde en iyi tarzda çözümlenmesi için gerekli bütün faaliyetin kendilerince yerine getirileceğini söylemişler; "bu hususta bütün arkadaşların emin olmalarını isterim" demişlerdir.

4. CUMHURİYET HALK PARTİSİ GENEL BAŞKANI İLE YAPILAN GÖRÜŞME

30 Mart 1972 Perşembe günü Oda Yönetim Kurulu, Sayın İsmet İnönü'ye bir nezaket ziyaretinde bulunmuş ve kendilerine, teknik personelin bugün içinde bulunduğu müşkül durum izah edilmiştir.

Yapılan görüşmeler özetle aşağıda sunulmuştur.

Oda Başkanı, İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunu kabul buyurmuş olmalarından dolayı teşekkürlerini arzemiş ve bu Yönetim Kurulu nun Şubat sonunda yapılan Genel Kurul sonunda iş başına getirilen Yönetim Kurulu olduğunu belirtmiştir.

Sayın İnönü mühendislerin bir derdi olup olmadığını sormuşlar ve Oda Başkanı kendilerine; Türkiye'de bugün kırk bine yakın mühendis ve mimar olduğunu, ancak memleketin içinde bulunduğu kalkınmanın istenildiği şekilde gerçekleştirilmesi için bilhassa kamu sektöründe tecrübeli ve yetişmiş teknik personelin sıkıntısının büyük ölçüde hissedildiğini arzedip; son çıkarılan personel kanunu ile memleketteki tüm teknik personelin maddi ve manevi yönden büyük kayıplara uğradığını, kanunda mevcut hakların dahi verilmediğini ve bugüne kadar teknik personelin, "yapılacaktır, verilecektir" şeklindeki cevaplarla oyalandığını geniş örneklerle izah etmiştir.

Sayın İnönü verdiği cevapta; durumun bu şekilde olduğunu şimdi öğrendiğini söylemiş ve teşekkür etmiştir. Ayrıca teknik personelin memleket için ne ifade ettiği konusunun dahi tartışılmasının lüzumsuz olduğunu, Kamu Sektöründen son zamanlarda ayrılan teknik personelin ne değerinde personel olduğunu gayet iyi takdir ettiğini ve çok üzüldüğünü beyan etmişlerdir.

Sayın İnönü bu konudaki sözlerini aynen şu şekilde bitirmiştir: "Teknik personelin bugünkü durumunu ve içinde bulunduğu güç şartları gayet iyi anladım, bu konuyu partiye mâledeceğim, ayrıca hükümetteki partimin Bakanlarına da konunun çok önemli olduğunu ve üzerine ciddiyetle eğilmeleri gerektiğini söyleyeceğim, hatta bu konuda Nihat Bey'le de (Sayın Nihat Erim) görüşeceğim."

5. MİLLİ GÜVEN PARTİSİ GENEL BAŞKANI İLE YAPILAN GÖRÜŞME

7 Nisan 1972 Cuma günü Oda Yönetim Kurulu Sayın Turhan Feyzioğlu'nu ziyaret etmiş ve yapılan görüşmede teknik personel sorunları her yönüyle müzakere edilmiştir. Bu müzakere sırasında teknik personelin karşı-

İlaştığı güçlükler personel kanunu ve tatbikatından doğan aleyhteki problemler kendilerine örnekler gösterilerek izah edilmiştir. Sayın Feyzioğlu, meseleye tamamen vâkıf olduğunu, kendisini dökümantе etmek için gerekli görülen belgeleri havi bir dosya istemiş ve konunun kendisi tarafından kuvvetle savunulacağını beyan etmişlerdir.

Hazırlanan dosya bilâhare kendisine takdim edilmiştir.

6. BAŞBAKAN FERİT MELEN İLE YAPILAN GÖRÜŞME

Teknik Personelin 657 sayılı Kanun içinde durumlarının ilk ve âcil olarak ele alınması ancak, yan ödemelerin bir an önce çıkarılmasına bağlı bulunmakta idi. Bu maksatla, Sayın Nihat Erim hükümetinin istifa etmesini müteakip, yerine vekâleten atanan Sayın Ferit Melen ile temasın sağlanmasına çalışılmıştır.

Yan ödemeler konusu, Bakanlar Kurulu gündemine daha önce alınmış olduğundan ve Sayın Ferit Melen'in başkanlığında ilgili Bakanlar Kurulunda 29 Nisan gününde görüşülüp, karara bağlanacağı haber alındığından daha önce Sayın Ferit Melen ile görüşme yapılması faydalı bulunmuş ve 28 Nisan günü için kendilerinden randevu alınarak, Oda Yönetim Kurulundan beş kişilik bir heyet bu görüşmeyi yapmıştır.

Oda Başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri tarafından yan ödemeler konusunun önemi, bir an önce çıkarılması zarureti, teknik personelin bugün içinde bulunduğu durum ve bugüne kadar konunun seyri hakkında, olaylara ve örneklerle dayalı geniş bilgi arz edilmiştir.

Sayın Ferit Melen verilen izahatı dikkatle dinlemişler ve bazı sualler sorup cevaplar aldıktan sonra, konuyu ertesi gün ilgili Bakanlarla görüşmelerini, o gün için geçici bir hükümet olmalarına rağmen yan ödemelerle ilgili kararnameyi kendilerinin muhakkak çıkartmak isteğinde olduklarını beyan etmişlerdir.

Gerçekten 29 Nisan'da mezkûr toplantı yapılmış ve çalışmalara devam edileceği hükümet sözcüsü tarafından açıklanmıştır.

7. MALİYE BAKANINA GÖNDERİLEN UYARI

Anlatılan çalışmalar meyanında zamanın Maliye Bakanına, aşağıda metnini verdiğimiz uyarı odamızın bir yazısı ile gönderilmiştir.

Sayın Sait Naci Ergin

Maliye Bakanı

Kamu hizmetinde çalışmakta iken vatani görevini yapmak üzere ayrılan ve 1.4.1972 tarihinde terhis olarak tercihan evvelce çalıştıkları müesseselere müracaat ederek görev isteminde bulunan ve buna rağmen, kadroların henüz gelmediği gerekçesi ile iş talepleri reddedilen bazı üyelerimiz konuyu Oda'mıza intikal ettirmişlerdir.

Bilindiği gibi, 657 sayılı Kanunla inşaat mühendisleri, Devlet Memurları kapsamına alınmış ve 4/10195 sayılı kararname ile aldıkları aylık ücretlerinde net 200 ile 800 TL. lık bir azalma meydana gelmiştir. Bu hâl, inşaat mühendislerinin geçim olanaklarını kısıtlamış ve neticede kanunun tatbikatından bu yana 1,5 yıl içinde kamu sektöründen özel sektöre veya dış memleketlere mühendis akını başlamıştır. Nitekim, Odamızın yaptığı tesbitlere göre ihtisas yapmış ve Avrupa ülkeleri seviyesinde uzmanlaşmış mühendislerimizden 250 si Kara-

yolları, 250 si ise Devlet Su İşleri teşkilâtından ayrılmış ve başka ihtisas kollarına geçmiş veya yurt dışına göç etmişlerdir.

Bu vahim durumun durdurulması ve hiç değilse yavaşlatılması konusunda Odamızın ve yatırımcı tüm kuruluşlarımızın, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunundan doğan haklarımızın verilmesi ile ilgili çabaları, Bakanlığınıza bağlı kuruluşların tutumu karşısında olumlu bir sonuca maalesef ulaştıramadığı malûmunuzdur.

Durum bu iken, bu kerre de oldukça zayıflamış bulunan kamu kuruluşları teknik personel kadrolarının önemsiz sayılacak derecede takviyesi şansları, kadro olanaklarının imkânsızlığı ileri sürülerek zayıflatılmaktadır.

Üyelerimizin Odamıza ulaştırdıkları bu tali konu sebebiyle, meslekdaşlarımızın diğer sorunları ile ilgili Odamız görüşünün Bakanlığınıza ulaştırılmasında fayda görülmüştür.

Aşağıda belirtilen hususlar daha evvel Sayın Başbakanımız Nihat Erim'e bir muhtıra halinde verilmiştir.

8. ODAMIZIN, KAMU KESİMİNDE ÇALIŞAN İNŞAAT MÜHENDİSLERİNİN SORUNLARI KOMİSYONUNCA HAZIRLANAN VE YÖNETİM KURULUNCA DA İNCELENEREK UFAK DEĞİŞİKLİKLERLE ODAMIZ GÖRÜŞÜ HALİNE GETİRİLEN DEVLET MEMURLARI KANUNU'NUN UYGULAMASINDAKİ KANUN DIŞI TASARRUFLARLA İLGİLİ OLARAK KAMU OYUNA VE YÜCE MECLİSLERE UYARI

İnşaat Mühendislerinin 657 sayılı kanundan ne derece haksızlığa uğradıklarını memleketimizde yaşayan herkesin bilmesi gerekirdi. Bu faaliyetimiz dizisinin ikinci kademesi olarak aşağıdaki bildiri bütün ilgililere gönderilmiştir. Bu meyanda, Başbakan, Yatırımcı Bakan, Müsteşar, Genel Müdürlere gönderilmiş ve bütün parlamenterlerin Meclisteki posta kutularına özel olarak konulmuştur.

"Denilebilir ki Kamu Personeli sahasında, son iki yıldan beri Devlet Memurları Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle yaratılan karışıklık ve huzursuzluğa tarihimizin hiç bir devresinde tesadüf edilmemiştir."

Filhakika Osmanlı İmparatorluğu'ndan beri devam edegelen "Kamu idaresinde ve kamu personeline reform" düşüncelerinin tesiri altında zaman zaman idareyi düzenleyici tasarruflara girilmiş, ancak devirlerinin koşullarına göre yapılan bu tasarruflar, memleket gerçeklerine bu derece ters düşmedikleri gibi, geniş ölçüde adalet duygusunun, hukuk ve mantık felsefesinin ışığı altında ele alındıklarından bu ölçüde bir tepkiye sebep olmamışlardır.

Ne var ki (İdaredeki reformların temeli niteliğinde ve diğer sahalarda yapılacak reformların başarı şansının esas olduğu) gerekçesiyle, kamu oyuna sunulan 1327 sayılı kanunun yürürlüğe girişinden bu yana geçen iki yılın izlenimleri, kanunun "reform" kavramıyla uzaktan - yakından bir ilgisi bulunmadığının yanında, uygulama ile ilgili olarak yapı-

lan tasarrufların kamu idare sistemini dejenere etmeye yöneldiği yar-
gısını zihinlere yerleştirmiştir.

Başlangıçta kanunun doğurduğu aksaklıklar, iyimser bir düşünceyle
proje hazırlayanların personel mevzuu ile uzaktan - yakından bir il-
gisi bulunmayan, memleket gerçeklerine ve problemlerine yabancı,
bir kadro olması sebebine bağlanmış, ne var ki uygulamada iki yıldan
beri izlenen ve aynı kadro tarafından ısrarla Anayasa ve Kanunlara ay-
kırı olarak yapılan müdahale ve tasarruflar, düşünenleri, bu kadronun
yetersizliği yanında başka sebepler aramaya da sevk etmiştir.

Kanun projesinin hazırlanmasında olduğu gibi uygulamasında da
tek yetkili olarak bilinen bu kadronun icraatının envanterini, "Kanuna
rağmen bugüne kadar yapılanlar" ve "yapılmayanlar" başlıkları altında
sunmak suretiyle, ilgililerin yeterliği veya düşüncesi hakkındaki görüş
ve kanaatlerimizi muhterem kamu oyunun takdirine bırakırken, bu ko-
nuda ivedilikle alınması gerekli tedbirleri önermeyi kaçınılmaz bir gö-
rev olarak kabul ettiğimizi arz etmek isteriz.

I — DEVLET MEMURLARI KANUNUNUN TATBİKATINDA, KANU- NA RAĞMEN BUGÜNE KADAR YAPILAN KANUN DIŞI TASARRUFLARI:

Devlet Memurları Kanunu'nun bilhassa intibak hükümlerinin kamu
oyunda hatta kamu personeli arasında beklenen tepkiyi yaratmadığını
aksine tevekkülle kabul edildiğini gören malûm kadro, bu sefer ardı
ardına çıkarılan tebliğ, kararname ve genelgelerle, demokratik idare-
lerin vazgeçilmez esaslarından olan kanunların üstünlüğü prensibi ye-
rine, Türkiye'de, tebliğ kararname veya genelgelerin kanunlara üstün-
lüğü prensibini ikame etmeye başlamıştır.

1) Teknik Personelin intibaklarında başlangıç derecesi olarak Ka-
nunun 36. maddesindeki esasların uygulanması icabederken, Maliye
Bakanlığı ve Devlet Personel Dairesi temsilcilerinden teşekkül eden
Merkezi Intibak Komisyonunca bir tebliğ neşredilerek, dünya hukuk
tarihinde eşine rastlanmayacak bir buluşla, ilga edilmiş olan 3656 sayılı
kanundaki başlangıç derecelerinin intibaklarda esas alınacağı vazedil-
miştir.

2) Teknik Personelin Yedeksubay Okulunda geçen hizmetlerinin
intibakta nazara alınmayacağına dair kanunda bir hüküm olmamasına,
aksine 84. Madde ile Yedeksubay okulunda geçen sürenin intibakta na-
zara alınacağı açıkça belirtilmesine rağmen, komisyonca hazırlanan
tebliğde, Yedek Subay Okulunda geçen sürenin intibakta nazara alın-
mayacağı belirtilerek, bir kere daha kanun hükümlerinin üzerine çıkıl-
mıştır.

3) Teknik Personelin intibak kadrolarının tesbiti esasları Kanu-
nun ek geçici 4. maddesinde açık ve seçik olarak belirtilmesine, hatta
bu konuda Danıştay Genel Kurulu'nun Başbakanlığın talebi üzerine ver-
diği istişari mütalâa bulunmasına rağmen, Devlet Personel Dairesinin
dayanağını nereden aldığı bilinmeyen mesnetsiz görüşüne itibar edile-
rek çıkarılan kadro Kararnameleriyle, yüzlerce personelin dereceleri
ve aylıkları düşürülmek suretiyle kanun hükmü kararname ile bir kere
daha kenara itilmiştir.

4) Teknik Personeli Kanun kapsamına alınmadan önce uygulanan
arazi, şantiye, hizmet ağırlık ve seyyarlık zamlarının, iş gücü, iş ris-
ki ve teminindeki güçlük zamlarına ilişkin Yönetmelik yürürlüğe konu-
luncaya kadar uygulanmasına devam olunması Kanunun geçici 20. mad-
desinin âmîr hükmü icabından olmasına rağmen, Maliye Bakanlığının
teklifiyle çıkarılan 7/1867 sayılı Kararnameyle, Anayasa ve hukuk dev-
leti ilkeleri bir tarafa itilerek, bu zamların ödenmesine mani olunmuş,

bu suretle Türkiye'de Kararnamelerin Kanunlara üstünlüğü prensibi revaç bulmaya başlamıştır.

5) Genel Katma Bütçeli İdarelerin 1, 2, 3 ve 4. derecelere girecek kadrolarının tesbit ve uygulaması, intibak uygulamalarında olduğu gibi, tam bir karışıklık ortamı yaratmıştır.

Bu konuda çıkarılan 7/3434 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesinin incelenmesinden de açıkça görüleceği üzere, görev derecelerinin tesbitinde, hizmetin devlet için arzettiği önem nazara alınmamış, kuruluşlar arasında hizmet - derece ilişkisi bakımından derin uçurumlar yaratılmıştır. Bilhassa, Kamu İktisadi Teşebbüslerinin 1, 2, 3 ve 4. derecelere girecek kadrolarının tesbitine ilişkin 7/3968 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, Kuruluşlar arası dengenin özellikle bozulmasına yol açmıştır.

Bu şekilde tesbitler, Kamu idaresinde öteden beri yerleşmiş hiyerarşik düzeni bozmuş, emir ve kumanda kademesi kadrolarının dereceleri hiyerarşide bu kadrolara bağlı icra kadrolarının derecelerinin altında gösterilmiştir. Plân ve program hedeflerine kısa sürede ulaşmanın yanısıra bütün reformların aslı faktörü olan insan unsurunun adil bir ücret rejimi ile tatmin ve takviyesi gerekirken, yapılan bu tasarruflar, Devlete hizmet etme şevkini kırmıştır.

Hele Genel ve Katma Bütçeli Kuruluşların ilk dört dereceye giren görevlerinde çalışan teknik personelin bu kadrolara intibakları ise, kelimenin tam anlamı ile komedi olmuştur.

Bu konuda çıkarılan 7/3434 sayılı kararnamenin tatbikatını, Maliye Bakanlığı yayınladığı bir genelge ile Kanunun ve Kararnamenin lafzına ve ruhuna taban tabana zıt bir görüşle, teknik personel hakkında uygulanmasına mani olmuş, sözü geçen Bakanlığın bu keyfi görüşünü bertaraf etmek üzere uzun çabalar sonunda ikinci bir kararname daha sevk edilmiş fakat bu sefer Maliye Bakanlığı ile Sayıştay arasında çıkan bir görüş ayrılığı yüzünden, ilk dört derece kadrolarında çalışan teknik personel hakkında bugüne kadar söz konusu kararnamelerin uygulama imkânı elde edilememiştir.

Bu arada teknik personelin idari kademeye geçmeden mesleki yönden bulundukları sınıfın en üst derecesine yükselmelerini engelleyen bir hükmün kanunda mevcut olmamasına, aksine 657 sayılı Kanunun 36. maddesi ile Teknik Hizmetler Sınıfında 1. dereceye kadar yükselme olanağının temin edilmesine, bunun yanında, teknik sahada ihtisaslaşmaya verilecek önem ve ihtisaslaşmayı teşvik kalkınma çabasında olan ulusları ekonomik sahada istenilen düzeyde biran evvel ulaşmaları noktasında, vazgeçilemeyecek bir husus olmasına rağmen, Sağlık Bakanlığı için 1. ve 2. derecelerde uzman kadroları tesbit edildiği halde, Yatırımcı Kuruluşlar için teknik sınıftan ihtisaslaşmaya imkân verecek 1. ve 2. dereceden kadro verilmediğini, kamu kesiminde yükselme, dolayısıyla maddi yönden tatmin olanağı bulamayan ihtisaslaşmaya yönelik teknik gücün daha açık bir ifadeyle teknik hizmetlerde beyin vazifesi görece kadronun arz ve talep kaidesinin tabii bir neticesi olarak, dışarıyı tercih edeceğini bu suretle bünyesinde uzmanlaşmış kadrodan arınan Kamu Kuruluşlarının, yatırımların gerektirdiği proje hizmetlerini dışarıya devlet için çok pahalıya gelecek şekilde yaptırmasının da bunun kaçınılmaz bir neticesi olacağını, belirtmek yerinde olacaktır.

6) 657 sayılı Kanunun 1327 sayılı kanunla değişik 178. maddesi "sahasında yetişmiş eleman azlığı nedeniyle yeterli sayıda istihdam edilemeyen ve dolayısıyla fazla çalışmaların izinle telâfisine imkân olmayan meslek mensuplarına fazla çalışma ücreti ödenebileceği, hangi meslek mensuplarına ne miktar fazla mesai ödeneceği her yıl Bütçe Kanunlarında gösterilir. Ve uygulama, ilgili kuruluşların görüşü alına-

rak Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Dairesi tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle düzenleneceği" hükmünü âmir bulunmasına, gerek 1971 ve gerekse 1972 yılı Bütçe Kanunlarıyla de hangi meslek mensuplarına ne miktar fazla mesai verilebileceği tesbit edilmesine ve maddenin son fıkrasında sözü geçen uygulamaları düzenliyen yönetmelikte Bakanlar Kurulunun 7.9.1971 tarih ve 7/3082 sayılı Kararnamesine ekli olarak yürürlüğe girmek suretiyle Kanunun öngördüğü prosedür ikmâl edilmesine rağmen, yine malûm kadronun parlak bir buluşuyla, fazla çalışma ücretinin uygulanması bu sefer de Yönetmelikle "Maliye Bakanlığının teklifi üzerine çıkarılacak Bakanlar Kurulu Kararına" ertelenmek suretiyle fasit bir daire yaratılmıştır.

7) 657 Sayılı Kanunun Sosyal Haklar ve Yardımlar'la ilgili VI. Kısmının sonuna, 1327 sayılı kanunun 71. maddesiyle ilâve olunan ek madde ile.

"Hayat ve sağlık için tehlike veya çalışma şartları bakımından güçlük arzeden veya normalin üstünde gayret sarfını gerektiren veya eleman temininde müşkülât çekilen görevler için, iş güclüğü, iş riski ve teminindeki güçlük zamları ödeneceği uygulamanın, ilgili kuruluşların görüşü alınarak Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Dairesi tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle düzenleneceği, hangi görevler için ne miktar iş güclüğü, iş riski ve teminindeki güçlük zamları ödeneceğinin her yıl bütçe kanunlarında gösterileceği" öngörülmesine ve gerek 1971 ve gerekse 1972 yılı Bütçe Kanunları ile sınıflar itibariyle personele verilecek (iş riski ve iş güclüğü) zamlarının taban ve tavanları belirtilip, (eleman teminindeki güçlük zammı) nın ise, sınıf tefriki yapılmaksızın taban ve tavan tesbit edilmiş olmasına ve uygulamaya ilişkin Yönetmelikte Bakanlar Kurulunun 31.7.1971 gün ve 7/2866 sayılı Kararnamesiyle yürürlüğe girmesine rağmen 1971 ve 1972 yılı Bütçe Kanunlarıyla sevkolunan :

"İlgili kurumlar yukarda yazılı zamları hangi görevler için ve ne miktarda ödeneceği hususundaki tekliflerini Devlet Personel Dairesine gönderirler. Söz konusu zamların hangi görevler için ve ne miktarda ödeneceği hususunda Personel Dairesinin görüşü alındıktan sonra Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir."

Şeklindeki hüküm muvacehesinde, uygulama yeni bir Bakanlar Kurulu kararına ertelenmek suretiyle yine bir fasit daire teşekkül ettirilmişdir.

8) 7/2024 sayılı Kararname ile Teknik Personele ödenmesi öngörülen arazi ve şantiye zamlarını alanlara kanunen hakettikleri halde harcırah ödenmesine, Maliye Bakanlığının bir genelgesi ile mani olunmuş ve bu suretle genelgelerin dahi kanunlardan üstün olabileceği fikri zihinlere yerleşmeye başlamıştır.

9) Nihayet Devlet Memurları Kanunu kapsamına alınan Teknik Personelin, intibaklarından önce almakta oldukları aylık istihkaklarının, intibak ettirildikleri derece ve kademe karşılığı aylıklardan fazla olması, halinde, yükselme suretiyle telâfi edilinceye kadar ödenmesine devam olunacağına dair Kanunun geçici 8. maddesi hükmünün uygulama şekline dair Maliye Bakanlığının teklifiyle çıkarılan 7/1943 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesinin tatbikatı, teknik personelin her terfi sonunda eline daha az para geçmesi gibi garip bir durumun yaratılmasına sebep olmuş, bu garip durumun neticesi olarak, dünyanın hiç bir ülkesinde görülmeyecek şekilde Devlet Memurları, terfi ettirilmemeleri yolunda kurumlarını tazyik etmeye başlamışlardır.

II — DEVLET MEMURLARI KANUNUNUN TATBİKATINDA, KANUN RAĞMEN, YERİNE GETİRİLMİYEN HUSUSLAR :

1) Kanunun, "Bazı Devlet Memurları için Konut Tahsisi" ne ilişkin 194, "Tedavi Yardımı" na ilişkin 209, "Cenaze Masrafları" na ilişkin 210, "Giyecek Yardımı" na ilişkin 211, "Yiyecek Yardımı" na ilişkin 212, "Yakacak Yardımı" na ilişkin 213, hükümlerinin uygulaması, Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Dairesinin müştereken yapacakları yönetmeliklere Ödül'e ilişkin 123., Siciller'e ilişkin 104 - 120, Disiplin cezaları'na ilişkin 124 - 136, Görevden Uzaklaştırma'ya ilişkin 137 - 145. maddelerinin yürürlüğe girmeleri yine Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Dairesince hazırlanacak tüzüklere yarışma sınavlarının tabi olacağı Genel Şartlar'a ilişkin 50., Yeterlik ve Yarışma Seçmesi veya Sınavı'na ilişkin 68. maddesinin uygulaması Devlet Personel Dairesi tarafından hazırlanacak tüzüklere talik edilmesine ve bu tüzük ve yönetmeliklerin ise (6) aylık bir devre içinde yürürlüğe konulması yine kanunun ek geçici 20. maddesi ile ilgililere bir vazife olarak verilmesine, bu altı aylık süre, 1327 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 15.8.1970 tarihi mebde kabul edilirse 15.2.1971 tarihinde hitama ermesine rağmen, aradan iki yıla yaklaşan bir süre geçmiş olduğu halde bu tüzük ve yönetmeliklerin birisi dahi yürürlüğe konulmamıştır.

2) Kanunun mahrumiyet yeri ödeneğine ilişkin 195, öğrenim bursları ve yurtları'na ilişkin 199, Aile Yardımı Ödenegi'ne ilişkin 202. maddeleri, emsal hadiseler dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin evvelce verdiği iptal kararları olmasına rağmen, Bütçe Kanunlarına konulan hükümlerle ertelenmiştir.

3) Kanunun "Hastalık ve Analık Sigortası" na ilişkin 188, Devlet Memurları için Konut'a ilişkin 193. maddelerinin tatbiki özel kanunlara bırakıldığı halde, bu özel kanunların hazırlık belirtilerine dahi tesadüf edilmemiştir.

III — VARILAN SONUÇ VE ÖNERİLERİMİZ :

Yetkili organlar nezdinde, hiç bir meslek taassubu gözetmeden, devletin yüksek menfaatları noktasından ve içtenlikle yapılan uyurma ve temennilerin bugüne kadar olumlu bir neticesini alamıyan Odamız, sorunlarımızı son, melce olarak, muhterem kamu oyuna ve milli iradenin temsilcileri olan Yüce Meclislerin muhterem üyelerine duyurmayı ve aşağıdaki önerilerde bulunmayı kaçınılmaz bir görev telâkki etmektedir :

1. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Anayasamızın temel ilke ve felsefesinin, çağdaş personel idaresi prensiplerinin ve memleket gerçeklerinin ışığı altında, hakikaten deformist karakterde bir personel rejimi projesi hazırlıklarına derhal başlanılmalıdır.

2. Halen yürürlükte bulunan kanun'un, yeni proje yürürlüğe girinceye kadar tatbikatı sağlanmalı ve bu cümleden olarak,

a) Kanuna aykırı olarak çıkarılan bütün kararname, yönetmelik, tebliğ ve genelgeler ilga edilmelidir.

b) Uygulamaları konusunda kanunda âmir hükümler bulunmasına rağmen, malûm kadro tarafından uygulanmasına mani olunan hususlar için gerekli yönetmelik ve tüzükler en kısa zamanda çıkarılmalı, bilhassa uygulaması yılan hikâyesine döndürülen iş güclüğü, iş riski ve teminindeki güçlük zamları, 1 - 4 derecelere intibaklar, yeter sayıda diğer teknik kadrolar ile fazla çalışma ücreti derhal uygulamaya konulmalıdır.

c) Yine kanunla düzenlenmeleri öngörülen hususlarla ilgili kanunlar, en kısa zamanda hazırlanarak, meclislere sevk edilmelidir.

3. Gerek kısa vadede yapılacak işler ve gerekse uzun vadeli projelerin hazırlanmasını mümkün kılacak, ehliyetli ve bunun yanında başka fikir ve düşüncelere iltifat etmeyecek bir kadro oluşturulmak suretiyle, bugüne kadar pek müsbet bir icraatı görülmeyen Devlet Personel Dairesi reorganize edilerek mesleki kuruluşlardan da üye alınmak ve gerçek uzmanlarla takviye edilmek suretiyle bu hizmetlerin tek ve yetkili sorumlusu haline getirilmelidir.

4. Kuruluş Kanunu ile kendisine verilen görevleri dahi tam mânâsıyla yerine getirdiği iddia edilemeyen ve hele ne mânâya geldiği bir türlü anlaşılamamakla birlikte, kurumların kadro ihtiyaçlarının karşılanması şeklini arapsaçına döndürerek, birçok devlet memurunun terfi imkânlarını ortadan kaldıran 1972 yılı Bütçe Kanununun 15. maddesinin yaratıcısı, Maliye Bakanlığının faaliyetleri mutlak surette kendi teşkilât kanununda öngörülen hizmetlere yönetilmeli, teşkilât yapısı itibarıyla de esasen yabancı olduğu personel mevzuundan mutlak surette ilgisi kesilmelidir.

5. Nihayet ister ehliyetsizlik, ister başka sebeplerle olsun, devleti maddi ve manevi yönden büyük ölçüde zarara sokan bugünkü kadrodan, devlete verdikleri zararlarının hesabı ilerdeki nesillere örnek olacak tarzda ve mutlak sorulmalıdır.

Bu uyarıları yapmakla Odamız, tarih önünde, görevlerinin en şeref-lisini yerine getirdiği kanısındadır.

9. ODAMIZDA GENEL MÜDÜRLER İLE YAPILAN TOPLANTI

Kamu kesiminde çalışan mühendislerin sorunlarının çözümü için müşterek bir hareket tarzı tesbiti bakımından aşağıda görev ve isimleri belirtilen yöneticiler Odamıza davet edilmiş, iştirak edenlerle toplantı yapılmış bu toplantı sonunda ilk iş olarak aşağıdaki basın bildirisi hazırlanmıştır.

Bir kısım davetli yöneticinin mazeret beyan etmesi, diğerlerinin de mücbir sebeplerden dolayı toplantıya katılmadığına inandığımızdan, gelecek toplantılara katılacaklarından emin olduğumuzu belirterek, büyük yardımlarını beklediğimizi bir kez daha arz ettik.

DAVETLİLERİMİZ VE TOPLANTIYA KATILANLAR

Görevi	Davet edilen şahıs	Katılan Şahıs
Bayındırlık Bakanlığı Müsteşarı	Hamit Şerbetçioğlu	Kendisi
Dev. Plân. Teş. Müsteşarı	Memduh Aytür	Lütfü Önsoy (Uzman)
Enerji ve Tab. Kay. Bak. Müs. Mv.	Celâl Özpınar	Kendisi
İmar İsk. Bak. Müs. Yardımcısı	Mithat Erçetin	—
Bayındırlık Bak. Demir Yol. Lim.	Hüsnü Okçu	—
Ak. Tes. Reisi	Kâmil Şener	—
Azot San. T.A.Ş. Gn. Md.	Eşref Özand	—
Ankara Sular İd. Gn. Md.	Hazım Tütüncüoğlu	Kendisi
DSİ Genel Müdürü	Semih Uzer	—
Elek. İş. Etüd İdaresi Gn. Direk.	Hüsnü Ekincioğlu	Kemâl Tan (Gn. Md. Mv.)
E.G.O. Genel Müdürü	Nezihi Berkkam	—
Etibank Gn. Müd.	Erol Tuncer	—
İmar ve İsk. Bak. "Afet İş. Gn. Md."	Orhan Duru	Kendisi
İmar ve İsk. Bak. "Mesk. Gn. Md."		

İller Bankası Gn. Md.	Mazhar Haznedar	Kendisi
Karayolları Gn. Md.	Atalay Coşkunoglu	Kendisi
Maden Tet. Ar. Es. Gn. Direktörü	Sadettin Altan	—
Mak. Kim. End. Kurumu	Orhan Söngür	—
P.T.T. Gn. Müdürü	Hicri Gökçeoglu	Kendisi
San. Bak. Sanayi Dai. Reisi	Mehmet Gölhan	—
Sos. Sigor. Kur. Gn. Md.	Cihat Övül	—
Sümerbank Gen. Md.	Hızır Ceylan	—
T.C.D.D.Y. Gn. Md.	Ahmet Sarp	Kendisi
T. Çimento San. Gn. Md.	Suha Somer	Kendisi
T. Elk. Kur. Gn. Müd.	Mehmet Erdemir	Bülent Bilgen (Gn. Md. Yd.)
T. Köm. İş. Kur. Gn. Müd.	Behzat Firuz	—
T.P.A.O. Gn. Md.	Selâhattin Özkan	Ferhan Sanlar
Y.S.E. Gn. Müd.	Turgut Yücel	Kendisi

Oda Başkanımız toplantıyı açış konuşmasında özetle :

Bu toplantıyı tertip etmemizin sebebi; bugüne kadar teknik personel haklarının verilmemiş olması ve bizim çabalarımızı sizlere arz etmek ve kıymetli fikirlerinizi alarak ne yapacağımızı tayinde yardımcı olunmasıdır.

Bu konuda bugüne kadar olan faaliyetlerimiz kısaca :

Odamız genel kurulunda; en başta bu mücadelenin efendice fakat sert olacağına söz verdik.

Seçilmemizden çok kısa bir zaman sonra görüş ve telkinlerinizi üç beş gün sonra selâhiyetli şahıslara durumu arz ettik.

Başta zamanın Başbakanı Sn. Nihat Erim, bu konu ile ilgili Devlet Bakanı Doğan Kitaplı, Bayındırlık Bakanı Mukadder Öztekin ile görüştük. Sonra siyasi partilerden A.P., C.H.P., G.P. başkanlarını ziyaret ettik ve istedikleri dökümanları verdik.

Bilindiği gibi Sn. Nihat Erim'in çekilmesi üzerine Başbakan'a vekâlet etmek üzere Sn. Ferit Melen getirildi. Sn. Melen ile bu konu bir saat kadar görüşüldü; bize tamamen hak verildiği ve kısa zamanda yan ödemelerin çıkarılacağına söz verildiği halde bugüne kadar bir netice elde edilmedi.

Bu durumda sizlerin ne gibi bir öneriniz olacağını öğrenmek için sizleri davet ettik teşrif ettiğiniz için tekrardan teşekkür ederiz, sözü sizlere bırakıyorum demiştir.

Sn. Davetlilerin kurulca benimsenen önerileri şunlardır :

1 — Mevcut Devlet Personel Kanununun teknik personel'e sağladığı faydalar tatmin edici değildir. Yeni bir kanun teklifinde bulunulmalıdır.

2 — Teknik Personelin haklarının elde edilmesindeki yavaşlık ve hatta durgunluk Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Dairesinden gelmektedir. Bu kuruluşlarda teknik personele karşı bir tutum vardır. Bunun izalesine çalışılmalıdır.

3 — Mevcut kanunun öngördüğü yan ödemeler çıkartılmalı ve İktisadi Devlet teşekküllerinde çalışan teknik personel de istifade ettirilmelidir.

Maliye Bakanlığı 1 - 4 arasındaki kadroyu bakanların müteaddit telefonlarına rağmen vermemekte ve kıymetli teknik personel alınması imkân olmadığı gibi mevcutları da tutmak mümkün görülmemektedir. Bu husus da halledilmelidir.

5 — Devlet Personel Dairesinde 2-3 üyemiz bulunmalı ve meslekî teşekküller daha aktif olmalıdırlar.

6 — Teknik Personel işi icabı "işçiye tabi olarak" fazla mesai yapmak zorundadır ve bugünkü uygulamada karşılığı ödenmemektedir.

Teknik personele fazla yaptığı mesai karşılığı ödenmelidir.

7 — Kadro dağılımındaki haksızlıklar giderilmelidir.

8 — Devlet dairelerinden tecrübeli ve kıymetli teknik eleman ayrılmaktadır. Müesseselerdeki farklı uygulamalar ortadan kaldırılmalıdır.

9 — İnşaat Mühendisleri Odası ile Makina, Elektrik Maden, Gemi İnşaiye Mühendisleri Odası müşterek hareket etmelidirler.

10 — Sn. Müsteşar ve Genel Müdürler ile Oda Yöneticileri Hükümet yetkililerini müşterek ziyaret etmelidirler.

11 — Harcırah meselesi halledilmelidir. Bugünkü şartlarda ödenen paralar çok düşüktür ve şoför dahi mühendisten fazla yolluk almaktadır. Bu konu da kısa zamanda halledilmelidir.

12 — Kuruluşlar ayrı ayrı değil müşterek çalışmalıdırlar. Oda koordinatör olarak vazife görmelidir.

Netice olarak: Teknik Personel sorununun çözülmesi için meslek teşekkülleri ve yatırımcı Bakanlık ve Genel Müdürlükler müşterek çalışmalıyız, yeni çıkacak kanun kuvvetindeki kararname de tatminkâr olmayabilir. Mücadeleye birlikte devam edilmelidir.

Bunun için de iki etapta çalışılmalıdır.

1. etap yan ödemelerin tatminkâr bir şekilde çıkarılması, böylece Kamu Sektöründe çalışanların çözümlerini önlemek ve morallerini düzeltmek.

2. etap Teknik Devlet Memurları Kanunu tasarısını bir an önce hazırlamak.

Bu toplantının kamu oyuna duyurulması için özet halinde Basına, TRT'ye verilmesi ve Türkiye Mühendislik Haberlerinde yayınlanması uygun görülmüş ve toplantıya son verilmiştir.

Toplantı sonunda şu basın bildirisi yayınlanmıştır :

BASIN BİLDİRİSİ

MÜHENDİS SORUNLARI VE TÜRKİYEDEKİ YATIRIMLARLA İLGİLİ YÜKSEK KADEMEDE BİR TOPLANTI YAPILDI

İnşaat Mühendisleri Odası tarafından 19 Haziran 1972 Pazartesi günü, Türkiye'deki Büyük Yatırımcı Bakanlıkların Müsteşarları ve Genel Müdürlerinin katıldığı yatırımların geleceği ve mühendislerin sorunları ile ilgili önemli bir toplantı düzenlenmiştir.

Bu toplantıya; Bayındırlık Bakanlığı Müsteşarı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşar Muavini, Devlet Su İşleri, Karayolları, D. Demiryolları, P.T.T., Y.S.E., Türkiye Çimento Sanayii, İller Bankası, İmar ve İskân Bakanlığı Mesken Genel Müdürlüğü ile T.E.K. - E.G.O., Genel Müdür Muavinleri ve Devlet Plânlama Teşkilâtı uzmanı katılmışlardır.

Toplantıda; kamu kuruluşlarında çalışan ve 1.12.1970 tarihinde Devlet Memurları Kanunu kapsamına alınan mühendislerin kanundan doğan haklarını 1,5 yıla yakın bir zaman içinde, çalıştıkları kuruluşların ve bağlı oldukları Mühendis Odalarının büyük uğraşlarına rağmen alamadıklarından görevlerinden kitle halinde ayrılmaları veya yurt dışına gitmeleri sebebiyle kamu kuruluşlarının yatırım yapma olanaklarını kaybetmiş oldukları hususu çok geniş açıdan etraflıca ele alınıp müzakere edilmiştir.

Türk Mühendislerinin meslek sorunlarına kısa zamanda çözüm getirilmesi ve yatırımların en faydalı şekilde gerçekleştirilmesi için Hükümetin alacağı tedbirlere yardımcı olmak üzere Genel Müdürler konuyu toplu halde Başbakan ve ilgili bakanların bulunacağı bir toplantıya götürmeye karar vermişlerdir.

10. DANIŞMA KURULU'NUN BASIN BİLDİRİSİ

13 ve 14 Mayıs 1972 tarihleri arasında toplanarak gündemindeki konuları görüşen Danışma Kurulumuz, özellikle Teknik Personel Devlet Memurları kanunundan doğan sorunlarını kapsıyan TRT ve basında çıkan bildirisi aşağıdadır

Yatırımcı Bakanlıkların Müstesar ve Genel Müdürlerini ve İnşaat Mühendisliği öğrenimi yapan bütün Üniversite ve Yüksek Okul temsilcilerini de içine alan İnşaat Mühendisleri Odası Danışma Kurulu 13 ve 14 Mayıs 1972 tarihlerinde Oda Merkezinde toplanarak gündemindeki konuları görüşmüş ve bu arada sorunlarından ivedilikle çözüm bekleyen birkaçını, Bakanlıklara, parlamentelere ve kamuoyuna basınımız aracılığı ile duyurmaya karar vermiştir.

Üçüncü 5 yıllık plân döneminde takriben 225 milyar liralık bir yatırım öngörülmektedir.

Yurdumuzun kalkınması için gerçekleşmesini zorunlu gördüğümüz ve gönülden desteklediğimiz bu yatırımların her şeyden önce gerek özel kesimde ve gerekse kamu kesiminde tutarlı bir teknik personel politikası uygulaması ile mümkün olabileceğine inanıyoruz.

Oysa ki İnşaat Mühendisleri, teknik hizmetlerle bağdaşmadığı kesinlikle belli olan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamına sokulmuştur. Durum bu iken, bu kanunun teknik personele tanınmış olduğu yetersiz hakların bile 1.12.1970 tarihinden bu yana her kademedeki yapılan yoğun uğraşı ve çabalara rağmen, kasıtlı düşünce ve ard niyetler taşıyan belirli gruplarca kanun ve kararname gerekleri hiçe sayılarak verilmediği saptanmıştır.

Kanunun tatbikatının başladığı tarihten bu yana tüm kamu kuruluşlarından ayrılan teknik eleman sayısı bini aşmış bulunmaktadır.

Bünyelerinde teknik personelin toplandığı tüm meslek Odalarının ortaklaşa yapılan anket sonucuna göre, kamu kesiminde halen çalışmakta olan teknik personelin büyük çoğunluğunun görevlerini değiştirmek ve hatta dış ülkelere gitmek arzusunda oldukları anlaşılmıştır.

Özel bir eğitime tabi tutularak ve kendi sahalarında yönetici ve uzman kademesine kadar yükselmiş teknik gücün, değişik çalışma branşlarına ve yurt dışına gitmeleri yurdumuzun kalkınması yönünden endişe verici bir durum yaratmıştır.

Bilim ve teknik kurallarının geçerli olduğu bir kalkınma düzeyinde, kamu kuruluşları üzerlerine aldıkları yatırımları ancak, özel ihtisas dallarında yetişmiş istikrarlı bir personel kadrosu ile gerçekleştirebilirler.

Bu kuruluşlar, uzun yılların çabaları sonunda yetişmiş oldukları bu nitelikteki elemanlarını Personel Kanununun uygulamasından sonra kaybetmişlerdir.

Kısa bir zamanda en azından, kanunun öngördüğü hizmetler yerine getirilmediği ve beraberinde bu hizmetlerin değer karşılıklarının veril-

mediği takdirde yukarıda belirtilen olumsuz gelişmeler tehlikeli bir düzeye ulaşacaktır.

Kamu kuruluşlarındaki bu çözülmenin yanında, dış finansman temini adı altında büyük projelerin yabancı firmalara verilmesi dolayısıyla, son yıllarda devlet yardımı almaksızın gelişmiş Milli Mühendislik firmalarının da kapanma yolunda olduğu da bir gerçektir. Bunun sonucu az çok gelişmiş milli teknolojinin bütünü yıkılması tehlikesinden endişe ediyoruz. Ayrıca, projelerimizin içte ve dışta yabancı firmalara yaptırılması, proje maliyetlerinin en azından beş misli artması ve döviz kaynaklarımızın dışarıya akması sonucunu doğurmaktadır.

Bu iddialarımızı ayrıntıları ile belgelemeye hazır olduğumuzu sorumlulara ve kamu oyuna duyurmayı bir kez daha yerine getirilmesi kaçınılmaz milli bir ödev sayıyoruz.

11. ÜYEMİZ PARLAMENTERLERLE YAPILAN TOPLANTI

19.6.1972 tarihinde Odamızda yapılan, büyük yatırımcı kuruluşların Genel Müdürleri toplantısından sonra 30.6.1972 Cuma günü saat 10'da Oda merkezimizde Oda üyesi parlamenter mühendislerin iştiraki ile bir toplantı yapılmıştır. Toplantıya Oda üyesi Milletvekili ve Senatörlerin hepsi davet edilmiş olup, iştirak edenler : Selâhattin Kılıç, Özer Ölçmen, Osman Salih-oğlu, Selâhattin Babüroğlu ve Kâzım Karaağaçlıoğlu'dur.

Toplantının başında Oda Başkanı Timuçin Tümer tarafından, bugüne kadar teknik personel sorunları ve yan ödemeler konusunda İnşaat Mühendisleri Odası tarafından yapılan çalışmalar özet olarak anlatılmış ve bundan sonra gösterilmesi gereken aktif faaliyet için üye parlamenterlerin fikri sorularak, konu müzakereye açılmıştır.

MÜZAKERE SONUNDA :

1 — Gerek Senatoda, gerekse Millet Meclisinde üye parlamenterlerden birer kişinin önümüzdeki ilk toplantıda gündem dışı söz olarak, bil-hassa halâ çıkarılamayan yan ödemeler kararnamesinin en kısa zamanda ve gayeyi tahakkuk ettirecek şekilde çıkarılması mevzuunda konuşması kararlaştırılmıştır.

4 Temmuz Salı günü, Senatör Osman Salihoglu Senatoda gündem dışı söz alarak konu ile ilgili, tesirli bir konuşma yapmıştır.

2 — TRT ve Basına verilmek üzere bir bildiri hazırlanması kararlaştırılmış ve bu bildiri aşağıdaki şekilde kaleme alınmıştır.

"İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Oda üyesi parlamenterlerle Yönetim Kurulu Başkanı Başkanlığında toplanmış ve teknik personele verilmesi düşünülen yan ödemeler konusunu görüşmüştür.

Konuşmacılar özellikle, Personel Kanununun, teknik personeli mağdur ettiği, kamu kesiminden ayrılmaya zorladığı görüşünü öne sürerek, Hükümetçe hazırlanmakta olan yan ödemeler kararnamesinin de teknik personelin ihtiyacına cevap vermekten uzak olduğunu belirtmişlerdir.

Toplantı sonunda kalkınma zorunda olan ülkemizdeki teknik personel açığı ve ihtiyacı da gözönünde tutularak Hükümetin, bu kesimin ihmal edilmemesi konusunda uyarılması kararı alınmıştır."

Bu bildiri TRT'nin aynı gün saat 19.00 daki haberler bülteninde yayınlanmış ve bazı gazetelerde neşredilmiştir.

12. MİLLİ GÜVENLİK GENEL SEKRETERİNİ ZİYARET

Teknik personel sorunlarının ve bilhassa halâ bir neticeye bağlanmayan yan ödemeler konusunun kamu kesimindeki yetişmiş ve kaliteli teknik personel kaybına sebep olması dolayısıyla Türkiye'nin ekonomik durumuna menfi tesirler icra edeceğinin örnekler verilmek suretiyle Millî Güvenlik Kuruluna itikal ettirilmesi uygun görülmüş ve Oda Başkanı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri Sayın Orgeneral Emin Alpkaya'yı makamında ziyaret ederek, kendilerine konu hakkında geniş izahta bulunmuştur.

Sayın Orgeneral, konunun ehemmiyetini tamamen müdrik olduklarını belirtmiş ve gerekli merci ve şahıslarla yapacağı görüşmelerde, netice alınması için elinden geleni yapacağını vadetmişlerdir.

13. BÜTÜN ÜYELERİMİZİN GÖRÜŞÜNÜ ALMAK İÇİN GENEL BİR TOPLANTIYA KARAR VERİLDİ

Bütün bu kesif çalışma ve uğraşlarımız, açık söylemek gerekirse istenilen seviyede randıman vermediği için Odamız Yönetim Kurulu, bütün üyelerimizin katılacağı bir toplantı düzenlemeyi tasarlamıştır. Özellikle bu toplantımızda, seçildiğimiz günden Ekim 1972 ayına kadar Kamu kesiminde çalışan inşaat mühendislerinin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunundan doğan sorunları ile ilgili Odamız çalışmaları anlatılacak ve üyelerimizin tavsiyeleri saptanacaktı. Toplantının yapılması ile ilgili Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı ile yaptığımız yazışmalar şunlardır :

9 Eylül 1972

108/410-2553

Ankara Sıkıyönetim

Komutanlığına

ANKARA

Türkiye'de İnşaat Mühendisliğinin Genel sorunlarını tartışmak amacı ile, Odamız tarafından bir Forum düzenlenmesi Yönetim Kurulumuzca kararlaştırılmıştır.

14 Ekim 1972 Cumartesi günü DSI Konferans salonunda düzenlenmesi düşünülen bu Forum için gerekli iznin verilmesini müsaadelerinizle arz ederiz.

Saygılarımızla,

SEKRETER ÜYE

İmza

(Güner ÜNAL)

**T. C.
SIKI YÖNETİM KOMUTANLIĞI
ANKARA**

11 Eylül 1972

AD. Müş. : 1972/8772-6/21945

KONU : Toplantı izni

T. İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANLIĞINA

**SELÂNIK CADDESİ No : 19/1
Yenişehir/ANKARA**

İLGİ : 9 Eylül 1972 gün ve 108/2-410-2553 sayılı dilekçeniz.

İlgi yazıyla istenen iznin verilir verilmemesinin incelenebilmesi için yapılacak Forum'da görülecek konulara ait dökümanlar ile, bundan evvelki foruma ait raporların gönderilmesini rica ederim.

İmza

**Namık Kemal ERSUN
Orgeneral**

**Ankara Bölgesi
Sıkıyönetim Komutanı**

20 Eylül 1972

410-2652-109/2

**Ankara Sıkı Yönetim
Komutanlığına**

11.9.1972 gün ve Ade. Müş. 1972/8772-6/21945 sayılı yazınız.

İlgi yazıyla istenen Türkiye İnşaat Mühendisliği'nin genel sorunları ile ilgili Yönetim Kurulumuzun yapmayı düşündüğü toplantı gündemi aşağıda verilmiştir.

Bu toplantıya bütün üyelerimiz davet edilecek olup ancak toplantı yerinin Ankara'da olması sebebiyle imkânları müsait olan üyelerimiz katılacaktır.

Önerilen toplantının amacı teknik personel istihdam sorunlarıyla ilgili Oda Yönetim Kurulumuzun yapacağı çalışmalar hakkında üyelerin görüşlerinin alınmasıdır.

Yönetim Kurulumuzun göreve başladığı tarihten evvel ve sonra bu mahiyette herhangi bir toplantı yapılmadığından raporlar gönderilememiştir.

Toplantı tarihi yaklaşmış olduğundan üyelerimize duyuru yapılabilmesi için gerekli iznin tez elden verilmesine müsaadelerinizi arz ederiz.

Saygılarımızla
BAŞKAN VEKİLİ
İmza
(Orhan Ağaoğlu)

GÜNDEM :

- 1 — Oda Başkanı'nın açılış konuşması
- 2 — Anıt Kabire çiçek konulması ve saygı duruşu
- 3 — Oda Yönetim Kurulunun teknik personel istihdamı ve yan ödemelerle ilgili çalışmalarının üyelerimize izahı
- 4 — Bu konuda üyelerimizin Oda Yönetim Kuruluna tavsiyelerinin tesbiti
- 5 — Kapanış.

T. C.
SİKİ YÖNETİM KOMUTANLIĞI
ANKARA

22 Eylül 1972

AD. Müş : 1972/8772-6/22413

KONU : Toplantı izni

T. İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANLIĞINA

Selânik Caddesi 19/1
Yenişehir/ANKARA

- İLGİ :** a) İnşaat Mühendisleri Odası Başkanlığının 20 Eylül 1972 gün ve 410-2652-108/2 sayılı yazısı.
b) İnşaat Mühendisleri Odası Başkanlığının 9 Eylül 1972 gün ve 108/2-410-2553 sayılı yazısı.

İlgi yazılarla istenilen toplantı müsaadeniz incelendikte : Forum konusunun yazışma suretiyle de temin edilebileceği mutlaka Ankara'da toplanması gerekmediği müşahade edildiğinden FORUM icrasına müsaade edilmemiştir.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

İmza
Namık Kemal ERSUN
Orgeneral
Ankara Bölgesi
Sıkıyönetim Komutanı

DAĞITIM :

Gereği :
İnşaat Mühendisleri
Odası Başkanlığına
Selânik Caddesi 19/1
Yenişehir/ANKARA

Bilgi :
Em. Md. ANKARA

Toplantıya gerekli izin alınamayınca üyelerimize Teknik Personel istihdam sorunlarıyla ilgili olarak Oda Yönetim Kuruluna ışık tutmak amacıyla 14 Ekim Cumartesi günü Yönetim Kurulumuzun yapmak istediği Forumu Ankara Bölgesi Sıkyönetim Komutanlığı'nca izin verilmediği duyurulmuştur.

14. ŞUBE BAŞKANLARI VE TEMSİLCİLERLE TOPLANTILAR

Bunun üzerine Şubelerimizin başkanları ve temsilcilerimiz Oda merkezine 2 grub halinde davet edilmiştir. Yapılan bu toplantılarda üyelerimiz ile görüşülmesi düşünülen gündem konuları tartışılmıştır.

15. HUKUKİ ZORLAMALAR

Diğer bir kademe faaliyetimiz olarak, üyelerimizin kanundan doğan haklarının hukukî yollardan elde edilmesini gösterebiliriz.

Bu çalışmamız, 5 konuda üyelerimizin Danıştay Başkanlığına gerekli dâvaları ikame edebilmeleri için yardımcı ve yol gösterme şeklindedir. Bu beş konu ile ilgili olarak, Hukuk Danışmanına hazırlatılan aşağıdaki görüşler, Türkiye Mühendislik Haberleri'nde yayınlanmıştır.

YAN ÖDEMELER KONUSUNDA BİR AÇIKLAMA

1327 Sayılı Yasa ile değişik 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nın intibakla ilgili kuralları, intibak komisyonlarının tutumu, özellikle Maliye Bakanlığı ile Bakanlar Kurulunun yürürlüğe koyduğu kararnamelerin ortaya çıkardığı karışıklık, çelişki ve haksızlık hepimizi üzmektedir. Sorunlarımızın çözümlenmesi çabalarını sürdüren Odamız konuyu Hukuk Danışmanımıza incelettirmiştir. Hukuk Danışmanımızın ilgili arkadaşlarımızı da dinledikten sonra kısa zamanda tamamladığı çalışmalar birkaç konuda dâva açılması gereğini ortaya koymuştur. Aslında, ilgili karar ve kararnameler uygulandığında süresi içinde iptal dâvasının açılması daha olumlu sonuçlar getirebilirdi. Üyelerimizin birçoğunun dâva yolunu izlediklerini sanıyoruz. Bu yıl göreve gelen Yönetim Kurulumuzun çalışmalarının başında Devlet Memurları Yasası'nın uygulanmasından doğan durumların geldiğini biliyorsunuz.

Hukuk Danışmanımızın düzenlediği dilekçe örnekleri SEYYARLIK ZAMMI, MAHRUMİYET ZAMMI, HARCIRAH, YEDEK SUBAY OKULU'NDA GEÇEN SÜRE ve DERECE ALTI KADRO TAHSİSİ konularını kapsamaktadır.

Örneklerden yararlanmakta izlenecek yolu özetle belirtiyoruz :

1 — Dilekçeler Ankara dışından verilecekse başlığa "Danıştay Başkanlığı'na sunulmak üzere Valiliği" ne yazılacak. Dâva harcı illerde Vehlîklere yatırılır. Dilekçelere ayrıca 6 tane 150 kuruşluk posta pulu eklenir.

2 — Dâvacı sırasındaki ilk satıra dâvacının adı ve soyadı, ikinci satırına dâvacının iş ya da ev adresi yazılır.

3 — Dâvalı sırasındaki noktalı yerlere de dâvalının adı, ünvanı ve adresi yazılır.

4 — Dilekçenin "T. Konusu" bölümündeki noktalı yerlere isteğinizi reddeden kararın tarih ve No. su yazılacaktır. Cevap verilmemişse tarih, no. yazılmayacaktır.

5 — Tebellüğ tarihi olarak, size gönderilen karşılığı aldığınız tarihi yazacaksınız. Dilekçeyle başvurup ta karşılık alamamışsanız, bu yere, başvurmazından sonra geçen 3 noü aydan sonraki ilk günü yazacaksınız. Cevap vermemek reddetmek anlamında olduğundan reddettikleri sayılan süreden sonraki günde bunu öğrenmiş durumda bulunmaktasınız.

6 — Dilekçenin altına dâva açtığınız tarihi ve imzanızı koyacaksınız. Eklerin Noterlikçe onanmış örneklerini eklemek gereğini lütfen unutmayınız. Kendi açtıkları dâvalarda örnekleri onamak hakkı ancak avukatlara tanınmıştır.

7 — Dâva açmadan önce görevli bulunduğunuz Genel Müdürlüğe (Yada Bakanlığa) başvurarak hatâli işlemin düzeltilmesini istemeniz, buna olumsuz cevap alırsanız 90 gün içinde, cevap alamazsanız başvurma tarihinizden sonraki üçüncü ayın son günü red cevabının verildiği tarih sayılır, bu durumda bu tarihten sonraki 90 gün içinde dâvayı açarsınız.

İsteyen üyelerimiz dâva için 150 TL. masraf gönderdiğinde Odamız Hukuk Danışmanı avukat olarak dâvayı üyemiz adına izleyecek ve üyemizden avukatlık ücreti istemeyecektir. Odamıza bilgi veren üyeye Danışmanımızı vekâlet vermek üzere gerekli notlar gönderilecektir.

(Seyyarlık zammı için Örnek)

DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA

İptal Kararı İsteyen Dâvacı :

Dâvalı : Genel Müdürlüğü, ANKARA

T. Konusu : Seyyarlık zammının ödenmemesine ilişkin
.../.../1972 gün ve .../..... sayılı işlem kararının İPTALİNE karar verilmesi dileğidir.

Tebellüğ tarihi : .../.../197..

Olaylar : 1) Dâvalı Genel Müdürlüğün de
..... yılından beri görevini yapmakta olan bir Y. Mühendisim. 1327 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte 4/10195 sayılı Kararnemeye bağlı "Muayyen ve Muvakkat Müddetli Hizmetlerde Çalıştırılacak Yevmiyeli Teknik Personel Yönetmeliği" kapsamındaydım.

2) Yukarda 4/10195 sayılı Kararnemeye bağlı olarak yürürlüğe konduğunu belirttiğim Yönetmeliğin 10. maddesi gereğince, baz yevmiyeden ayrı olarak arazi - şantiye, hizmet ağırlığı, seyyarlık ve mahrumiyet zamları ödenmekteydi.

Bu zamlar, 657 sayılı Yasanın genel kurallarının gereği, şartlı olarak kaldırılmıştır. Yasanın öngördüğü şart gerçekleşmeden, şartsız kesilme varmış gibi ödenmemesi hukukun temel kurallarına, kazanılmış hak ilkesine aykırı düşmektedir. Zararına yol açan bu uygulama hakkında dâvalı Genel Müdürlüğe yaptığım günlü başvuruma (EK. 1) aldığım gün ve ... /..... sayılı karşılık, haksız uygulamanın sürdürülmesinde direnileceğini açıklamaktadır (EK. 2).

3) Konuya açıklık vermek ve haklı dâvamin hukuksal dayanaklarını belirtmek amacıyla durumdaki gelişmeyi sıralıyorum :

A — 657 sayılı Yasa'nın geçici 20. maddesi ".... ödeme usûlüne ilişkin 196. maddede zikredilen Yönetmelik ve ek maddede adı geçen iş güclüğü ve iş riski zammına ilişkin Yönetmelik hazırlanıp yürürlüğe girinceye kadar bu hususlara dair yürürlükteki kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerinin uygulanmasına devam olunur" diyerek 4/10195 sayılı kararnemeye bağlı Yönetmeliğe dayanan uygulamanın süreceğini göstermektedir. Yönetmeliğin 10. maddesinin öngördüğü seyyarlık zammının ödenmesi yasal bir zorunluluk durumundadır.

B — Oysa Maliye Bakanlığı'nın teklifi üzerine alınıp Resmi Gazetenin 13.2.1971 gün ve 13749 sayısında yayınlanan 7/1867 sayılı Bakanlar Kurulu kararının 4. maddesiyle "...daha önce yürürlükteki hükümlere göre Devlet Memurlarına yapılmakta olan ödemelerden hangilerinin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 1327 sayılı Kanunla değişik geçici 20. maddesinde sözü geçen zamlarına tekabül ettiği Maliye Bakanlığının görüşüne dayanılarak Bakanlar Kurulunca tesbit edilir. Münhasıran bu şekilde tesbit edilen ödemeler hakkında geçici 20. maddede belirtilen kanun, tüzük ve yönetmelikler, çıkıncaya kadar, bu hususlara dair kanun, tüzük ve yönetmelikler hükümlerinin uygulanması" yanlışlığı getirilmiştir. Buraya ilgili bölümünü aynen aktardığımız Kararnâme hem 4/10195 sayılı Kararnâme-ye bağlı Yönetmeliğin yürürlükte olduğunu kabul etmiş, hem de buna katlanamamaktan ileri gelen bir zorlama ile zamlara sınırlama ve özel şart getirmiştir. Bu hukuksal bir çelişkidir.

C — Daha sonra Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nce yayınlanan 26.3.1971 gün ve İkinci Şb. Md. şü 122512 - 367 - 8516 sayılı, Seri 249 (M) No . lu genelgenin 3 . paragrafı Bakanlar kurulunca belirtme yapılmadan ödeme yapılmamasını bildirerek 1327 sayılı Yasa ile getirilen geçici 20 . maddeyi doldurup yürürlükten kaldırmakta, genelgenin son paragrafı ödenenlerin geri alınmasını "bütçe hizmetlerinden doğan eşhas borçları hesabına" alınmasını bildirmektedir.

D — Maliye Bakanlığı'nın 19.2.1971 gün ve 117004 - 16/3804 sayılı önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından 26.2.1971 de alınan 7/2024 sayılı kararın 8. maddesi "4/10195 sayılı Kararnâme-ye bağlı yönetmelik gereğince istihdam olunan personele aynı yönetmelik uyarınca ödenen şantiye zammı ile ağırlık zammının ödenmesine devam olunması" dediğinden seyyarlık zammı tamamen kaldırılmış olmaktadır.

Bir Yasa Kuralının, bir Kararnâme ile kaldırılması hukuk içinde hoşgörüyle karşılanır, geçerli sayılır, ciddi bulunur bir durum değildir. Kararnâme, 657 sayılı Yasa'nın 1327 sayılı Yasa ile değişik geçici 20. maddesini, 146. maddesini açıkça çiğnemiştir. Dâvalı Genel Müdürlüğün yasaya aykırı Kararnâme-yi gözeterek uygulama yapması Anayasamızın 125. maddesine de aykırıdır.

Seyyarlık zammını ödememe uygulamasının, personel rejimini yıkıcı nitelikteki sakıncalı yönü, teknik personele güven vermekten uzak anlayışı yansıtır anlamı ilgililerce duyarlılıkla gözetilmelidir. Devletin yüce varlığı, değerli gücü, memurumuzun özlük haklarına saygısıyla kendini daha çok duyurur. Yönetimin bütün eylem ve işlemleri yargı denetimine bağlı tutulduğundan, bütün uygulamaların yasal dayanakları bulunmak gerektiğinden dâvamın haklılığının kabul edileceğine inanmaktayım. 521 sayılı Yasa'nın 67. maddesindeki süre içinde dâvamı açıyorum.

Hukuksal Nedenler : 657 S. K., 1327 S. K., 521 S. K., HUMK. ve ilgili mevzuat.

Sübut Nedenleri : 4/10195 sayılı Kararnâme-ye bağlı Teknik Personel Yönetmeliği, dilekçemde belirttiğim Kararnâmeler, genelge, başvurma, yazım ve karşılık yazı, dosyam, her türlü delil.

Sonuç : Yukarıda kısaca sunmağa çalıştığım nedenlerle incelemeniz sırasında tesbit buyuracağınız durumlar karşısında "seyyarlık zammının" ödenmemesine ilişkin dâvalı işlem - kararının bu sonucu getiren hukuka aykırı karar ve genelgelerle birlikte iptaline karar verilmesini, yargılama giderlerinin dâvalıya yüklenmesini saygıyla dilerim.

Cevap Süresi : Otuz gündür

Eki : Dilekçemde belirtilen eklerden 2 şer tane.

.../.../1971

Dâvacı

DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA

İptal kararı isteyen dâvacı :
..... - ANKARA

Dâvalı : Genel Müdürlüğü,
ANKARA

T. Konusu : Mahrumiyet zammının ödenmiyeceğine
ilişkin / /1972 gün ve /
..... sayılı işlem - kararın İPTALİNE
karar verilmesi dilediğidir.

Tebellüğ tarihi : / /1972

Olaylar : 1 — Dâvalı Genel Müdürlükte 4/10195
sayılı Kararnameye bağlı "Muayyen ve Muvakkat Müddetli Hizmetlerde
çalıştırılacak Yevmiyeli Teknik Personel Yönetmeliği" kapsamında göreve
başlamış, de çalışan bir Y. Mühendisim.

2 — Belirttiğim Yönetmeliğin 4. maddesi "mahrumiyet zammı" nın
öngörülen koşullarda, durumlarda ödeneceği açıklanmıştır. 657 sayılı Dev-
let Memurları Yasası'nın 1327 sayılı Yasa ile değişik geçici 20. maddesinin
".... 196. maddedeki yönetmelik düzenlenip yürürlüğe konuluncaya ka-
dar bu hususlara dair yürürlükteki kanun, tüzük ve yönetmelikler hüküm-
lerinin uygulanmasına devam olunur" açıklığı, önceden kapsamında bulun-
duğum Yönetmeliğin 4. maddesine göre almaya hak kazandığım mahrumi-
yet zammının gerekli durumlarda bana ödenmesini zorunlu kılmaktadır.

657 sayılı Yasa'nın 195 ve 196. maddelerinin öngördüğü "mahrumiyet
ödeneği" ilgili yönetmelik yürürlüğe konmadığı için, yürürlüğe konulunca-
ya kadar bana "mahrumiyet zammı" nın ödenmesi gerekmektedir. Ödenme-
mesi karşısında yaptığım / /1972 günlü başvuruma (Ek. 1) dâ-
valı Genel Müdürlük / /1972 gün ve / sayılı yazısıyla
olumsuz karşılık verdi. (Ek. 2). Bu durum karşısında 521 sayılı Danıştay Ya-
sa'sının 67. maddesinin öngördüğü süre içinde bu dâvamı açıyorum.

3 — Dâvalı Genel Müdürlüğün, kazanılmış hak ilkesini çiğneyen tutu-
mu hukuka aykırıdır. Yasaları çiğneme niteliğindedir. Anayasamızın benim-
seddiği hukukun üstünlüğü, yasaların egemenliği ilkesine hiçbir organ ve
makam tarafından karşı çıkılamaz. Hukuk devletinde, ancak hukuka uygun
işlemler ve kararlar yürür. 657 sayılı Yasanın geçici 20. maddesine dayana-
nan mahrumiyet zammı alacağımı Bakanlar Kurulunun kararına dayanarak
ödememek, kararnameleri yasaların üzerine çıkarmak gibi sakıncalı ve ilgi-
lilerini Anayasa'ya ters düşüren, sorumlu kılan bir yasa dışı davranış olmak-
tadır.

A) Maliye Bakanlığının 19.12.1970 gün ve 117004-16/20718 sayılı öne-
risi üzerine Bakanlar Kurulunun 24.12.1970 tarihinde aldığı ve Resmî Gaze-
tenin 13.2.1971 gün ve 13749. sayısında yayınlanan 7/1867 sayılı Kararna-
menin 4. maddesiyle "geçici 20. maddede sözü geçen zamların türlerinin
Bakanlar Kurulunca tesbit edileceği, yalnızca bu şekilde tesbit edilenlere
ilgili mevzuatın uygulanması" bildirilmiştir. Bakanlar Kuruluna yasayla ve-
rilmemiş bir yetki - görevi vermeğe kalkışan, geçici 20. maddeye aykırı olan
bu kararnameden sonra Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün
26.3.1971 gün ve 2. Şb. 122512-367-8516 sayılı, Seri 249 (M) No. lu genel-
gesi yayınlanarak Bakanlar Kurulunca belirtme yapılmadan ödeme yapıl-
mamasını, şimdiye kadar ödenenlerin "Bütçe Hizmetlerinden Doğma Eşhas
Borçları Hesabı" na alınarak geri alınmalarının sağlanması gereği duyul-
muştur. Böylece geçici 20. madde dondurulmuş, bir Bakanlık genelgesi
TBMM'nin yürürlüğe koyduğu bir yasayı engellemiştir.

B) Mahrumiyet zammının ödenmesi, Maliye Bakanlığının 19.2.1971 gün ve 117004-16/304 sayılı önerisi üzerine Bakanlar Kurulunun 26.2.1971 gün ve 7/2024 Kararının 8. maddesinde gösterilmeyerek bütübün ödenmez duruma düşürülmüştür. Maddenin getirdiği sınırlı belirtme içinde mahrumiyet zammı geçirilmediğinden ödenmediği anlaşılmaktadır. Böylece geçici 20. maddenin açıklığı, genelge ve kararnamelerle anlamsız kılınmıştır.

Hukuksal yönden savunulacak hiçbir tarafı bulunmayan uygulamanın sakatlığı ortadadır. Yasa açıkça 4/10195 sayılı Kararnameye bağı yönetmeliğı öngördüğü halde, genelge ve yukarıya aldığımız son kararname bunun ancak bir bölümünü kabul etmektedir. Oysa, kararnamenin buna hakkı yok tur. Bir tür yetki aşımı içinde yasalar geçersiz duruma getirilmekte, personel politikasının gerçekçi, hakka saygılı, psikolojik özellikleri bile gözönünde bulunduran gerekli savsaklanmaktadır. Bir yasa kuralının bir genelge ya da kararname ile geçersiz ve değersiz kılınışının hukuk içinde hoşgörüyü karşılanması düşünülemez. Anayasamızın temel kurallarına tamamen ters yönde gelişen uygulama bozuklukları yargı denetiminin dışına çıkamaz. Buna inanıp güvenerek davamızı açıyor, olumsuz karşılıkta açıklanan hukuk dışı işlem - kararın öncelikle iptalini istiyoruz.

Yasaların egemenliğı, adaletin yapıcı gücü, bu dava ile de kendisini gösterecektir. Cumhuriyet Türkiyesinde kişilerin takdiri ve isteğı değil, yasaların buyruğı geçerli olduğunu bir kez daha kıvançla karşılayacağız. Konu, belli bir alacağın elde edilmesini sağlamaktan çok miktarı ne olursa olsun bir hakkın üstün tutulmasını gerçekleştirme çabasıdır. Davamızın anlam yönü, hukuka bağılılığa dayandığı için yücedir, değerlidir. Belli bir miktari kazanmaktan öte, bir hakkı güçlü kılma tanıtma ve kabul ettirme özelliğı bulunmaktadır.

Hukuksal nedenler : 657 S. K., 1327 S. K., 521 S. K., HMUK. ve ilgili mevzuat

Sübut nedenleri : 4/10195 sayılı Kararnameye bağı Teknik Personel Yönetmeliğı, dilekçemde belirtilen ekler, kararname ve genelgeler, her tür delil.

S o n u ç : Yukarıda kısaca sunulan nedenlerle incelemede rastlıyacağınız durumlar karşısında, mahrumiyet zammının ödenmiyeceğini açıklayan işlem - kararın iptaline, yargılama giderlerinin davalıya yüklenmesine karar verilmesini saygıyla dilerim. / / 1972

Dâvacı

Cevap süresi : Otuz gündür.

Eki : Dilekçemde belirtilen eklerden 2 şer tane.

(Harcırah için örnek)

DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA

İptal kararı isteyen dâvacı : - ANKARA

Dâvalı : Genel Müdürlüğü, ANKARA

T. Konusu : Harcırah ödenmemesine ilişkin / / 1972 gün ve / sayılı işlem - kararın İPTALİNE karar verilmesi dileğidir.

Tebellüğü tarihi : / / 1972

Olaylar : 1 — Dâvalı Genel Müdürlüğün de görevli, 1327 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiğı tarihte 4/10195 sayılı Kararnameye bağı "Muayyen ve Muvakkat Müddetli Hizmet-

lerde Çalıştırılacak Yevmiyeli Teknik Personel Yönetmeliği" kapsamında bulunan bir Y. Mühendisim.

2 — Devlet memuru olarak, 657 sayılı Yasa'nın 177. maddesi gereğince 6245 sayılı Harcırah Yasası'na göre harcırah almak hakkım iken dâvalı Genel Müdürlüğün hukuka aykırı uygulamasıyla bundan yoksun kalmaktayım.

6245 sayılı Yasa'da, şantiye ve arazi zammı alanlara harcırah ödenmesini sakıncalı gösteren, ödenmiyeceğini belli eden bir kural bulunmadığından şantiye ve arazi zammı almak harcırah almaya, ödenmesine engel değildir. Harcırah ödeneceği ümidiyle beklemeden sonuç alamayınca yaptığım / / 1972 günlü başvuruya (Ek. 1) dâvalı Genel Müdürlük / / 1972 gün ve / / sayılı olumsuz karşılığını verdi (Ek. 2).

Maliye Bakanlığının 19.2.1971 gün ve 117004-16/3804 sayılı önerisi üzerine Bakanlar Kurulunun 26.2.1971 gün ve 7/2024 sayılı kararının 8. maddesiyle yalnızca şantiye ve ağırlık zammının ödenmesine devam edilmesi karşısında başka ödeme yapılmayacağı, harcırah ödenmiyeceğini anlamak ve bu yolda uygulama yapmak hukuka aykırıdır. Özel yasasında belli edilmedikçe her devlet memuru gerekli durumda harcırahını alır. Bakanlar Kurulu kararı, yasaları ortadan kaldıramaz, geçersiz ve zayıf kılamaz. Uygulamadaki sakatlığın getirdiği, hukuk adına düşündürücü olan durum personel rejimindeki dağınıklığın belirtisi, hak kazananların üzüntüleri konusudur.

521 sayılı Yasanın 67. maddesinin öngördüğü süre içinde, ödeme yapılmıyacağını bildiren olumsuz karara karşı haklı dâvamı açıyorum.

Hukuksal nedenler : 6245 S. K., 657 S. K., 1327 S. K., 521 S. K., HMUK. ve ilgili mevzuat

Sübut nedenleri : Dilekçemde belirtilen ekler, belirtilen genelge, her tür delil.

S o n u ç : Yukarıda belirtilen nedenler karşısında, harcırahımı ödemeyi reddeden dâvalının belirtilen kararının İPTALİNE, ödeme gereğinin belirtilmesine, yargılama giderlerinin dâvalıya yüklenmesine karar verilmesini saygıyla dilerim. / / 1972

Dâvacı

Cevap süresi : Otuz gündür.

Ekleri : Dilekçemde belirtilen eklerden 2 şer tane.

(Kadro durumu için örnek)

DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA

İptal kararı isteyen dâvacı :

. - ANKARA

Dâvalı : Genel Müdürlüğü, ANKARA

T. Konusu : Hakkım olan intibak derecemın altındaki kadroyu bana ayıran / / 1972 gün ve / / sayılı işlem - kararın İPTALİNE karar verilmesi dileğidir.

Tebellüğ tarihi : / / 197

Olaylar : 1 — 1327 sayılı Yasa ile değişik 657 sayılı Devlet Memurları Yasasının ek geçici 4. maddesi kapsamında görev yapan bir teknik personelim. Dâvalı Genel Müdürlüğün de

çalışmaktayım. İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesini
öğrenim yılı döneminde bitirdim.

2 — 657 sayılı Yasa ve bu yasaya ek değişiklik getiren yasa gereğince yapılan intibak işleminde derecenin kademesi verildi (Ek. 1). Daha sonra derecenin kademesine intibakım - sözde düzeltme yapılarak getirildi (Ek. 2).

3 — Dâvalı Genel Müdürlük, 7.3.1972 gün ve 7/4062 sayılı Bakanlar Kurulu kararına dayanarak, intibak işlemiyle belli olan derecenin altında bulunan derecelik bir kadroyu / /197 tarihinden başlıyarak bana ayırmıştır. Yasalara bağlı olarak kazandığım hakkımın intibak derecem altında bir kadronun verilmesi tutarsız, hatalı bir işlem olduğundan, haksızlık olduğundan düzeltilmesi için yaptığım başvuruya (Ek. 3) bugüne kadar bir karşılık alamadım.

Bu nedenle, 521 sayılı Danıştay Yasası'nın 69. maddesine uygun olarak başvurumun izleyen üç aydan sonraki 90 gün içinde dâvamı açıyorum.

4 — Olumsuz karşılık verilmiş sayılarak iptalini istediğim uygulama kararının hukuk yönünden sakatlıklarını aşağıda belirteceğim :

A) Davalının intibak derecem altında kadro vermesini kendisine dayandırdığı anlaşılan 7/4062 sayılı Bakanlar Kurulu kararının alınmasından ve yayınından önce Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Dairesi Başkanlığı arasında çıkan görüş ayrılığı Başbakanlık kanaliyle iletilildiğinde Danıştay 3. Daire 15.9.1971 gün ve E. 971/482, K: 971/508 sayılı kararı ile uyuşmazlığı çözmüştü. Kararın ilgili bölümü aynen şöyledir : "657 sayılı Devlet Memurları Kanununa 1327 sayılı Kanunla eklenen ek geçici 4. maddede bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 4/10195 sayılı Kararnameye bağlı "Muayyen ve Muvakkat Müddetli Hizmetlerde Çalıştırılacak Yevmiyeli Teknik Personel Yönetmeliği" gereğince istihdam olunanlardan 36. maddede yazılı teknik personel sınıfına girmek niteliğinde olanların devlet hizmetinde ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 87. maddesinin (a), (b), (c) ve (ç) fıkralarında zikredilen müesseselerde geçen müddetin tamamı ve geri kalan sürenin 3/4 toplamı memuriyette geçmiş sayılarak bu sürelerin her yılı bir kademe ilerlemesine ve her üç yılı bir derece yükselmesine esas alınmak suretiyle yeni derecelere intibakları yapılacağı hükümlenmiş ve bu esaslara göre intibakı yapılan personelin intibak ettiği derece ve kademelerin Emekli Sandığı keseneğine esas kabul edileceği belirtilmiştir.

Aynı kanunun 1327 sayılı Kanunla değişik 22. maddesine göre kurulan Devlet Memurları İntibak Komisyonunca hazırlanan ve 17.10.1970 gün ve 13642 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan "657 sayılı Devlet Memurları Kanununa Yapılacak İntibakın Genel Esasları"nın yevmiyeli teknik personelin intibakına ilişkin bölümünde de ek geçici 4. maddeye göre intibakı yapılan personele intibak edeceği derece üzerinden kadro tahsis olunacağı açıklanmıştır.

Diğer taraftan Devlet Memurları Kanununda, bu kanunla kaldırılan 3656 sayılı Kanunun 4598 ve 242 sayılı Kanunlarla değişik 8. maddesinde olduğu gibi, tahsis olunan kadro üstünde ödeme yapılmasına cevaz veren bir hüküm yer almış bulunduğu cihetle intibak sonunda ihraz olunan derece altında bir kadro tahsis bahis konusu olamaz.

Kararın bu açıklığı intibak derecem altında kadro verilmesinin hatalı, hukuk dışı olduğunu ortaya koymaktadır.

B) 7.3.1972 gün ve 7/4062 sayılı Kararname ve bu Kararnameye dayandırılmak istenen dâvalının işlem kararı da hukuka aykırıdır. Kararname "657 sayılı Kanuna 1327 sayılı Kanunla eklenen Ek Geçici 4. madde gereğince intibakı yapılan teknik personelden, intibak sonucu kazanmış oldukları müktesep hak derece ve kademe aylıklarından daha aşağı derece

ve kademelere atanmış olanları atandıkları derece ve kademe aylıkları ile intibak ettikleri derece ve kademeler arasındaki farkın, derece yükselmesi kademe ilerlemesi ile giderilinceye kadar ödenmesi; Devlet Personel Dairesinin 14.12.1971 tarih ve 1971/1129 sayılı Kararına dayanılarak, 657 sayılı kanuna 1327 sayılı kanunla eklenen Ek Geçici 23 üncü madde hükmüne göre, Bakanlar Kurulunca 7.3.1972 tarihinde kararlaştırılmıştır" demektedir. Kararname ile, bu gibi teknik personele intibaklarından daha düşük dereceden torba kadro verilmesi olanağı ve kazanılmış hakları olan derece ve kademe aylıklarının dondurulmasını sağlamak amacının güdülüğü bellidir.

Kararname, 657 Sayılı Yasaya 1327 Sayılı Yasa ile eklenen Ek Geçici 23. maddenin verdiği yetkiyle çıkartılmıştır. Oysa 23. madde 657/1327 Sayılı Yasa uygulamasında yeterli hüküm bulunmaması durumunda Bakanlar Kuruluna yetki vermiştir. Kararname konusu ise bu Yasalardan değil, 1322 Sayılı Genel Kadro Yasasının uygulanmasından doğmuştur. Bu yasa ise Bakanlar Kuruluna Kararname çıkarma yetkisi vermemiştir. Bu kararname ile kademe terfilerinin önlenmesi ve ilerde kat sayısının yükselmesi durumunda da bunların aylıklarının artmasının engellenmesi mümkün olduğu gibi personelin emekli olmalarında düşük ıkramiye ve aylık almalarına da yol açılabilir. Emekli Sandığı mevzuatına göre, emekli aylığına esas, emekli işlemi yapıldığında memurun işgal ettiği kadronun derece ve kademesinin, Emekli Sandığı Yasasındaki gösterge tablosunda tekabül ettiği derece ve kademesi teşkil edecektir. Kazanılmış hak, burada da bir kere daha değerlendirilmemiş ve çığnenmiş olacaktır. Halbuki, 657 sayılı Yasanın Ek Geçici 4. maddesinin son fıkrasında aynen "Yukardaki esaslara göre intibakı yapılan personelin intibak ettiği derece ve kademe Emekli Sandığı keseneğine esas kabul edilir" denildiğinden bu gibi personelin daha önceden bir kadrosu mevcut olmadığına göre, gerek aylıklarının ödenebilmesi ve gerekse emekli keseneklerinin kesilebilmesi için intibak edildikleri dereceye eşit bir kadronun, bu memurlara verilmesi gerekirdi. Bu durumda yukarıda belirtilen sonuçlar söz konusu olamazdı. 657 sayılı Yasada, intibak kadrolarının dağıtım ve ayrılmasında hiç bir kurum veya kurula özel bir görev ve yetki verilmemiştir.

Torba kadroların yüksek derecelerde adetce yetersiz olması ise, hazırlayanların çalışmalarının sonucu olup, ek kadro alınmak suretiyle bu eksikliklerin giderilmesi yasal zorunluluktur. Intibakların sayısından daha az sayıda kadro verilmesi halinde, Kurumların bu kadroları kimlere ve ne şekilde dağıtacağı hususunda Yasada bir açıklık olmayışı da torba kadroların, intibak derecelerine eşit dereceden verilmesi gerektiğini göstermektedir.

C) Diğer taraftan bazı memurların görevlerine ilişkin kadroların Bakanlar Kurulunca daha düşük derece olarak tesbiti durumunda ne yolda işlem yapılacağı hususu; 1322 sayılı Genel Kadro Yasasının 3. maddesinin son fıkrasında; "intibaklar sonucunda sınıfların 1, 2, 3 ve 4. derecelerine intibak ettirilenlerin, işgal ettikleri kadrolara ilişkin görevler için Bakanlar Kurulunca daha aşağı derecelerde kadro tesbit edildiği takdirde bu gibilerin intibak sonucunda aldıkları kadrolar şahsa münhasır olmak üzere ve geçici süreli olarak muhafaza edilir. Şahsa münhasır olan bu kadrolar herhangi suretle boşaldığı takdirde kaldırılır" denilerek kurala bağlanmıştır.

Bütün bu durumlar haklı dâvamızın güçlü delilleridir.

Hukuksal Nedenler	: 657 S.K., 1327 S.K., 521 S.K., HMUK. ve ilgili mevzuat.
Sübut Nedenleri	: Dilekçemde belirtilen ekler, kararnameler, her türlü delil.
Sonuç	: Intibak derecemın altında kadro verilmesini

Öngören İşlem - kararının İPTALİNE, yargılama giderlerinin dâvalıya yük-
letilmesine karar verilmesini saygıyla dilerim. .../.../1972

Dâvacı

Cevap süresi : Otuz gündür.

Ekleri : Dilekçemde belirtilen eklerden 2 şer tane.

(Yedek Subay Okulu süresi için örnek)

DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA

İptal Kararı İsteyen Dâvacı : ANKARA

Dâvalı : Genel Müdürlüğü, ANKARA

T.Konusu : Yedek Subay Okulu'nda geçen sürenin
intibakta gözetilmemesine ilişkin .../
.../1972 gün ve/..... sayılı işlem-
kararın İPTALİNE karar verilmesi dileği-
dir.

Tebellüğ tarihi : .../.../1972

Olaylar : 1 — Dâvalı Genel Müdürlüğün
..... de 4/10195 sayılı Kararnameye bağlı "Muayyen ve Muvakkat Müd-
detli Hizmetlerde Çalıştırılacak Yevmiyeli Teknik Personel Yönetmeliği"
kapsamında Y. Mühendis olarak çalışmakta iken 1327 sayılı Yasa ile deği-
şik 657 sayılı Devlet Memurları Yasası gereğince .../.../197... tarihinde
geçerli olmak üzere derece kademeye intibakım yapılmıştır (EK. 1)
Yedek Subay Okulu'nda ve Yedek Subay olarak kıt'ada geçen süre intiba-
kında gözetilmiştir.

2 — Sayıştay Genel Kurulunun 11.11.1971 gün ve 3536/3 Sayılı ka-
rarı "657 sayılı Kanunun, muvazzaf askerliğini yaptıktan sonra Devlet me-
murluğuna girenlerin kademe intibakları hakkında 84. maddesi hükmü-
nün bahse konu ek geçici 4. madde hükmüne göre intibakı yapılacak yev-
miyeli teknik personelle herhangi bir ilgi ve ilişkisi görülmediği gibi Ye-
dek Subay Öğretmenlik hizmetinin de ifa olunan görevin mahiyeti itibarıyla
le teknik nitelik arzetmesi mümkün bulunmamış olduğu cihetle Devlet Me-
murları Kanununun 36. maddesinde yazılı teknik hizmetler sınıfına dahil
edilerek intibakı yapılacak yevmiyeli teknik personelin, mesleki öğrenimin
tamamlanmasından önce veya sonra, Yedek Subaylıkla meslekleri ile ilgi-
li konularda, teknik hizmet ifası suretiyle geçmiş sürelerinin intibakların-
da değerlendirilmesi : Yedek Subay Okulu'nda veya Yedek Subay Öğret-
menlikte geçmiş sürelerinin ise, nazarı dikkate alınmaması icabedeceği-
ne karar verildi" dendiğinden dâvalı Genel Müdürlük Yedek Subay Oku-
lu'nda geçen süreyi çıkardıktan sonra .../.../1970 gününden geçerli olmak
üzere intibakımı düzeltmiş, bu kezderecenin kademesine yerleş-
tirmiştir (EK. 2).

3 — İkinci kez yapılan yanlış intibak işleminin ilgili Yasalara aykırı-
lığını belirterek düzeltilmesini .../.../1972 günlü dilekçemle istedim
(EK. 3). Başvurmama olumlu ya da olumsuz bir karşılık verilmediğinden
521 Sayılı Danıştay Yasası'nın 69. maddesi gereğince, olumsuz karşılık
verilmiş sayarak başvurumun izleyen üç ayın bitiminden sonraki 90 gün
içinde işbu dâvamı açıyorum. Sayıştay Genel Kurulunun belirttiğim kararı-
nın Yasalara aykırı olduğunu, buna dayanan intibak işleminin haksızlık ol-
duğunu sunup iptalini istiyorum.

4 — Başlangıçta uygulama Yasaya uygun yürütülme olanağı vardı.
1329 sayılı Yasa ile değişik 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nın 22. Mad-

desine göre kurulan Devlet Memurları Merkez İntibak Komisyonu tarafından hazırlanıp 17.10.1970 gün ve 13642 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan "657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yapılacak intibakın Genel Esasları" içinde yalnızca kıt'ada geçen sürenin intibakta gözetileceği açıklanmıştır. Daha sonra Bakanlık genelgeleriyle Yedek Subay Okulu'ndaki sürenin de hizmetten sayılması istenmiştir. 657 sayılı Yasa'nın intibak kurallarında Yedek Subay Okulu ile kıt'a hizmetinin intibakta gözetilmeyeceğini gösteren bir açıklık bulunmadığından genelgeler haklı bir uyarı olmakla birlikte, Merkez İntibak Komisyonu'nun "İntibakın Genel Esasları"nın ilgili bölümü düzeltilmediği için Sayıştay Genel Kurulu'nun yukardaki kararını aldığı anlaşılmaktadır.

5 — 657 Sayılı Yasa'nın 1327 Sayılı Yasa ile değişik 84. maddesi, temel kural olarak Yedek Subay Okulu'nda ve kıt'ada geçen hizmetin intibakta gözetilecek süre olduğunu göstermektedir. Adaylıktan asalete geçişte kademe ilerlemesi ya da derece yükseltilmesinde askerlik süresinin değerlendirileceği ilkesi, 657 Sayılı Yasa ile Devlet Memuru sıfatını kazanmış yevmiyeli teknik personelin adaylığı söz konusu olmadığından tamamiyle intibakta gözetilmek gerekmektedir. 84. maddede geçen "muvazzaf askerlik" deyimini 1111 Sayılı Askerlik Yasası'nın 5. maddesine göre Askerlik Şubesinden sevkle başlayan vatanî görevin adıdır. Yedek Subay Okulu'na da aynı yolla gidilmektedir. Kaldığı, 1111 Sayılı Yasa'nın 3. maddesine göre Yedek Subaylık dönemi, yoklama ve ihtiyat işlemleri dışında kalmakla okulda geçen sürenin tamamı muvazzaf askerlik süresi kapsamındadır.

6 — Yapılmakta olan son uygulama ile muvazzaf askerlik görevi yaptırılmayan Devlet memurları, bu görevi yapanlardan daha ileri geçecek, böylece Anayasamızın 12. maddesiyle açıklanan eşitlik ilkesi çiğnenmiş olacaktır. Sayıştay kararına göre kıt'a hizmetini teknik sınıfta geçirene bu hakkın tanınması, bu sınıfa ayrılıp ayrılmamak elinde olmayan teknik personelin haksızlığa uğramasını gerektirecektir. Bu durumda diğer memurlar da zararlı duruma düşecekler, böyle sakat bir uygulama emeklilik süresinin düşürülmesini de getirecektir.

Türk Silâhlı Kuvvetlerinde, Harp Okulu'nda geçen sürenin emeklilikten sayılması, muvazzaf askerlik döneminin nasıl değerlendirilmesi gerektiği konusunda bizi doğrulayan bir uygulama örneğidir.

7 — Yevmiyeli Teknik Personel intibakında yalnızca 657 S. Yasanın Ek Geçici 4. maddesinin değil, bu maddede geçmeyen hususlarda diğer maddelerin de gözetilmesi gerekmektedir. Nitekim, başlangıç derece ve kademesinde 36. maddenin 11. bölümünün, 5 yıldan fazla yüksek öğrenim yapanlara da VII/e fıkrasının uygulanması, memuriyet sırasında yüksek öğrenimini tamamlayanlara Ek Geçici 36. madde gereğince kademe ilerlemesi verilmesi davamızı güçlü kılan belirtilerdir.

Teknik Personel sınıfına girecek personelin intibaka esas alınacak başlangıç derecelerinin 36. maddede öngörülen esaslar uyarınca düzenleneceğine ilişkin Sayıştay Genel Kurulu'nun 29.11.1971 gün ve K. 3538/1 sayılı kararı da davamızın haklı olduğunu göstermektedir. Bu karar "...Devlet Memurları Kanununun 36. ve Ek Geçici 4. maddeleri teknik hizmetler sınıfına girecek personelin sınıflandırılmasında ve intibakları hususunda diğer sınıflara nazaran değişik hükümler taşımakta ve bu hükümler yekdiğerini tamamlayıcı nitelikte bulunmakta olup Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte teknik personel statüsünde istihdam edilenlerin 3656 sayılı Kanunun 3. maddesinde yazılı giriş dereceleri esas alınmak suretiyle intibaklarının yapılması halinde 1.12.1970 tarihinde hizmete girenlerle eskiden istihdam edilenler arasında bir fark doğacağı, halbuki intibak hükümleri ile eskilerle yeniler arasında bir eşitlik tesisi kabul edilmiş bulunduğu cihetle kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Yevmiyeli Teknik Personel Yönetmeliği'ne göre çalışmakta olan personelin Ek Geçici 4. maddeye göre ya-

pılacak intibaklarının 36. maddede öngörülenden başka bir esasa tâbi tutulması caiz olamayacağından sözü edilen personelin intibaklarında memuriyete giriş derecelerinin 36. madde ile tesbit edilmiş bulunan giriş dereceleri esas alınmak suretiyle tâyin icap edeceğine" diyerek 11.11.1971 gün ve K. 3536/3 sayılı kararından ayrılmakta, ondaki ilkeleri kaldırmaktadır. Bu son karar önceki kararlarla çelişmektedir. Dayandığı hukuksal nedenler yönünden son karar Yasalara uygundur. Anlaşılmaktadır ki, muvazzaf askerlikte geçen sürelerin intibaklarda değerlendirilmesinde, Ek Geçici 4. maddede yeterli açıklık bulunmadığından 84. maddeye dayanılması zorunludur.

Yasalara aykırı olan Sayıştay Genel Kurulu Kararına ve Merkez İntibak Komisyonu Genel Tebliğine dayanmak dâvalı Genel Müdürlüğü sorumluluktan kurtaramaz.

8 — Konuya daha çok aydınlık kazandırmak amacıyla, 13.7.1972 gün ve 14244 Sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Anayasa Mahkemesi'nin 8.5.1972 gün ve Esas 1971/58, Karar 1972/22 Sayılı Kararında saptanacağı üzere, 657 Sayılı Yasa'ya 1327 Sayılı Yasa ile eklenen Ek Geçici 2. Madde'nin (b) bendinin, Anayasamızın 2. ve 12. maddeleriyle güvenceye bağlanmış kazanılmış haklara dokunması ve haklı neden olmaksızın Yasalar önünde eşitsizlik yaratması gerekçesiyle, tümüyle iptalinin öngörüldüğünü belirtmek isteriz.

Danıştay 5. Daire 1971/68 Sayılı dosya üzerinden aldığı 5740 Sayılı Kararıyla benzer bir olayda Yasalara aykırı uygulamaya son vermiştir.

Dâva konusu işlem ve bu işlemin dayandırılmak istendiği Sayıştay Genel Kurul Kararı ile Merkez İntibak Komisyonu Genel Tebliği Yasalara, Anayasa'ya tamamen aykırıdır. Kişisel ve gelişigüzel yorumlarla Anayasa'ya karşı uygulamalarla memurların haklarını zayıflatmak, ortadan kaldırmak hukuk Devleti düzeni içinde yadırganacak bir tutumdur. Adaletin bu tür uygulama ve işlemleri geçersiz kılacağı mutlakdır.

657 Sayılı Yasa'nın ilgili kuralını Sayıştay Genel Kurulu'nun anladığı anlamda yazılmış bulursak, bu durumu maddenin Anayasa'ya aykırılığını belirttiğinden, Anayasa'ya aykırılık itirazımızın ciddi bulunarak konunun Danıştay tarafından Anayasa Mahkemesine götürülmesini de dilemekteyiz.

Hukuksal Nedenler : T. C. Anayasası, 657 ve 1327 S.K. lar, 521 S.K., HMUK. ve ilgili mevzuat.

Sübut Nedenleri : Dilekçemde belirttiğim ekler, Kararlar, Genel tebliğ ve genelgeler, her tür delil.

Sonuç : Yukarıda sunulan nedenler karşısında, Yedek Subay Okulu'nda geçen süreyi intibakta gözetmeyen işlem kararın İPTALİNE yargılama giderlerinin dâvalıya yüklenmesine karar verilmesini saygıyla dilerim. / / 1972

Dâvacı

Cevap süresi : Otuz gündür.

Ekleri : Dilekçemde belirtilen eklerden 2 şer tane.

16. YAN ÖDEMELER KARARNAMESİ İLE İLGİLİ İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI ÇALIŞMALARI

Kamu kesiminde çalışan teknik personel 1.12.1970 tarihinde arzuları hilâfına zorla 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamına alınmıştır. Bu tarihten sonra, teknik personel çalıştıran kuruluş yetkililerinin, tüm meslek odalarının uğraşlarına karşılık, teknik personel kıyım plânının hazırlayıcılarınınca şu vaad her yerde söylenmiş ve hattâ TRT ve Basın yoluyla Başbakan ve Bakanlar tarafından ilân edilmiştir.

TEKNİK PERSONELİN MAĞDURİYETİ YAN ÖDEMELERLE GİDERİLECEKTİR

Oda Kuruluşları olarak, bu teminatı şüphe ve tereddütle karşılamıştık. Çünkü şuna kat'i olarak inanıyorduk ki teknik elemanlar kamu kesiminden belirli taktiklerle ayrılmaya zorlanacaktır. Bu taktik kademe kademe yürürlüğe konuyordu. Korkunç plânı yürüten grubun son kademe oyunlarını bozmak için her yönde ve geniş bir cephe içinde çalışmak gerekiyordu. Bu çalışma hiç tenkit götürmeyecek şekilde ve biçimde yapılmıştır. Başbakana, Bakanlara, Yatırımcı Genel Müdürlere gidilmiş ve gerekli toplantılar da yapılmıştır.

Devlet Personel Dairesinden sorumlu Bakan Doğan Kitaplı'dan bulunduğu parti genel başkanının yanında şeref sözü alınmıştır: "Yan ödemeler için hazırlanmakta olan kararname hakkında, Bakanlar Kuruluna sevkinden evvel İnşaat Mühendisleri Odasının görüşü alınacaktır."

Üzülerek söyleyelim ki bu böyle yapılmamış ve diğer konularda olduğu gibi büyük bir gizlilik içinde yürütülerek meşhur 7/4821 Sayılı Yan Ödeme Kararnamesi çıkarılmış ve yürürlüğe konmuştur. Bu kararname, teknik personel yönünden hükümetin işlediği tarihi bir hata olarak daima kulaklarımızda çınlayacaktır.

Bu kararnameye bir göz atacak olursak kıyım plânının son perdesinde, mühendislere olan kin ve garazın detaylarını görebiliriz.

Adalet Bakanlığı Kimyahané ve Fizik Tetkikler Şubesi Müdürü ve Mütahassıslarına 1.400.—, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlı sosyalleştirilmiş bölgedeki tabiblere 2.200.—, sağlık ocakları ve evlerinde çalışan yardımcı sağlık personeline 400.—, Adalet Bakanlığı cezaevleri gardiyanlarına 200.—, mahkeme zabıt kâtiplerine 200.—, Tarım Bakanlığindeki ziraat teknisyenleri ve hayvan sağlık memurlarına 300 - 350.—, Ege Üniversitesinde çalışan yüksek hemşirelere 400.—, hemşire ve yardımcılara 300.—, laborant ve ebelere 300.—, TL. yan ödeme verilmiştir. Buna mukabil DSI, Karayolları gibi yatırımcı Genel Müdürlüklerin, Genel Müdür, Genel Müdür Muavinleri, Daire Başkanları, Daire Başkan Yardımcıları ve Fen Heyeti Müdürlüklerine her hangi bir yan ödeme verilmemiştir.

Ayrıca Tarım Bakanlığında çalışan 10257 elemana yan ödeme verilirken, örneğin 3,5 milyar TL. bütçesi bulunan DSI Genel Müdürlüğünün sadece 934 personeline yan ödeme verilmiştir.

Bundan başka Bayındırlık Bakanlığının büro, kontrol ve şantiye teknikerlerine 1'150 adet yan ödeme kontenjanı tanınırken yine DSI teknikerlerine sadece 9 adet verilmiştir.

Bir diğer örnek: Adalet Bakanlığının cezaevi başgardiyan ve gardiyanlarına ayda brüt 800.000, mahkeme kâtiplerine 1.100.000 TL. yan ödeme verilirken, DSI Genel Müdürlüğünün bütün teknisyenlerine 750.000 TL. yan ödeme verilmiştir.

İşin daha detayına girerek bazı noticeleri analize etmek için yan ödeme miktarları ile kamu kuruluşları yatırım bütçelerinin mukayesesine bakmak gerekir.

**YAN ÖDEMELERİN KAMU KURULUŞLARINA GÖRE DAĞILIMI VE
YATIRIM BÜTÇELERİNE GÖRE MUKAYESESİ**

Kurum	1972 yatırım bütçesi (1.000.— TL.)	Yatırım bütçesinin toplam yatırım bütçesine oranı	Zamandan istifa edecek personel adedi	Personel adedinin genel mevcuda oranı %	Yıllık zam tutarı (1.000.— TL.)	Zam tutarının toplama oranı %
Atom Enerj. Kom. Gn. Sekr.	—	—	41	0,034	529	01
Tapu Kadastro Gn. Md. Şü	36.500	% 04	2.670	2,2	10.901	2
Devlet İstatistik Enst. Başkanlığı	24.300	% 03	213	0,2	816	02
Adalet Bakanlığı	2.996	% 03	10.732	9	27.532	6
İçişleri Bakanlığı	10.125	% 01	698	0,6	7.538	2
Millî Eğitim Bakanlığı	268.725	% 3	43.591	36	75.751	16
Bayındırlık Bakanlığı	1.852.308	% 20	2.729	2,4	22.240	4
Sağ. ve Sos. Yard. Bak.	57.753	% 06	27.507	23	147.438	32
Gümrük ve Tekel Bakanlığı	—	—	705	0,6	2.909	06
Tarım Bakanlığı	71.466	% 08	10.262	8	51.044	11
Devlet Meteoroloji İş. Gn. Müdürlüğü	8.965	% 01	94	0,1	473	01
Ulaştırma Bakanlığı	2.485	% 03	147	0,014	584	01
Sanayi ve Tek. Bakanlığı	4.130	% 04	46	0,04	414	01
Turizm ve Tanıtma Bakanlığı	26.077	% 03	57	0,05	547	01
İmar ve İskân Bakanlığı	202.361	% 2	583	0,5	4.951	1
Köy İşleri Bakanlığı	1.161.460	% 13	3.248	3	24.067	5
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	259.595	% 3	48	0,04	401	08
Orman Bak. (Or. Gn. Md. Yatırımcı)	38.950	% 04	6.327	5,4	31.350	6
Vakıflar Gn. Md. Şü	32.925	% 04	331	0,3	2.357	05
Ankara Üniversitesi	51.166	% 06	217	0,2	877	01
Hacettepe Üniversitesi	92.970	% 1	1.169	1	4.382	1
İstanbul Üniversitesi	88.677	% 1	1.386	1,2	6.325	1
İstanbul Teknik Üniversitesi	—	—	122	0,1	671	01
Ege Üniversitesi	38.870	% 04	303	0,3	1.144	02
Karayolları Genel Müdürlüğü	1.597.000	% 18	1.514	1,2	14.827	3
DSİ Genel Müdürlüğü	2.723.448	% 30	944	0,8	9.017	2
Gençlik ve Spor Bakanlığı	1.960	% 02	13	0,011	74	001
Hudut ve Sınırlar Sağlık Gn. Md. Şü	1.870	% 02	186	0,2	790	04
Tekel Genel Müdürlüğü	206.161	% 23	1.971	2,2	7.463	2
Devlet Üretim Çiftlikleri Gn. Md. Şü	28.000	% 03	337	0,3	2.235	05
Devlet Hav. Meyd. İş. Genel Md. Şü	19.900	% 02	709	0,7	4.643	1
Petrol Dağları Reelsiği	—	—	14	0,011	212	04
Atatürk Üniversitesi	—	—	271	0,3	2.142	04
Toplam	8.911.143	% 100	119.185	100	466.656	100

Mukayeseli cetvelin tetkikinden görüleceği üzere, kamu kuruluşlarına verilen yan ödemelerin herhangi bir politikası mevcut değildir. Yani kamu yatırımlarının tahakkuku için tecrübe kazanmış teknik personeli kuruluşlara bağlamak gibi en önemli bu ana fikiri saptamak kâbil olmamıştır. Daha açık bir deyişle bakanlıkların gayretleri ölçüsünde yan ödemeler ulufe kabilinden geliş güzel dağıtılmıştır. Nitekim, sadece Bayındırlık, Köy İşleri Ba-

kanlıkları ile DSİ ve Karayolları Genel Müdürlüklerinin 1972 yılı yatırım bütçeleri toplamı 7,333 milyar TL. olduğu halde, verilen toplam yan ödemenin brüt miktarı 70,161 milyon TL. dir. Yani, bu 4 yatırımcı kuruluşun, toplam kamu yatırımları içinde nisbeti % 82 olup, yan ödemeden aldıkları hisse ise sadece % 15 tir. Bu 4 kuruluşun içinde mukayese yapılırsa, DSİ Genel Müdürlüğünün yatırımları, toplam kamu yatırımlarına oranı % 30 iken, yan ödemeden aldığı hisse sadece % 2 dir. Buna mukabil Köy İşleri Bakanlığı için durum sırası ile şu şekildedir : % 13 ve % 3 tür.

Zaten, yan ödemelerin toplamının % 59 unu Sağlık ve Sosyal, Millî Eğitim ve Tarım Bakanlıkları almıştır. Buna mukabil bu üç bakanlığın yatırım bütçeleri toplamının genel yatırıma oranı % 1.5 tur. Millî Savunma Bakanlığı da bu 3 bakanlığa ilâve edilirse oranlar daha da enteresanlaşacaktır.

Netice olarak; hükümet tarafından mühendislerin yan ödemesi çıkarıldı diye kamu oyuna duyurulan kararname teknik personele herhangi bir yarar sağlamadığı gibi, mevcut huzursuzluğu daha da artırmıştır. Zaten, yan ödemeler bu haliyle birçok yatırımcı kuruluşta tatbikat olanağı bulamamıştır.

Yan ödeme kararnamesi, aşağıda özetlenen sonuçları kesin çizgilerle belgelemiştir.

- 1 — Teknik Personelin sorunlarını azaltacak yerde artırmıştır.
- 2 — Teknik Personeli kamu kesimine bağlamak bir yana ayırıcı ve ayrılmaları teşvik edici nitelik taşımıştır.
- 3 — Özel sektör yatırımlarını hazine den desteklemek suretiyle teşvik tedbirleri için kanun çıkartılırken, kamu yatırımları sabote edilmiştir.
- 4 — Hizmet - ücret dengesini büsbütün bozmuştur.
- 5 — Kamu kuruluşları arasında farklılıklar yaratıcı unsurları teşvik etmiştir.
- 6 — Teknik Personelin kamuya hizmet etme arzusunu azaltmış ve şevkini kırmıştır.
- 7 — Ücretlerin farklılığından dolayı emir ve kumanda sisteminde boşluklar yaratmış, hiyerarşi düzenini bozmuştur.

Ana hatları ile belirlenen bu sorunlar, inşaat mühendislerinin daha çok birlik ve beraberliğe yöneltici ve daha kesif bir çalışma ortamına girmemiz icap ettiğini ve Teknik Devlet Memurları Kanununun biran önce çıkarılması zorunluğunu bize açıkça göstermektedir.

17. DEVLET MEMURLARI KANUNUNUN TATBİKATI İLE KAMU SEKTÖRÜNDEN AYRILAN MÜHENDİSLERİN MİKTARI VE NETİCELERİNİN SAPTANMASINA AIT BİR ÇALIŞMA

1.12.1970 tarihinde, tatbikatına başlanılan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu bilindiği gibi kamu kesiminde çalışan mühendisleri kanun kapsamına almıştır.

Mühendislerin bu kanun kapsamına alınmasından evvel Hükümet yetkililerine defalarca ve muhtelif kanallardan, henüz teknolojinin gelişmekte bulunduğu ülkemizde, uzun zaman sürdürülen çabalar sonucu sahalarında yetişmiş ve hatta uzmanlaşmış teknik elemanların kamu kesiminden ayrılacağı söylenmiştir.

Bu gerçeğe gereği kadar önem vermeyen yetkililer, mühendislerin sorunlarını maddi yönden değerlendirmişlerdir.

Teknik personel, sorunlarını kamu oyuna gereği gibi duyurmak ve izah etmek için kesif bir çalışma düzlemi içine girmişlerdir.

Tecrübe kazanmış ve sahasında yetişmiş bir teknisyen ile henüz o konuya yeni girecek olan teknisyen arasında ülkemizin kazancı yönünden matematiksel bir bağlantı kurmak bir bakıma zor olsa bile, konuya uzaktan bakan ve genel bilgisi bulunan bir idarecinin, bu farkın kalkınma çabasında bulunan Türkiye için neler ifade ettiğini elbette kolayca anlayacaktır. Bu açık ve seçik gerçek karşısında, konumuz yetkililerce meslek taassubu ve kompleksleri açısından ele alınmış ve mühendisler 2 yıl içinde çok haksız muameleye maruz kalmışlardır.

Her sağduyu sahibi vatandaşımız, mühendislerin mesleğine yönelik bu kin ve garazı elbette çok haksız bir davranış olarak değerlendireceğine güveniyoruz.

Sorun, diğer bir yaniyle, gerçek bir açıdan mühendislerin mesleklerinin çok üstünde yurdumuzun kalkınmasını tehdit eder duruma ulaşmıştır.

Kamu sektöründen ayrılan tecrübeli bir mühendisin ülkemiz açısından taşıdığı anlam nedir ve kaybımız ne olacaktır? Bu sorunun cevabını hemen genel ifade içinde vermek kolaydır. Cevap en kısa yoldan bir başka mühendisi o seviyeye getirinceye kadar şahsın ihtisası içine giren teknik kapasiteyi durdurmaaktır. Duran teknik kapasite muayyen bir üniteye ait olsa dahi ünitelerin çoğalması ve birleşmesi ile büyük değerlere ulaşacağı ve hizmetlerin aksıyacağı da kesin bir yargıdır.

Bu durumda, Türkiye'mizin teknik sorunlarını kime çözümleneceğiz ve nasıl yürüteceğiz. Yol, su, elektrik, yerleşme yerlerinin içme kullanma suyu ve endüstri suyu temini, sosyal konut, sanayi, ulaşım, metropoliten ve çevre sorunları gibi hizmetleri kime ve nasıl yaptıracağız.

Bütün bu soruların cevaplarını veremiyen bir yetkili, medenî bir memlekette, görev göremez ve kalkınan bir memleketin sorunlarını halledemez.

Odamız 1.12.1970 tarihinden 15.6.1972 tarihi arasında kamu sektöründen ayrılan mühendisler adetleri, meslek gruplarına ve çalıştıkları kamu idaresine göre bütün yatırımcı dairelerden istenmiştir.

Anket sorumuza tüm kamu kuruluşları cevap vermemekle beraber, alınan neticelerin ne derece korkunç bir sonuç doğurduğu saptanabilir. Tabloya işlenmiş bulunan Kamu kuruluşları şunlardır: 2 Bakanlık, Ankara Belediye Başkanlığı ve 12 Genel Müdürlük.

Tablodaki neticeler şu şekildedir:

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ HİZMET YILLARI

Kuruluşun Adı	0 - 3	3 - 6	6 - 9	9 - 12	12 - 18	18 - 24	24 - 30	Top.
Etibank Genel Md.	3	2	—	—	2	—	—	7
Sanayi ve Teknoloji Bak.	—	—	—	—	—	—	1	1
İller Bankası	23	23	15	6	8	1	1	77
PTT Genel Md.	2	1	1	—	—	—	1	5
Ankara Belediyesi	1	—	—	1	—	—	—	2
Türkiye Çimento Sanayii	—	2	—	—	—	1	—	3
DSİ Genel Md.	23	49	30	17	23	13	29	184
SSK Genel Md.	5	3	—	—	—	1	7	16
TCDD Genel Md.	2	4	3	2	5	3	—	19
EİEİ Genel Md.	—	—	—	—	—	—	1	1
Sümerbank Genel Md.	—	1	—	—	1	—	5	7
TEK Genel Md.	2	4	4	—	2	2	3	17
YSE Genel Md.	23	48	28	9	15	4	10	137
Karayolları Genel Md.	20	73	38	18	29	12	8	198
Toplam	104	210	119	53	84	37	66	673

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ**HİZMET YILLARI**

Kuruluşun Adı	0 - 3	3 - 6	6 - 9	9 - 12	12 - 18	18 - 24	24 - 30	Top.
Etibank Genel Md.	2	—	4	—	1	—	—	7
Sanayi ve Teknoloji Bak.	—	—	—	—	—	—	1	1
İller Bankası	6	18	7	7	3	2	—	43
PTT Genel Md.	21	33	14	7	2	3	2	82
Türkiye Çimento Sanayii	—	2	2	—	—	—	1	5
DSİ Genel Md.	3	3	6	2	—	—	—	14
SSK Genel Md.	—	—	1	—	—	—	—	1
TCDD Genel Md.	—	2	1	—	2	1	—	6
EİEİ Genel Md.	—	2	—	—	—	2	2	6
Sümerbank Genel Md.	4	3	2	1	1	1	1	13
TEK Genel Md.	37	48	40	32	3	3	2	155
YSE Genel Md.	5	7	11	7	1	—	—	31
Toplam	78	118	88	56	13	12	9	374

MAKİNA MÜHENDİSLERİ**HİZMET YILLARI**

Kuruluşun Adı	0 - 3	3 - 6	6 - 9	9 - 12	12 - 18	18 - 24	24 - 30	Top.
Etibank Genel Md.	5	6	3	1	6	2	—	23
Sanayi ve Teknoloji Bak.	—	2	—	—	—	—	—	2
İller Bankası	6	3	2	—	—	—	—	11
PTT Genel Md.	3	3	—	—	—	—	—	6
Ankara Belediyesi	1	—	—	1	—	—	—	2
Türkiye Çimento Sanayii	2	1	1	2	—	2	3	11
DSİ Genel Md.	3	17	8	4	3	2	—	37
SSK Genel Md.	—	1	—	—	3	1	1	6
TCDD Genel Md.	2	4	3	2	3	5	2	21
EİEİ Genel Md.	1	—	—	—	—	—	—	1
Sümerbank Genel Md.	5	4	8	7	6	6	3	39
TEK Genel Md.	17	7	7	3	4	1	—	39
YSE Genel Md.	19	18	10	7	5	2	—	61
Karayolları Genel Md.	8	16	25	12	17	4	2	84
Toplam	72	82	67	39	47	25	11	343

KİMYA MÜHENDİSLERİ**HİZMET YILLARI**

Kuruluşun Adı	0 - 3	3 - 6	6 - 9	9 - 12	12 - 18	18 - 24	24 - 30	Top.
Etibank Genel Md.	6	13	5	—	3	—	1	28
İller Bankası	—	1	—	—	—	—	—	1
Türkiye Çimento Sanayii	4	2	6	1	—	—	1	14
DSİ Genel Müdürlüğü	—	—	2	—	—	—	—	2
Sümerbank Genel Md.	4	—	9	1	1	1	3	19
TEK Genel Md.	2	1	1	—	—	—	—	4
YSE Genel Md.	—	—	1	—	—	—	—	1
Karayolları Genel Md.	1	3	3	—	—	—	—	8
Toplam	17	20	27	2	5	1	5	77

MADEN MÜHENDİSLERİ**HİZMET YILLARI**

Kuruluşun Ada	0 - 3	3 - 6	6 - 9	9 - 12	12 - 18	18 - 24	24 - 30	Top.
Etibank Genel Md.	8	12	6	6	10	3	4	49
Enerji ve Tabii Kay. Bak.	—	—	—	—	—	—	2	2
İller Bankası	—	—	—	—	1	—	—	1
Türkiye Çimento Sanayii	—	—	—	—	2	—	—	2
DSİ Genel Md.	—	1	5	2	9	—	—	17
YSE Genel Md.	1	—	1	—	2	—	—	4
Toplam	9	13	12	8	24	3	6	75

JEOLOJİ MÜHENDİSİ - JEOLÖG**HİZMET YILLARI**

Kuruluşun Adı	0 - 3	3 - 6	6 - 9	9 - 12	12 - 18	18 - 24	24 - 30	Top.
Etibank Genel Md.	2	5	—	1	—	1	—	9
DSİ Genel Md.	3	5	4	6	2	—	—	20
EİEİ Genel Md.	—	—	—	1	2	1	1	5
YSE Genel Md.	1	1	—	—	—	—	—	2
Karayolları Genel Md.	—	—	1	—	—	—	—	1
Toplam	6	11	5	8	4	2	1	37

MİMAR MÜHENDİSLER**HİZMET YILLARI**

Kuruluşun Adı	0 - 3	3 - 6	6 - 9	9 - 12	12 - 18	18 - 24	24 - 30	Top.
Etibank Genel Md.	—	—	1	—	2	—	1	4
İller Bankası	2	3	2	—	2	1	—	10
DSİ Genel Md.	—	1	1	—	—	—	—	2
SSK Genel Md.	2	2	1	2	2	—	1	10
TCDD Genel Md.	—	1	—	1	—	—	—	2
Sümerbank Genel Md.	1	—	—	—	—	—	—	1
YSE Genel Md.	—	1	—	2	3	—	—	6
Karayolları Genel Md.	1	2	4	2	3	—	—	12
Toplam	6	10	9	7	12	1	2	47

ORMAN VE ZİRAAT MÜHENDİSLERİ

HİZMET YILLARI

Kuruluşun Adı	0 - 3	3 - 6	6 - 9	9 - 12	12 - 18	18 - 24	24 - 30	Top.
Etibank Genel Md.	—	—	—	—	—	—	—	—
DSİ Genel Md.	—	—	3	11	4	2	1	21
EİEİ Genel Md.	—	—	1	—	—	—	—	1
Sümerbank Genel Md.	—	—	—	—	—	1	—	1
YSE Genel Md.	—	—	—	—	1	—	1	2
Toplam	—	—	4	11	5	3	2	25

DİĞER TEKNİK PERSONEL (Harita, Meteoroloji, Fizik, Metalurji, Yüksek Matematikçi, Zoolog, Biyolog, Tekstil, Endüstri vs.)

HİZMET YILLARI

Kuruluşun Adı	0 - 3	3 - 6	6 - 9	9 - 12	12 - 18	18 - 24	24 - 30	Top.
Etibank Genel Md.	4	3	6	2	2	—	—	17
İller Bankası	2	3	3	1	—	—	—	9
PİT Genel Md.	—	1	—	—	—	—	—	1
DSİ Genel Müdürlüğü	—	2	3	3	2	—	—	10
TCDD Genel Md.	1	—	—	1	—	—	—	2
EİEİ Genel Md.	—	—	—	1	2	1	1	5
Sümerbank Genel Md.	3	4	7	5	—	—	—	19
TEK Genel Md.	6	2	1	1	—	—	—	10
YSE Genel Md.	5	4	1	—	—	—	—	10
Karayolları Genel Md.	2	3	5	1	1	—	—	12
Toplam	23	22	26	15	7	1	1	95

İCMAL TABLOSU

HİZMET YILLARI

Meslekler	0 - 3	3 - 6	6 - 9	9 - 12	12 - 18	18 - 24	24 - 30	Top.	Gn. Top. Oranı %
İnşaat Mühendisleri	104	210	119	53	64	37	66	673	38
Elektrik Mühendisleri	78	118	88	56	13	12	9	374	22
Makina Mühendisleri	72	82	67	39	47	25	11	343	20
Kimya Mühendisleri	17	20	27	2	5	1	5	77	4
Maden Mühendisleri	9	13	12	8	24	3	6	75	4
Jeolojik Müh. - Jeolog	6	11	5	8	4	2	1	37	2
Mimar Mühendisler	6	10	9	7	12	1	2	47	3
Orman Ziraat Mühendisi.	—	—	4	11	5	3	2	25	1,5
Diğer Teknik Elemanlar	23	22	26	15	7	1	1	95	5,5
Toplam	315	486	357	199	201	85	103	1746	100
Oran %	18	28	21	11	11	5	6	100	

Tablodaki neticeler genel olarak analize edilirse; 15 kuruluştaki Personel kanununun tatbikatından 1,5 yıl sonra, toplam olarak 1746 mühendis ayrılmıştır. Bunlar meslek tecrübelerine göre, hizmet yılları itibariyle sınıflandırılırsa 0-3 yıl arasında % 18, 3-6 yıl arasında % 28, 6-9 yıl arasında % 21, 9-18 yıl arasında % 22, 18-30 yıl arasında % 11 oranındadır. Kamu sektöründen ayrılan İnşaat, Makina, Elektrik Mühendisleri toplamın % 80'ini teşkil etmektedir.

Teşkilatlar yönünden durum incelendiğinde, Karayolları Genel Müdürlüğünden 315, DSI Genel Müdürlüğünden 307, YSE Genel Müdürlüğünden 254 ve TEK Genel Müdürlüğünden 225 olmak üzere sadece 4 yatırımcı kuruluştan tam 1101 mühendis ayrılmıştır. Bunun yanında bu dört yatırımcı kuruluşun fonksiyonlarını yürütecek kilit eleman ayrıldığını söyleyebiliriz.

Örneğin, Karayolları Genel Müdürlüğünden 282 adet İnşaat ve Makina Mühendisi ayrılmıştır. Bu iki meslek grubunun kuruluştan tüm ayrılanlara oranı % 90'dır. Diğer 3 teşkilatta sırasıyla durum şu şekildedir : DSI Genel Müdürlüğünden 221 İnşaat ve Makina mühendisi ayrılmış olup oranı % 72, YSE Genel Müdürlüğünden 198 İnşaat ve Makina mühendisi ayrılmış olup oranı ise % 77, TEK Genel Müdürlüğünden 194 Elektrik ve Makina mühendisi ayrılmış olup oranı ise % 86'dır.

Bu neticeler fonksiyonların ne ölçüde aksadığının gösterilmesi yönünden hayli enteresan olup, neticeleri belgelemek bakımından da oldukça önemlidir.

Bu çalışmalardan, elbette daha geniş neticeler çıkarmak ve sonuçları daha geniş bir şekilde analize etmek mümkündür.

Ama, biz verilerin daha detaylı edilmesini ve bu çalışmanın genişletilerek kamu oyuna, yetkililere ve meslekdaşlarımıza duyurulmasını sağlıyor ve gelecek yönetim kurulundan bu etüdün devam ettirilmesini diliyoruz.

18. TEKNİK DEVLET MEMURLARI KANUN TASARISI

Yönetim Kurulumuz iş başına geldiği tarihi takip eden ilk ayın başında, teknik personelin sorunlarını esastan çözümlenecek, bir kanun tasarısının hazırlanması çalışmalarına başlamıştır. İlk olarak, bu konuyu en iyi bilen üyelerimiz arasından 3 ve üyemiz olmayan 1 uzmandan teşekkül eden bir komisyon kurmuştur. Komisyon yoğun bir çalışma içine girmiş ve teknik personelin ülkemizdeki çalışma şartlarına uygun bir tasarımı Kasım ayı sonunda tamamlamıştır.

Ancak, odamızın hazırlamış olduğu bu tasarının bütün meslekî odalara benimsetilmesi ve parlamento'ya tüm teknik personelin müşterek kanunu olarak verilmesi daha uygun görülmüştür.

Bu cümleden olarak, Makina Mühendisleri Odası'na da hazırlanmış bulunan tasarı ile birleştirilmesi çalışmalarına geçilmiştir. Her iki odanın komisyonlarında bulunan üyelerin karşılıklı anlayışı, kısa zamanda iki tasarının birleştirilerek tek bir kanunun ortaya çıkması imkânını sağlamıştır.

Teknik elemanların niçin ayrı bir kanun altında birleşmesi gereklidir. Bu soruya sanırız ki bütün üyelerimiz kolaylıkla cevap verecektir.

Ama biz burada da özet olarak şu ana noktaları belirtmek istiyoruz:

1 — 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, bütün kamu kuruluşundaki her sınıf personeli bünyesinde toplamıştır.

2 — Teknik Personel için verilecek bir ödeme, 800.000 elemanı taleb-kâr kılmaktadır. (Yan ödemelerin tatbikatı bunâ bir örnektir.)

3 — Teknik Personelin çalışma koşulları, temininin kolay olmaması, Türkiye'mizin kalkınmasındaki yeri ve nihayet tecrübe kazanması halinde yatırımlardaki sağlanacak ekonomi gibi özellikleri.

Devlet Memurları Kanunu içinde, yukarıda belirtilen hususları değerlendirmek iki yıllık bir tatbikat içinde mümkün olamamıştır. Nitekim, kanun kapsamına alınan tüm kamu kuruluşları iki yıl içinde 3.000'e yakın kıymetli, tecrübeli elemanlarını kaybetmiştir.

Bu sebeple, birçok çevrelerde artık bir teknik personel kanun tasarısının hazırlanmasını istemektedirler. Ancak, bu kanunu, teknik personelin özelliğini bilen bir kuruluşun hazırlaması gereklidir. Maliye Bakanlığı veya Devlet Personel Dairesi ayrı bir kanunun öteden beri karşısında olduğundan, bu tasarının adı geçen örgütlerce hazırlanması beklenemez. Diğer akla gelen bir düşünüş ise yatırımcı Bakanlık temsilcilerinin bu kanunu hazırlamasıdır. Ancak, bu çözüm tarzı uzun ve oyalayıcı olacaktır.

En uygun hâl şekli tasarının, meslek odalarınca hazırlanması ve gerekçelerini savunması olacaktır.

Odamız bu yolu seçmiş ve tasarımı, 2 yıllık doğan aksamaları da dikkate alarak hazırlamıştır.

Yeni tasarının getirdiği yenilikleri şu ana başlıklar altında toplamak mümkündür.

1 — 657 Sayılı Kanunun gerek yapımında gerekse tatbikatında Maliye Bakanlığı, hemen hemen, kesin söz sahibi olmuştur. Halbuki bu Bakanlık, Devlet Bütçesinin gözeticisi ve gider bütçesini karşılamak için gelir temincisi olduğu için, bir nevi iş veren durumundadır. Bu bakımdan, bu işler ona bırakıldığı takdirde çalışanlar yönünden tarafsız ve adil olamama ihtimali mevcuttur. Kanunun yapım ve uygulamasında taraflardan biri olan Maliye Bakanlığının bu ölçüde söz sahibi olması, bu kanun yüzünden doğan düzensizlik ve hoşnutsuzlukların ana kaynağıdır.

Bu nedenle alıcı ve satıcı veya çalışan yani hizmet satan arasındaki dengeyi sağlamak amacıyla Devlet Personel Dairesi kurulmuş ise de, gereği gibi örgütlenip yeterli uzmanlara sahip olamadığından, bu görevi yerine getirememiş, ve ayrıca bünyesinde teknik eleman bulunmadığından, teknik personelin sorunlarına nüfuz edememiştir. Kanunun yürürlüğe girmesine tekaddüm eden süre içinde personel dairesi yapıp bitirmesi gereken konulara eğilmemiş (Pozisyon sınıflaması, iş değerlemesi, unvan standardizasyonu, ana görevlerin vazife yönetmeliği gibi) ve sonunda insiyatifi Maliye Bakanlığına kaptırmış ve böylece, tek taraflı ve kimseyi hoşnut etmeyen bir kanun ve uygulama meydana çıkmıştır. Maliye Bakanlığının bu işlere lüzumundan fazla müdahalesini önlemek ve Devlet Personel Dairesinin bu konu-

daki örgütlenme ve yeteneklenme eksikliğini gidermek amacıyla, bir "Bakanlıklararası Kurul = BAK" kurulması ve kanunun tatbikatında söz sahibi olması öngörülmüştür.

2 — 657 Sayılı Kanun birçok önemli meselelerin hallini, geniş ölçüde, yeniden çıkarılacak kanunlara, tüzüklere ve yönetmeliklere bırakmıştır. Böyle bir davranışın Anayasa hükümlerine aykırı düşmesi ihtimali bir tarafa; bu ek mevzuatın çıkarılamamış olması ve çıkarılmasının daha uzun süre geçeceği kanaati yaygın olması nedeniyle 657 Sayılı Kanunda ek mevzuata bırakılmış olan birçok hususlara bu kanunun metninde yer verilmiş ve böylece yeniden düzenlenecek mevzuatın adetleri asgariye indirilmiş olmakla beraber, birçoklarının yapılması da, yatırımcı Bakanlıkların müsteşarlarıyla Devlet Planlama ve Devlet Personel Dairesi ve T.M.M.O. Birliği Temsilcilerinin katılmasıyla kurulan "Bakanlıklararası Kurul = BAK" a görev olarak verilmiştir.

3 — Tüm Kamu kesiminde çalışan (Genel, kâima bütçeli idareler, İktisadî Devlet Teşekkülleri v.s.) mühendis ve mimarlar, jeologlar ve öğretmenlik dışında, teknik görevlerde çalışan Erkek Yüksek Teknik Öğretmen Okulu mezunlarıyla, kimyager, fizikçi ve yüksek matematikçiler ve yüksek tekniker, tekniker ve fen memurları kanun kapsamına alınmışlardır.

4 — Kanuna Teşkilât şeması kavramı getirilmiş, şemaların BAK tarafından onanması öngörülmüş ve kadroların bu şemalara göre verilmesi gereği getirilmiştir.

5 — Terfi edilecek üst dereceli kadro bulunmaması halinde, süresini dolduranların yeni kadro aranmaksızın üç üst dereceye kadar terfi edilebilmesi hükmü konulmuştur.

6 — Mesai saatleri dışında serbest sektörde çalışma olanağı sağlanmıştır.

7 — Ek gösterge, fazla mesai, şantiye zammı, teminindeki müşkilât, iş güclüğü, tehlikeli işler ödenekleri öngörülmüştür.

8 — 1., 2., 3. derecelere, kamu kesiminde 10 yıl, 4., 5. ve 6. derecelere 5 yıl çalışmış olmak şartıyla, terfi için gerekli süre aranmaksızın atama yapabilmek yetkisi getirilmiştir.

9 — Dış ülkelere çeşitli maksatla gönderilenlere, daha uygun şartların sağlanmasına önem verilmiştir.

10 — Disiplin hükümleri, son çıkan Kanun Niteliğindeki Kararname-deki esaslar da göz önünde tutularak, daha belirli hale getirilmiştir.

11 — Çalışmakta olanların intibaklarının, her çeşit ücret statüsünde geçen (Maaşlı, ücretli, yevmiyeli ve sözleşmeli) süreler, maaşta geçmiş sayılarak yapılması hususunda sarıh hükümler getirilmiştir.

12 — Ücretler, 4/10195 Sayılı Kararnamenin en son tadilatının yapıldığı yılda, ele geçen net aylıkların 1973 Ocak ayına göre artım endeksi ile çarpılmak suretiyle göstergeler düzenlenmiştir.

Kanun metni ve gerekçeleri ayrı bir kitap halinde düzenlenmiş olup üyelerimize ayrıca verilecektir.

1. OKUL SONRASI EĞİTİM

Geçtiğimiz dönemde, meslekdaşlarımızın bilgilerinin yenilenmesi ve inşaat mühendisliği alanındaki yeniliklerin üyelerimize ulaştırılması amacıyla yapılan okul sonrası eğitim çalışmaları kurulan ilgili Komisyonca yürütüldü. Okul sonrası eğitim çalışmalarının amaç, kapsam ve yöntemini belirlemek için bir açık oturum düzenlendi ve bir anket hazırlanarak Türkiye Mühendislik Haberleri dergisiyle bütün üyelere gönderildi. Bu çalışmalar neticesi her sene düzenlenen elektronik hesaplayıcılar ve uygulamalar kurslar yanı sıra, betonarme, su kaynakları, statik gibi diğer konularda da eğitime talep olduğu tesbit edildi.

Odamızın geçtiğimiz dönemde tertiplelediği kursların ilki 18-29 Aralık 1972 tarihleri arasında Asos. Prof. Dr. Uğur Ersoy, Asos. Prof. Dr. Ergin Çırtıpioğlu, Y.Prof. Dr. Ergin Atımtay tarafından verildi. 120'nin üstünde üyemizce izlenen 16 saatlik kursta kapsanan kurslar aşağıda özetlenmiştir.

1 — Taşıma gücünün tarihçesi ve tanımı. Elastik teori yerine taşıma gücü kullanılması gereğinin kanıtlanması.

2 — Taşıma gücü teorisinde yapılan kabuller ve bu kabullerin eleştirisi.

3 — Taşıma gücü ile ilgili denklemlerin çıkarılması ve çeşitli kesitlere uygulanması; dikdörtgen ve tablalı kesitler, çift donatılı kesitler, eksantrik basınca maruz kolonlar, karşılıklı etki diagramının tanıtılması ve çizilmesi. Uygulama ile ilgili örnekler.

4 — Betonarme yapılarda emniyet ve emniyet katsayıları, Emniyetle ilgili ACI ve CEB önerileri ve eleştiriler.

5 — Kesit boyutlandırılması ve donatı hesabı. Metodun çeşitli kirişler ve eksantrik basınca maruz kolonlara uygulanması ve örnekler.

6 — Kesit tayini ve donatı hesabı için kullanılabilecek tablo ve abaklardan örnekler.

7 — Elastik teori ile taşıma gücünün karşılaştırılması.

Odamız tarafından düzenlenen ikinci kurs ise 22 Ocak ve 2 Şubat 1973 tarihleri arasında Asos. Prof. Dr. Çetin Soydemir ve Asos. Prof. Dr. Altay Birand tarafından verildi. "Kıllı-zeminlerle ilgili bazı problemler" konulu bu kursa 30 kadar üyemiz katıldı. 16 saatlik kursta aşağıdaki konular incelendi.

1. Kıllı Zeminlerde Kayma Mukavemeti ve Stabilité Problemleri - Teori ve Tatbikat.

II. Killi Zeminlerde Konsolidasyon, Şişme, Yapı Çökmesi Olayları.

Okul Sonrası Eğitim Kurslarının sonuncusunun ise 8 - 16 Şubat tarihleri arasında "Su Kaynaklarının Geliştirilmesinde ve Hidrolojik Analizlerde Gelişmeler" konusuyla yapılması planlandı. Y. Prof. Dr. Doğan Altınbilek, Y. Prof. Dr. İsmail Kişisel, Y. Prof. Dr. Ünal Şorman tarafından verilecek kurs- ta su kaynaklarının matematiksel modelleme metodlar, lineer ve dinamik programlama ile optimizasyon teknikleri, hidrolojide istatistik ve stokastik analizler yer aldı.

Yukarıda bahsedilen kurslarda verilen derslerle ilgili tebliğlerin Teknik Bülten'de yayınlanarak bütün meslekdaşlarımıza ulaştırılmasına prensip olarak karar verildi.

Kurs faaliyetlerine ilâveten düzenlenen az sayıdaki konferanslar da ilgi gördü.

Gelecek yıllarda Okul Sonrası Eğitim çalışmalarının sadece Oda ve Şube merkezlerinin bulunduğu yerlere münhasır kalmaması ve ancak en azından temsilciliklerinde bulundukları illere uzatılması en içten arzumuzdur. Bu faaliyetler, özellikle mühendislik yüksek okul ve akademilerinin olduğu illerden başlatılırsa başarı oranı yüksek olacaktır.

2. MÜHENDİSLİK EĞİTİMİ

Türkiye'deki inşaat mühendisliği eğitiminin gerek değişen yurt koşulları ve gerekse gelişen teknolojiye göre geliştirilmesi Oda'nın hassasiyetle takip etmesi gereken ödevlerdendir.

Ülkemizde son yıllarda kurulan bir çok devlet mühendislik ve mimarlık akademilerine ve iktisadi ticari ilimler akademilerine bağlanan eski özel okullara bugün çok sayıda öğrenci kabul edilmektedir. Bu eğitim müesseselerinin hemen tamamı kendilerine has bir öğretim üyesi kadrosundan yoksundurlar. Akademilerin ve hatta üniversitelerin bir kısmı, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi gibi daha eski ve yerleşmiş kuruluşların yardımı ile eğitimi zorlukla sürdürürlerken, diğer bir kısmı ise her an kapanma tehlikesi ile karşı karşıyadırlar. Öte yandan, bu sene üniversiteye girememiş lise mezunlarını bir eğitim kuruluşuna sokabilmek için gayret gösteren Milli Eğitim Bakanlığı'nın çabalarına ayak uydurmak amacı ile iktisadi ve ticari ilimler akademilerinin inşaat mühendisliği bölümlerinin geceli ve gündüzlü kontenjanlarını yüksek tuttıkları müşahade edilmiştir. Halbuki bu yüksek okulların nitelik bakımından gelişmesine hiç ilgi gös-

terilmediği gibi, bu okulların 1972 yılında öğrenci alabilmeleri bile son anda kabul edilen bir kanunla hukukilik kazanmıştır.

1973 yılında Türkiye'nin çeşitli eğitim kuruluşlarından 1200'ün üzerinde inşaat mühendisi mezun olacaktır. Üçüncü Beş Yıllık Plan'a göre bu eğitim kuruluşlarına inşaat mühendisliği dalında, 1973'de 1517 öğrenci, 1974 de 1825 öğrenci, 1975'de 2015 öğrenci, 1976'da 2105 öğrenci, 1977 yılında ise 2225 öğrenci olmak üzere toplam 9687 öğrenci alınacaktır.

Eğitim müesseselerinde dört yıllık normal öğrenim verimini % 70 kabul ederek 1973-1981 yılları arasındaki 9 yıllık sürede 11.500'e yakın inşaat mühendisinin mesleğe atılacağı hesaplanabilir. Halen verimin İstanbul Teknik Üniversitesi'nde % 74, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde ise % 71 olduğu hatırlanırsa bu tahminler gerçekçi olmaktadır. Öte yandan Üçüncü Beş Yıllık Plan'da 1973 yılında üniversite ve yüksek okullara 1517 öğrenci alınacağı ve bu öğrencilerin mezun olacağı 1977 yılında ise 460 mühendis mezun olacağı düşünülmektedir. Bu durumda düşünülen randıman % 30.5 olmaktadır ki, bu kanımızca hem gerçekçi değil ve hem de yüksek öğretim kuruluşlarının verimleri hakkında çok karamsar bir tahmindir.

Yine Üçüncü Beş Yıllık Plan uyarınca Türkiye'deki inşaat mühendisi fazlasının kapatılabilmesi için 1975 yılından sonra devamlı olarak her yıl 470'in altında mühendis yetiştirilmesi gerekmektedir. Her sene yetişmesi istenen mühendis sayısı Dördüncü Beş Yıllık Dönem'de 410, Beşinci Beş Yıllık Dönem'de ise 360 olmaktadır. Yeni mezunların azalmasını öngören bu plan ancak bazı eğitim müesseselerinin kapatılması ile mümkün olabilir.

Durum böyle iken, inşaat mühendisliği öğretimi yapan kurumlara yüklenmekte olan yükler endişe uyandırmaktadır. Halen tam görevli bir öğretim kadroları yokken iktisadi ve ticari ilimler akademilerine bağlı yüksek okulların kontenjanlarını artırmaları sorumsuzca bir davranış olmaktadır. Bu eğitim kuruluşlarının kontenjanlarını arttırmaları bir yana 1975 yılından sonra Devlet Planlama Teşkilatı'nın belirttiği rakamlarda mühendis yetiştirilebilmesi için kontenjan eksiltmeleri ve bir kısmının kapanması gerekmektedir. Oda'mızın, yukarıdaki konulardaki endişesi, gerekli yerlere duyurulmuş ve problemlerin istihdam sorunları ışığı altında etüd için de özel bir komisyon oluşturulmuştur.

Ülkemizde inşaat mühendisliği eğitiminin en önemli sorunlarından bir diğeri de kaliteli mühendis yetiştirilmesi olmaktadır. Mühendis yetiştiren eğitim kuruluşlarının sayılarının çokluğu, öğretim üyesi ve laboratuvar imkânlarının farklılığı sebebi ile halen üniversite ve yüksek okullarımızdan çok değişik niteliklerde mühendis mezun olmaktadır. Bazı eğitim kuruluşları arasındaki nitelik farkı ise ciddi endişeler uyandıracak derin uçurumlar halindedir. Mezun olan bütün mühendislerin aynı yetkilerle, kamu ve özel sektörde görevler alması mümkün olduğu cihetle mühendis kalitesinde belli bir asgari müşterekin aranması en akılcı yol olacaktır. Oda'mız, inşaat mühendisliği eğitiminin alınması gereken şekli ve kapsamını tayin için Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İnşaat Mühendisliği Bölümü ile işbirliği yaparak, bir araştırmayı imkânları ile desteklemiştir. ODTÜ - İnşaat Mühendisliği Bölümü, Eğitim Araştırma Grubunun bir anketi Oda'mız yayın organları aracılığıyla bütün meslekdaşlarımıza iletilmiştir. Adı geçen araştırmanın 1973 yılında sona ermesi beklenmektedir.

YAYIN

1. YAYIN FAALİYETLERİ

1972-73 Çalışma Döneminde, Oda'mız yayın organları Türkiye Mühendislik Haberleri Dergisi ve Teknik Bülten, üyelerimiz için daha ilgi çekici ve daha yararlı olacak şekilde geliştirildiler.

Onsekizinci yayın yılında olan Türkiye Mühendislik Haberleri, gerek içindeki yazıların kalitesi ve gerekse de şekil bakımından halen ülkemizde çıkarılmakta olan mühendislik dergilerinin en mükemmeli olarak göze çarpmaktadır. Türkiye Mühendislik Haberleri, XVIII. çalışma döneminde, inşaat mühendisliğinin meselelerine dönük ve herkese açık bir dergi olarak çıkarılmaya çalışılmıştır. Yayın işlerinde, özellikle TMH dergisine gösterilen ilgiye paralel olarak, inşaat mühendisi bir eleman yayın işleri ile sorumlu olarak tam gün esaslı ile görevlendirilmiştir. Derginin büyük bir ağırlığı, 1972-73 yılı içinde inşaat mühendisliğinin en önemli bir problemi olmaya devam eden istihdam sorunlarına ayrılmıştır. Bunun yanı sıra, Türkiye Mühendislik Haberleri, inşaat mühendislerinin fiziksel ve sosyal çevre ile ilgilerini ve 3. Kalkınma Planı hakkındaki görüşlerini de yansıtmış, inşaat mühendisliği eğitimi yapan üniversite ve yüksek okulları tanıtmıştır.

XVIII. dönemde TMH dergisi, aydınlatıcı teknik yazıların yanında, üyelerin çeşitli teknik ve sosyal konularda düşüncelerine de yer vermiştir. Oda merkezinden yayınlanan haberlerin yanı sıra şube ve temsilciliklerden gelecek haberlerin de ayrı bir bölüm halinde TMH'da yayınlanmasına başlanmıştır. İleriki sayılarda Şube ve Temsilciliklere ait haberlerin çok daha artarak, derginin önemli bir kısmını kapsaması beklenmektedir. Dergide yayınlanmak üzere yollanan yazıların sayı ve kalitesini arttırmak üzere senelerdir değişmemiş telif hakları tarifesinde önemli artışlar yapılmış ve böylece dergiye yazı gönderen yazarların emekleri değerlendirilme yoluna gidilmiştir. Derginin daha yükselmiş kalitesinin bir neticesi olarak ilân ve reklâmlamada da önemli artışlar kaydedilmiş ve XVIII. dönemde TMH dergisinin tüm masrafları reklâm gelirlerinden karşılanabilir olmuştur. Önümüzdeki dönemlerde, dergimizin, Oda'mızın da yardımı ile daha iyi bir kâğıda basılması temenni olunmaktadır.

Oda'mız yayınlarından Teknik Bülten ise geçtiğimiz dönemde üçüncü yılını tamamlamış bulunmaktadır. Bu süre içinde gönderilen yazıların hakeince incelenmesi yöntemi titizlikle uygulanmış ve hakeim grupları geliştirilmeye çalışılmıştır. Yazarların, yolladığı yazıların incelenmesi, hakeime tetkik ettirilmesi ve neticeden yazarın haberdar edilmesi açıklık ve sürat prensipleri ışığında yeni esaslara bağlanmıştır. Gelişme safhasını tamamlayarak, gerek yazı ve baskı kalitesiyle ve gerekse de kapsadığı konular itibarı ile Teknik Bülten'in ülkemizde bu türde yayınlanan en başarılı yayın olduğu kesinlikle söylenebilir.

2. SEMPOZYUM, KONFERANS, AÇIK OTURUM VE KURSLAR

1. SEMPOZYUMLAR :

Teknik Kongre Yürütme Kurulunun yardımı ile iki sempozyum yapılmasına karar verilmiştir.

Sempozyumun 1 incisi İstanbul'da 16-19 Ekim tarihleri arasında "KAZIKLI TEMELLER" konusunda idi.

Sempozyuma tanınmış iki yabancı uzman da davet edilmiş ve 90'ı bu lan dikkatli bir izleyici meslekdaş grubuna İngiliz uzmanı Dr. Tomlinson ve Mr. Leonard da görüşlerini bildirmişlerdir.

Sunulan 11 tebliğin izlenişi ve teklifler üzerindeki ilginç tartışmalarla yüksek seviyeli geçen bu iki günlük çalışmadan sonra programdaki mesleki gezilere geçilmiştir.

Özellikle alt yapıyla ilgili gözlemlere önem verilerek, İstanbul civarındaki önemli mühendislik yapılarının şantiyelerinin ziyareti programlanmış ve 50 kadar meslektaşın katılmasıyla ilk gün Boğaz ve Haliç Köprüleri şantiyeleri, ikinci gün ise Yarımcı'daki Pet - Kim Tesisleri şantiyesi ziyaret edilmiştir.

Ekim ve Kasım ayları sempozyum sonrası çalışmalar ve baskıya gidecek şekilde sempozyum tebliğlerinin derlenmesiyle geçti. Halen tebliğler I.M.O. Teknik Bülten'inin özel bir sayısını teşkil edecek şekilde toplanmış bulunmaktadır.

Teknik Kongreden önce yapılması öngörülen ikinci sempozyum konusu olarak "Çağdaş İnşaat Mühendisliği Eğitimi" düşünülmüştür.

Mühendislerin dışında eğitimcilerin de ilgi göstereceğini umduğumuz bu konu üzerinde kurulan ön temaslar, eğitimcilerimiz konuya felsefi derinliğini de içine alan özel bir ilgi göstermişler, ancak sadece iki üç aylık bir hazırlık değil de daha fazla zaman bırakılması gereken bir sempozyum yapılması görüşünü belirtmişlerdir. Bunun üzerine bu sempozyumun yaza doğru yapılması uygun görülmektedir.

2. KONFERANSLAR :

Konferansın ilki 14 Aralık 1972 günü Oda'mızda Asas. Prof. Dr. Uğur Ersoy tarafından verilmiştir. "Betonarme Kesitlerin Taşıma Gücü Teorisi ile Hesaplanması" konulu konferansı meslekdaşlarımız ilgi ile izlemiştir.

Karayolları Genel Müdürlüğünün yardımı ile Boğaz Köprüsünün hesap metodlarını da izah eden bir konferans Boğaz Köprüsü uzmanı Dr. W. C. Brown tarafından 9 Şubat 1973 günü saat 16.00 da Bayındırlık Bakanlığı konferans salonunda verilmesi düzenlenmiştir.

Kurs ve konferanslar için salonu tahsis ederek her türlü yardımı esirgemeyen Bayındırlık Bakanlığı yetkililerine burada teşekkürü borç biliriz.

3. AÇIK OTURUM :

Türkiye'de inşaat mühendisleri ile ilgili okul sonrası eğitim sorunlarını tartışmak ve uygun çözüm yollarını bulabilmek amacıyla 24 Haziran günü üç saat süren bir açık oturum yapılmıştır. S. Akçan, E. Çitırıtıoğlu, M. Dikmen, T. Gökten ve A. Terzioğlu'nun katıldıkları ve H. Karataş'ın görüşlerini ayrıca bildirdiği bu açık oturumda, okul sonrası eğitimin hitap etmesi gereken üye grubu, böyle bir eğitimin konuları ve bu eğitimin nasıl yapılacağı hususları tartışılmış ve bu tartışmaların ışığında I.M.O. Okul Sonrası Eğitim çalışmalarına yön verilmesi istenmiştir.

4. KURSLAR :

Odamız geçen çalışma döneminde üç tane kurs düzenlemiş olup bu kurslarla ilgili bilgi Okul Sonrası Eğitim Çalışmaları kısmında verilmiştir.

SOSYAL ÇALIŞMALAR

1. BAĞ - KUR

"Esnaf ve sanatkârlar ve diğer bağımsız çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu, kısaca Bağ-Kur olarak adlandırılan Kurum ile ilgili 1479 sayılı kanununun getirdiği hak ve yükümlülükler ile üyelerimiz yönünden uyulması ve yapılması gerekli işlemlerin takip ve üyelerimize duyurulması Odamızca önem ve titizlikle yerine getirilen bir çalışmadır.

Oda'mızı temsilen Temmuz 1972 ayında Bağ-Kur Genel Müdürlüğü'nün düzenlediği seminere iki eleman katılmış, seminerde kanunun uygulanmasına ilişkin saptanan esaslar ile zaman zaman Çalışma Bakanlığının çıkardığı genelgeler ve yapılan açıklamalar TMH dergisi aracılığı ile geciktirilmeden üyelerimize iletilmiş bulunmaktadır.

Öte yandan sigortalanacak üyelerimizi saptamak üzere TMH'nin 207 ve 208. sayılarında formlar gönderilmiş ve formları iade eden üyelerimize özel olarak hazırlanan zarflar içerisinde ve "Bağ-Kur'a giriş bildirgesinin doldurulmasına ait açıklama" ile birlikte Bağ-Kur'a giriş bildirgesi gönderilmiştir.

Ayrıca Odaya yazılı olarak başvuran üyelerimize de bildirge gönderilmiştir.

Uygulamada, sürtüşme olabileceği, işlemin gecikebileceği ve doğabilecek tereddütleri kısa süre içerisinde açıklığa kavuşturma gereği dikkate alınarak birlik ve beraberliğin sağlanması için tüm işlemler Odaca yürütülmüş, üyelerimizin konu ile ilgili istekleri zamanında cevaplandırılmıştır.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Bağ-Kur Genel Müdürlüğü ile sıkı işbirliği sağlanmış ve alınan her yeni kararın gereği derhal yapılmıştır.

Ayrıca emeklilik veya basamak seçimi yönünden durumu özellik gösteren üyelerimizin istekleri ayrı ayrı cevaplandırılmak suretiyle yerine getirilmiştir.

Özellikle basamak seçimi süresinin saptanması ile emeklilerin kendi nam ve hesabına çalışmaları halinde Bağ-Kur hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağı hususu üyelerimizi meşgul eden başlıca konular olmuş ve bu konuları TMH dergisinde yayınlanan açıklama ve yazılarla kesinlik verilmiştir. (TMH 212 - 213 - 214).

Oda'mız aracılığı ile 910 üyemizin Bağ-Kur'a kaydı yapılmış ve işlemleri sonuçlandırılmıştır.

Bağ-Kur'la ilgili tüm hizmetler üyelerimizden hiçbir ücret talep edilmeksizin yapılmıştır.

Bağ-Kur Kanununun geçici 2. maddesinden faydalanan üyelerimizin 1479 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinden önceki hizmetlerini Bağ-Kur'daki geçecek hizmetlerle birleştirmek için yapılacak işlemlere esas olmak üzere, Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne hazırlanan formlar sekizinci gelir basamağından yukarısını seçemeyen üyelerimize gönderilecektir.

2. YARDIM FONU KOMİTESİNİN 1971 VE 1972 YILLARI ÇALIŞMALARI

17. Genel Kurulda seçilen Komitemiz 2 yıl içinde 12 toplantı yaparak (10) üyeye yardım yapılması konusunu incelemiş ve (26,500,—) lira yardım yapılmasına karar verilmiştir.

9500'ü aşkın üyesi bulunan Oda'mızın tek sosyal kolu olan bu hizmetin üyelerimizce gereğince anlaşılamadığı sık sık üyelerimizin (10.000,—) lira yardımın tüm İnşaat Mühendisleri Odası üyelerine yapıldığını sanarak (TİMYAD) ile (Oda Yardım Fonu) nu karıştırdıklarından anlamaktayız.

Üyelerin hayatlarında sıkıntıya düşmeleri halinde yardımı gaye edinen Yardım Fonunun hiç de istenildiği gibi işlemediği açık bir hakikattir.

Gerek değişik Komite üyeleri ve gerekse üyeler arasında yaptığımız incelemelerde her üyeden (10) lira toplanarak yılda (80-90) bin lira geliri olan bu kolun üyelerimize daha çok yararlı olabilmek için nasıl bir yol tutması gerektiği aydınlatılamamıştır.

Tüm meslekdaşlarımızdan ve sayın Genel Kuruldan bizleri aydınlatacak ve yol gösterecek önerilerde bulunulmasını rica ederiz.

3. İNŞAAT MÜHENDİSLERİ GÜNÜ

Her yıl olduğu gibi bu yıl da 19 Aralık'ta İnşaat Mühendisleri günü kutlanmıştır.

Bu vesile ile meslekte 40. yılını dolduran sayın üyelerimizin jübilesi yapılmış kendilerine plâket ve beratları takdim edilmiştir.

İnşaat Mühendisleri Günü bu sene Ankara'da Kent, İstanbul'da Carlton ve İzmir'de Büyük Efes Otelleri salonlarında yapılmıştır.

Bu yıl jübilesi yapılan üyelerimiz şunlardır :

Ahmet Cevdet Tanju, Ali Kemal Akın, Yusuf Ziya Altay, Hamdi Hikmet Barkın, Şemsettin Tekindor, Sabahattin Armaoğlu, H. Cemal Taner, Nurettin Ayman, Hasan Bayer, Sait Berköz, Salih Çelen, A. Rıza Ayberk, Şevki Uraz, Şekip Özerim, Turgut Kurtay, Fevzi Akkaya, Ziyaettin Taşkent, Sezai Türkes, Sedat Baycan, Sait Yaşar, Mukbil Gökdoğan, Arif Pelit, Mithat Murat Gözeler, Halil Erkmen, Reşat Aytun, Selâhi Demirbilek, Hulûsi Dölen, Suat Küsefoğlu, Kenan Erseden, Refet Artunar, Enver Berkmen, Şerif Tamer, Zühtü Pekitkan, Mithat Bölgen, Cahit Çeçen, Şerafettin Erten, İ. Reşit Ogan, Ali Cevat Güzey, Rıza Batuk, Adnan Sancar, Şakir Aksan, Kemal Grebene, Ethem Gürses, Muammer Tansu, Belîğ Matay, A. İhsan Barık.

Kendilerine uzun ömür ve mutlu yaşantılar dileriz.

4. MESLEK ROZETİ

Çeşitli kaynaklardan mezun olan inşaat mühendislerini kaynaştırmak amacı ile Oda'mıza kayıtlı mühendislerin takacağı bir rozet yapılmasına Yönetim Kurulumuzca karar verilmiş ve bu maksatla yarışma düzenlenmiştir.

Yarışma şartnamesi; T.M.H. dergimizde yayınlanmış, Merkez ve Şubelerimizden isteyenlere parasız olarak verilmiş veya posta ile adreslerine gönderilmiştir.

Yarışmaya 89 müsabık katılmış ve 151 teklif verilmiştir.

Oda Başkanımız Timuçin Tümer'in başkanlığında, Muhasip Üye Azimet Köylüoğlu, Yük. Mimar Dündar Elbruz, Yük. Dahili Mimar Yaşar Sever ve Ressam Birol Kutadgu'dan kurulu jüri 235 rûmuzlu teklifi 1. liğe, 908 rûmuzlu teklifi 2. liğe, 123 rûmuzlu teklifi 3. lüğe lâyrık görmüş, 1. mansiyonu 559 rûmuzlu teklife, 2. mansiyonu 777 rûmuzlu teklife ve 3. mansiyonu da 001 rûmuzlu teklife vermiştir.

Yarışma şartnamesi esaslarına göre 1. ye 5.000,—, 2. ye 2.500,—, 3. ye 1.000,— er lira, 3 mansiyona da 500,— er lira ödöl verilmiştir.

Birinci seçilene rozetten 3 ayrı kuyumcuya nümune yaptırılmış ve teklif alınmıştır.

Gerek işçilik ve gerekse kalitesine göre teklifi uygun görülen bir firma ile mukavele imzalanmıştır.

Sözleşmemize göre ilk etapta 2000 adet yaptırılacak ve ihtiyaç görüldükçe yapımına devam edilecektir. Sözleşme 3 yıl geçerlidir.

Kabul edilen şekil, rozet, gravat iğnesi, kol düğmesi ve yüzük olarak kullanılabileceği gibi aynı zamanda Oda'mızın amblemi olarak da kullanılabilir.

Bu teşebbüsün Odamız üyelerine hayırlı olmasını dileriz.

5. T İ M Y A D

1972 YILI ÇALIŞMALARINDAN ÖZET

1960 yılında Oda'mızın çağrısı üzerine kurulan TİMYAD, 13 yıldan beri çalışmalarını sürdürmüş ve bugün 961 üyeyi TİMYAD'a kayıt etmiş bulunmaktadır. 9500'e yaklaşan Oda'mız üyelerinden % 10 nun sesini duyurabilmiş olmanın sevinci içindeyiz. Yalnız bu 961 üyemizin mühim bir kısmı düzenli ödeme yapmadıklarından TİMYAD kendilerine gereken yardımı yapamamanın ayrıca üzüntüsü içindedir. Odamız üyelerinden; kötü gün dostu TİMYAD'a üye olmalarını bekleriz.

Kaybettiğimiz Kıymetler :

1972 yılında 10 sayın üyemizi kayıp ettiğimizi üzümlere arz eder, aziz hâtraları önünde saygıyla eğiliriz.

Sayın Kemal OCAKLI	15. 4.1972
" Ziya ARSEL	17. 8.1972
" Reşat MÜTEVELLİ	29. 9.1972
" Fazıl UYANIK	9. 8.1972
" Baysar GÜNELİ	
" Sami BİLGE	15. 9.1972
" İsmet AKTOP	7.10.1972
" Salih OYMAK	25.10.1972
" Alâettin ERK	23.11.1972
" Ahmet ORHON	8.12.1972

Yaptığımız Ödemeler :

Vefat eden rahmetli sayın üyelerimizden 2 tanesi 15 taksitten fazla borçlu oldukları için emirlerine ödeme yaptırılmamış; diğer 8 sayın üyelerimiz emrine; Oda'mız 32.230,— lira ve TİMYAD'ca da 47.770,— lira ödeme yapılmıştır.

1960 kuruluş yılındanberi geçen 12 sene içinde 49 üyesine görevini yerine getiren TİMYAD hiç de küçümsenemeyecek bu başarısından ötürü duyduğu sevinci; hayırsever üyeleriyle paylaşmaktan büyük bir huzur içindedir. Halen TİMYAD yılda 10 üyesine görev yapmaktadır.

49 üyeye, toplam olarak, Oda'mızca 97.600,— lira ve TİMYAD'ca da 236.284,— lira ki, tüm ödemeleri 333.884,— lirayı bulmaktadır. Bu hizmetlerinden ötürü hayırsever üyelerini TİMYAD şükranlarıyla tebrik eder.

Üye Sayısı :

TİMYAD ve benzeri derneklerin varlıklarını uzun yıllar ve sağlıklı olarak ayakta durabilmesi, düzenli ödeme yapan üye sayısının çoğunluğu ile ancak kabil olacağı açıkça malûmlardır. Halen TİMYAD ismini duyurarak kayıt olmuş her ne kadar 961 üye varsa da düzenli ödeme yapan üye sayımız hiç de göğüs kabartıcı değildir. Kayıt olduktan sonra ilgilerini kesenlerin sayısı bir hayli kabarıktır. Anlaşıyor ki, arkadaşlarının ısrarlarına dayanarak 10,— lira verip kayıt olanlar sonrdan TİMYAD'ı unutmakadılar.

Üyelerimizin Ödeme Durumları :

Fazla taksit ödemiş üye sayısı	:	198	
Taksit borcu olmayan üye sayısı	:	39	
(1 - 5) taksit borçlu üye sayısı	:	152	389
(5 - 10) taksit borçlu üye sayısı	:	81	
(10 - 15) taksit borçlu üye sayısı	:	63	144
(15) taksitten fazla borçlu üye	:	371	371
Vefat eden üye sayımız	:	49	
Boş kalan sayı	:	8	57
Toplam	:	961	

Yukardaki tablonun incelenmesinde; 1. gruptaki 389 veya 400 kadar üye düzenli ödeme yapan üyelerimizdir ve Derneğin asıl üye adedini göstermektedir. 2. gruptaki 144 üye ise; her vefat vukuunda 15 taksitten fazla borçlu gurup üyeleri arasına gireceklerinden, bunlardan ancak yarısının düzenli ödeme yapacağını kabul edersek, TİMYAD'ın tüm üye sayısı 470 - 500'ü aşmadığı görülür.

Hakiki üye sayımızı 1000'e ulaştıramadığımız için hakikaten büyük üzüntü içindeyiz. Tüm İnşaat Mühendisleri Odası üyelerini birbirlerine kolayca yardım yapabilme zevkini tatmaları için TİMYAD'a üye olmağa çağırırız.

Mali Durum :

1972 yılı hesapları henüz tamamen sonuçlanmadığından pek takribi olarak bilgi vermek zorunda kaldık. Özür dileriz.

1971 hesaplarında, gelir fazlası olarak 82.082,17 lira gözükmekte idi. 1972 yılı sonu itibariyle, bankalardaki mevcut nakdimiz ise 120.000,— lirayı bulmaktadır. Tüm masraflar yapıldıktan sonra 40.000,— lira kadar bir artış olduğu görülmektedir.

Üye sayısındaki üzüntülü durumumuzu malî güçlenmemizle giderebileceğimizi ümit etmekteyiz.

1972 Yılında Yapılan Tahsilât : (Çok takribi olarak)

Vefat eden sayın üyelerimize	:	47.770,—
1972 yılı giderleri	:	8.000,—
Gelirdeki artışıımız	:	40.000,—
Toplam	:	95.770,—

Sene sonu itibariyle üyelerimizden 20.000,— lira civarında daha alacağımız mevcuttur. Fazla veren üyelerimiz 10.000,— lira civarında bir alacakları olduğuna göre, sayın üyelerimiz borçlarını tamamen ödemiş olsalardı tahsilâtımız 100.000,— liranın çok üzerinde olabilirdi.

Düzenli ödeme yapan üye sayımızı 500 olarak kabul edersek ve bu yıl 10 vefat ile gider karşılığı 3 taksit ile her üye 13 taksit ödediğine göre 65.000,— lira ödemeleri gerekirken, 100.000,— lira tahsilât yapıldığına göre geçen yıllardan 30 - 35 bin lira kadar bir tahsilât yapılmış olur. Bu da şayanı şükran bir sonuç olduğu kanısındayız. Üyelerimize bu vesileyle şükranlarımızı sunarız.

Yazı İşleri :

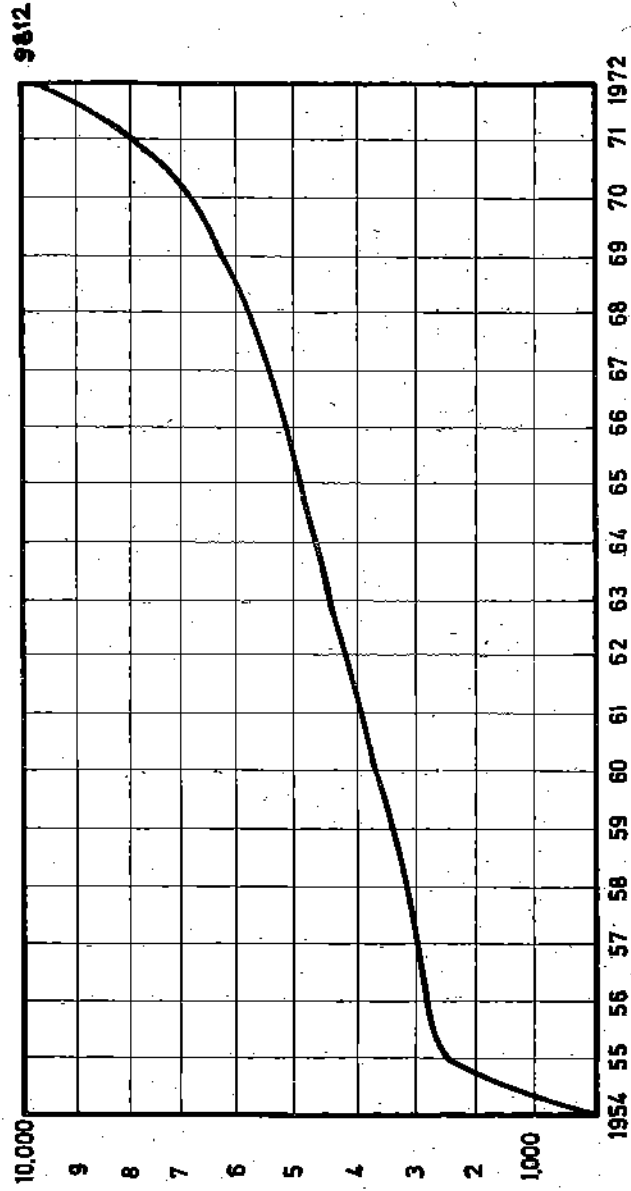
1972 yılında 12 bildiri yazılmış olduğuna göre, bunlar için takriben 8.500 zarf postalanmış olması gerekmektedir.

Gönderilen taksitleri beyan etmek için yazdığımız hesap pusulaları sayısı ise 959 zarf olduğuna göre toplam olarak 9.459 zarf postalanmış demektir. Geçen yıl bu sayı 8.700 idi.

Odamızın Sayın Üyelerinden Ricalarımız :

Kötü gün dostu TİMYAD'ın ayakta durabilmesi ve yaşamını uzun zaman sürdürebilmesi için düzenli ödeme yapan üye sayısının 1.000 e ulaşması zorunluluğu açıktır. Bütün İnşaat Mühendislerini bu Sosyal Yardım Derneğine üye olmağa çağırırız.

YILLARA GÖRE ODA'YA KAYITLI ÜYE SAYISI

1955	2401
1956	2890
1957	2965
1958	3212
1959	3436
1960	3692
1961	3976
1962	4177
1963	4456
1964	4748
1965	5024
1966	5327
1967	5667
1968	6036
1969	6478
1970	6957
1971	8014
1972	9812